ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

Sociologický výzkum „Aktivní stáří a dobrovolnictví a filantropie očima obyvatel Moravskoslezského kraje“

Odborný tým projektu

Magdalena Chmelařová

Helena Kolibová

Věra Juříčková

Anna Václavíková

Jana Žáčková

Lucie Kamrádová

Opava 2015

Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě

T A
Č R

Program **Omega**

Závěrečný zpráva v rámci realizace grantového projektu „*Specializované mapy a systémy na podporu seniorů a spolupráce participujících aktérů pro rozvoj dobrovolnictví*“, s číslem TD020048, přiděleném Technologickou agenturou České republiky „Smlouvou o poskytnutí účelové podpory na řešení programového projektu č. TD020048 v Programu na podporu aplikovaného společenskovědního výzkumu a experimentálního vývoje – OMEGA. Číslo smlouvy 2013TD020048. Grantový projekt je řešen s finanční podporou TA ČR.

Příjemce podpory

Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě

Řešitel projektu: Ing. Magdalena Chmelařová, Ph.D.

Hlavním cílem aplikovaného výzkumu je posílit výzkumné aktivity v oblasti negativních dopadů socio-demografického vývoje v Moravskoslezském kraji.

Z hlavního cíle vyplývají další dílčí cíle

1) Deskripce potřeb primárních a sekundárních cílových skupin a okruhů donátorství a dobrovolnictví firem a institucí (výběr skupiny - děti, handicapovaní, senioři a výběr podle oblasti - sport, kultura, péče o památky, ekologie apod.).
2) Deskripce programů a sociálních politik firem podporujících filantropii a dobrovolnictví jako společensky odpovědné chování.
3) Deskripce požadavků na úrovni samosprávy a jejich komparace, definování příkladů dobré praxe.
4) Zprovoznění portálu, kde budou publikovány všechny výstupy projektu.
5) Zpracovat v GIS aplikacích specializované mapy s odborným obsahem - Dobrovolnictví v Moravskoslezském kraji a mapu Kvalita života v regionu Opava.
6) Porovnání úspěšnosti malého a středního podnikání a klíčových zaměstnavatelů kraje z hlediska jejich společensky odpovědného chování na rozvoj lidských zdrojů a spolupráce s místní municipalitou (firemní dárcovství).
7) Analýza informačního a komunikačního prostředí pro filantropii a dobrovolnictví v kraji včetně mediální informovanosti.
8) Výzkumná zpráva pro Opavu a MSK.

Výsledky projektu

1) Kolektivní monografie. Výsledek TD020048V001.
2) Tři články v recenzovaném odborném časopisu. Výsledek TD020048V002.
3) Specializovaná mapa s odborným obsahem - Dobrovolnictví v Moravskoslezském kraji. Výsledek TD020048V003.
4) Specializovaná mapa s odborným obsahem - Kvalita života v regionu Opava. Výsledek TD020048V004.

Obsah

1 Úvod, cíle a kontext výzkumu 5

2 Metodologie výzkumu 6

2.1 Použitá metoda sběru dat 6
2.2 Způsob výběru vzorku respondentů 6
2.3 Velikost výběrového souboru 6
2.4 Organizace sběru dat a validita šetření 6
2.5 Statistická analýza dat 7
2.6 Struktura vzorku respondentů 8

3 Analytická část 10

3.1 Dary peněžní a nepeněžní, dobrovolnická práce – postoj obyvatel v jednotlivých okresech 10
3.1.1 Peněžní dar 10
3.1.2 Nepeněžní dar 12
3.1.3 Dobrovolná práce 14
3.2 Motivační kritéria pro dobrovolnictví v jednotlivých okresech 27
3.3 Míra potřebnosti jednotlivých cílových skupin sociálních služeb podle cítění obyvatel v Moravskoslezském kraji 40
3.4 Moderní technologie v životě obyvatel Moravskoslezského kraje - využití pro dobrovolnictví a filantropii 49
3.5 Senioři v Moravskoslezském kraji 58
3.6 Komunitní plánování 64

4 Závěrečné shrnutí 67

4.1 Dary peněžní a nepeněžní, dobrovolnická práce – postoj obyvatel v jednotlivých okresech 67
4.2 Motivační kritéria pro dobrovolnictví v jednotlivých okresech 69
4.3 Míra potřebnosti jednotlivých cílových skupin sociálních služeb podle cítění obyvatel v MSK 69
4.4 Moderní technologie v životě obyvatel MSK 70
4.5 Senioři v Moravskoslezském kraji 71
4.6 Komunitní plánování 72

5 Citování závěrů publikovaných v monografii 74

6 Přílohy 81

6.1 Seznam grafů 81
6.2 Seznam tabulek 82
6.3 Seznam specializovaných obsahových map 83

1 Úvod, cíle a kontext výzkumu

Předkládaná závěrečná zpráva zprostředkovává výsledky sociologického výzkumu „*Aktivní stáří a dobrovolnictví a filantropie očima obyvatel Moravskoslezského kraje*“, realizovaného v srpnu 2014 na vzorku 602 respondentů – obyvatel Moravskoslezského kraje starších 18 let.

Sociologické šetření, jehož hlavním řešitelem byla Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik ve spolupráci se společností AUGUR Consulting s.r.o., proběhlo v rámci projektu „*Specializované mapy a systémy na podporu seniorů a spolupráce participujících aktérů pro rozvoj dobrovolnictví*“, s číslem TD020048, který je řešen finanční podporou TA ČR. Cílem sociologického výzkumu bylo zjistit.

1. Deskripce potřeb primárních a sekundárních cílových skupin a okruhů donátorství a dobrovolnictví firem a institucí (výběr skupiny – děti, handicapovaní, senioři a výběr podle oblasti – sport, kultura, péče o památky, ekologie apod.).
2. Deskripce programů a sociálních politik firem podporujících filantropii a dobrovolnictví jako společensky odpovědné chování.
3. Deskripce požadavků na úrovni samosprávy a jejich komparace, definování příkladů dobré praxe.

Výsledky jsou prezentovány v přehledné podobě grafických a tabulkových resultátů včetně doplnění o textové komentáře. Cílem této zprávy je interpretovat přehledně všechny indikátory a zjišťovací otázky uplatněné ve zjišťovacím nástroji dotazníku.

Věříme, že závěry z provedeného sociologického šetření zprostředkují poznatky, které společně s dalšími informacemi pomohou naplnit cíle celého projektu.

2 Metodologie výzkumu

2.1 Použitá metoda sběru dat

Pro postižení dané problematiky bylo využito standardizovaného dotazníku (kvantitativní přístup) distribuovaného k respondentům prostřednictvím osobního kontaktu (face to face technika) školenými tazateli.

2.2 Způsob výběru vzorku respondentů

Základní soubor tvořili lidé starší 18 let žijící ve sledovaném území – v obcích Moravskoslezského kraje. Výběr vzorku respondentů byl stanoven na základě metody kvótního výběru. Kvótními znaky byla ORP, pohlaví, věkové kategorie a dosažené vzdělaní respondentů. Snahou bylo zajistit proporcionalitu základního a výběrového souboru z hlediska výše uvedených sociálně-demografických znaků (kvótních proměnných). Východiskem pro konstrukci výběrového souboru byla aktuální data ČSÚ.

2.3 Velikost výběrového souboru

Při analýze bylo statisticky pracováno se souborem 602 respondentů. Vzhledem k celkovému počtu obyvatel Moravskoslezského kraje, kteří jsou starší 18 let (základní soubor), je početnost výběrového souboru dostatečně velká. Početnost vzorku respondentů a způsob jejich výběru zaručují reprezentativitu výsledků a vysokou míru jejich validity.

2.4 Organizace sběru dat a validita šetření

Celkem se na sběru dat (dotazování) podílelo 27 terénních pracovníků (tazatelů) – spolupracovníků společnosti AUGUR Consulting s.r.o. Všichni tazatelé prošli vstupním instruktážním školením, které bylo realizováno podle principů SIMAR. Vysoký počet odborně školených terénních pracovníků (tazatelů) zaručuje minimalizaci chyby výzkumu.

Po ukončení dotazování měl respondent možnost vyplnit slosovatelný kupón o ceny. Celkem slosovatelný kupón vyplnilo 504 respondentů, což je 83,7 % všech dotázaných. Do slosovatelného kupónu uváděl respondent své jméno a kontaktní údaj. Tato procedura sledovala mimo jiné eliminaci chyby způsobenou lidským selháním. Po ukončení terénní fáze sběru dat proběhla kontrola práce tazatelů a 20 vylosovaných respondentů obdrželo dárek.

Primární data (dotazníky) prošla vstupní a logickou kontrolou. Kontrole byla podrobena také primární data v matici dat, která byla před zahájením analýzy vyčištěna, a volné otázky byly

kategorizovány. Analýzy byly realizovány s využitím softwaru SPSS pro hromadnou analýzu statistických dat.

2.5 Statistická analýza dat

Všechny odpovědi na jednotlivé otázky byly zpracovány v podobě relativních četností do grafických nebo tabulkových resultátů. Pro testování hypotéz o závislost mezi proměnnými byl dle charakteru dat použit Pearson chi-kvadrát test, Kruskal Wallis test, případně Mann-Whitney U test[1]. Testování proběhlo na hladině významnosti $\alpha = 0{,}05$.

Pearson chi-kvatrát test pro testování závislosti kategoriálních dat

Hypotéza nezávislosti považuje proměnné A a B za náhodné a předpokládá jejich úplnou nezávislost. Tzn., že hodnota proměnné A neovlivňuje podmíněné rozdělení proměnné B a naopak. Nulová hypotéza zní, že obě proměnné jsou na sobě stochasticky nezávislé.

Postup testování je následující: nejprve se vypočítají tzv. očekávané frekvence a poté se porovnají s pozorovanými četnostmi:

$$x^2 = \sum \frac{(pozorované - očekávané\ četnosti)^2}{očekávané\ četnosti}$$

Čím jsou rozdíly mezi četnostmi větší, tím je větší testovací statistika. Jestliže je její hodnota větší než tabulková hodnota s (r-1)(s-1) stupni volnosti na zvolené hladině významnosti, hypotézu o nezávislosti zamítáme. Důležitým předpokladem je, že hodnoty sledovaných znaků na sobě nezávisí, a že všechny očekávané četnosti jsou větší než 2 a alespoň 80% z nich je větší než 5.

Mann-Whitney U test

Jedná se o neparametrický test pro dva nezávislé výběry. Nulová hypotéza předpokládá, že rozdělení sledované proměnné v obou skupinách je totožné. Srovnává se každé měření z první skupiny s každým měřením z druhé skupiny. Přitom se zjistí, kolikrát toto srovnání dopadne ve prospěch druhé skupiny.

Kruskal Wallis test

Jedná se o test pro jednoduchou analýzu rozptylu, používá se v případě, že nemůžeme vycházet z předpokladu, že měření jsou normálně rozdělená. Důležité je pouze spojité rozložení náhodných výběrů. Nulová hypotéza předpokládá, že měření ve skupinách mají stejné mediány.

[1] Hendl, J.: Přehled statistických metod zpracování dat, 2004. Portál, s.r.o., Praha, ISBN 80-7178-820-1.

2.6 Struktura vzorku respondentů

Následující tabulka č. 1 dokumentuje strukturu výběrového souboru respondentů podle sociálnědemografických charakteristik.

Tabulka č. 1 Základní charakteristiky respondentů

Ukazatel	Charakteristika	Počet respondentů	
		Absolutní	Relativní (v %)
Pohlaví	Muži	282	47,8
	Ženy	308	52,2
Věk[2]	18–29 let	127	21,2
	30–44 let	159	26,5
	45–59 let	149	24,9
	60–74 let	139	23,2
	75 let a více	25	4,2
Vzdělání	Bez vzdělání, základní vzdělání	88	14,7
	Středoškolské bez maturity, vyučen(a)	233	39,0
	Středoškolské s maturitou	189	31,6
	Vysokoškolské (příp. VOŠ)	88	14,7
Ekonomická aktivita	Zaměstnavatel	8	1,3
	Zaměstnanec	288	48,1
	Nezaměstnaný	64	10,7
	Studující	62	10,4
	OSVČ	18	3,0
	Důchodce	143	23,9
	Pracující důchodce	9	1,5
	Jiné	7	1,2
Okres	Karviná	130	21,6
	Ostrava	154	25,6
	Nový Jičín	89	14,8
	Frýdek-Místek	103	17,1
	Opava	75	12,5
	Bruntál	51	8,5
Jste obyvatel	Města	500	84,5
	Vesnice	92	15,5

Jinak ekonomicky aktivní: mateřská dovolená

Mapa č. 1 analyzuje základní charakteristiku respondentů v jednotlivých okresech Moravskoslezského kraje podle zvolených věkových skupin (18-64, 65+).

[2] Respondentům byla položena otázka na jejich přesný věk, odpovědi byly kategorizovány do pěti skupin.

Mapa č. 1 Základní charakteristika respondentů podle zvolených věkových skupin

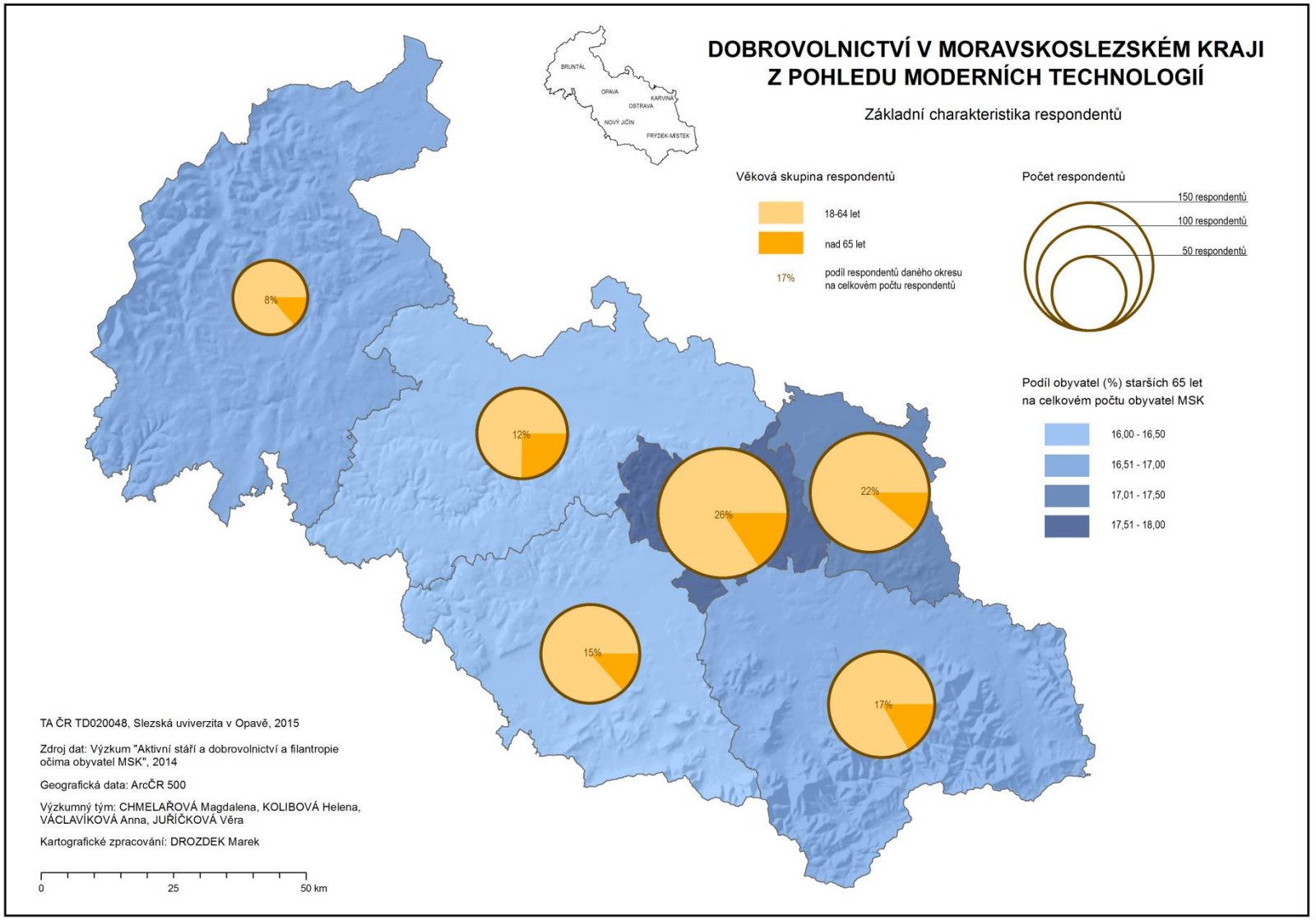

3 Analytická část

3.1 Dary peněžní a nepeněžní, dobrovolnická práce – postoj obyvatel v jednotlivých okresech

První tři bloky otázek byly zaměřeny na identifikaci dobrovolných neziskových organizací, kterým občané Moravskoslezského kraje darovali v posledních 12 měsících peněžní dar, nepeněžní dar nebo pro ně vykonali dobrovolnickou práci (odděleně v jednotlivých otázkách). Respondentům byl předložen výčet 17 typů neziskových organizací a měli označit ty, u kterých danou činnost vykonali. Odpovědi obsahovali také variantu „Jiná dobrovolnická nezisková organizace" s možností konkrétního uvedení organizace a variantu „Žádné".

3.1.1 Peněžní dar

Z výsledků analýz vyplývá, že v oblasti poskytnutí peněžního daru respondenti tvořili dvě přibližně stejně početné skupiny. Peněžní dar dobrovolné neziskové organizaci v posledních 12 měsících věnovalo 47,7 % dotázaných, naproti tomu 52,3 % respondentů žádný peněžní dar v tomto období dobrovolné neziskové organizaci neposkytlo.

Nejčastěji dotázaní uvedli, že darovali peněžní dar organizacím poskytující zdravotní služby (12,5 %), organizacím poskytující sociální služby (11,3 %) a církvi a náboženským organizacím (9,5 %). Naproti tomu nejméně často poskytli respondenti v posledních 12 měsících peněžní dar profesnímu nebo obchodnímu sdružení (0,3 %), ženským organizacím (1,2 %), politickým organizacím (1,2 %) a mládežnickým organizacím (1,3 %). Výsledky dokumentuje následující graf č. 1.

Následně byla tato otázka vyhodnocena ve vztahu k okresu bydliště respondentů. Podrobně výsledky dokumentuje tabulka č. 2.

Graf č. 1 Dobrovolné neziskové organizace, kterých respondenti v uplynulých 12 měsících darovali nějaký peněžní dar

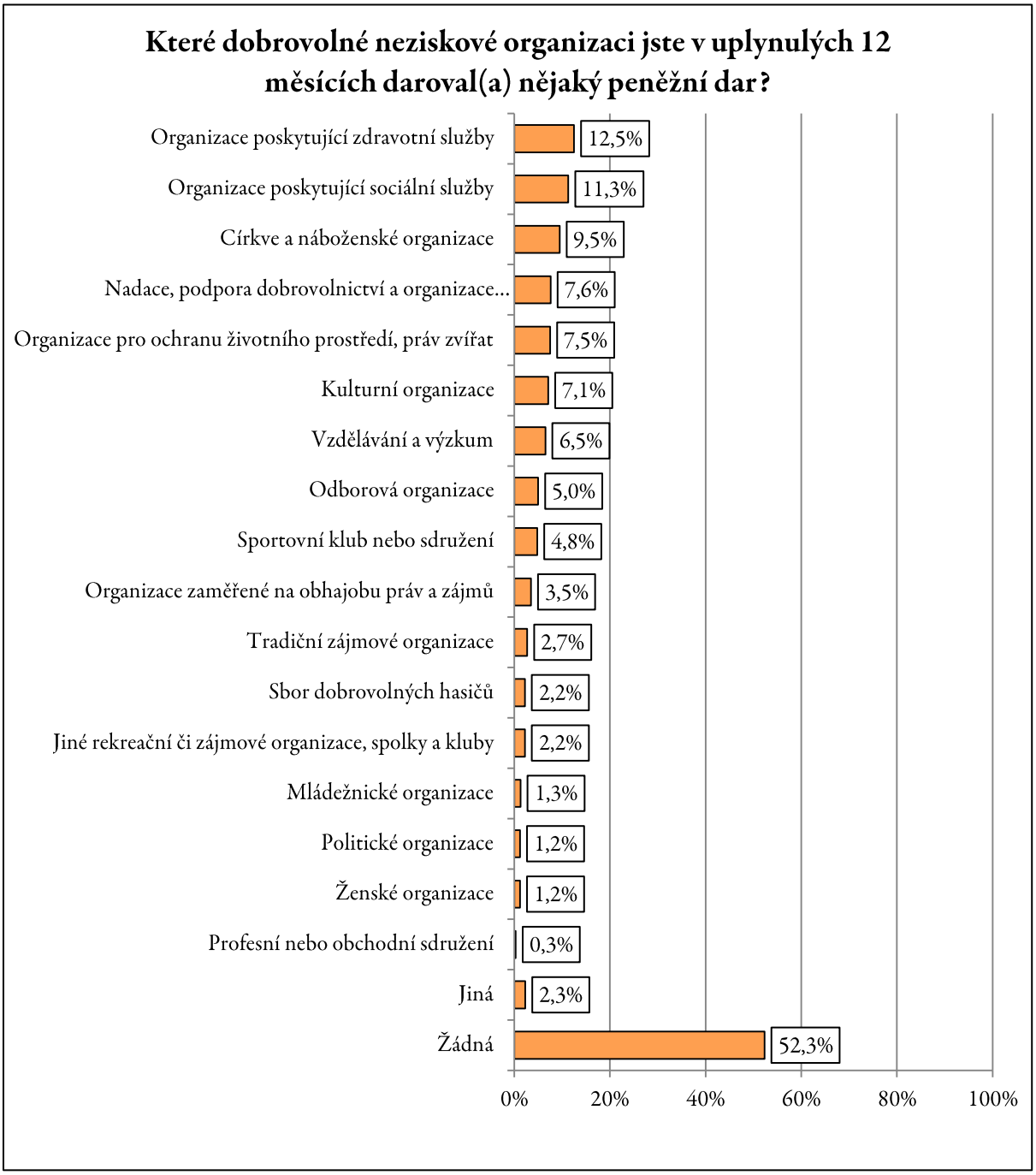

Jiná: podpora výzkumu rakoviny, lékaři bez hranic, Světluška, apod.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Tabulka č. 2 Dobrovolné neziskové organizace, kterým respondenti v uplynulých 12 měsících darovali nějaký peněžní dar ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Které dobrovolné neziskové organizaci jste v uplynulých 12 měsících daroval (a) nějaký peněžní dar?[3] Hodnoty uvedeny v %	Karviná	Ostrava	Nový Jičín	Frýdek-Místek	Opava	Bruntál	**Celkově**
Kulturní organizace	5,4	6,5	7,9	5,8	6,7	**15,7**	7,1
Sportovní klub nebo sdružení	2,3	3,2	3,4	3,9	9,3	**13,7**	4,8
Tradiční zájmové organizace	0,8	1,3	**7,9**	1,0	2,7	5,9	2,7
Ženské organizace	0,0	0,6	0,0	5,8	0,0	0,0	1,2
Mládežnické organizace	0,0	0,6	2,2	1,9	1,3	3,9	1,3
Jiné rekreační či zájmové organizace, spolky a kluby	0,0	2,6	4,5	1,0	2,7	**3,9**	2,2
Vzdělávání a výzkum	6,9	3,9	2,2	3,9	6,7	**25,5**	6,5
Organizace poskytující zdravotní služby	**23,1**	**20,8**	**1,1**	**5,8**	**4,0**	**5,9**	12,5
Organizace poskytující sociální služby	**18,5**	**16,9**	**2,2**	**5,8**	10,7	**3,9**	11,3
Organizace pro ochranu životního prostředí, práv zvířat	8,5	10,4	3,4	6,8	8,0	3,9	7,5
Sbor dobrovolných hasičů	0,0	0,6	4,5	2,9	4,0	3,9	2,2
Organizace zaměřené na obhajobu práv a zájmů	3,8	0,6	1,1	4,9	5,3	**9,8**	3,5
Politické organizace	0,8	1,9	0,0	1,9	0,0	2,0	1,2
Nadace, podpora dobrovolnictví a organizace zprostředkující dobročinnost	3,1	**13,0**	**2,2**	**14,6**	4,0	3,9	7,6
Církve a náboženské organizace	5,4	6,5	6,7	11,7	**14,7**	**21,6**	9,5
Odborová organizace	0,0	3,9	0,0	1,0	0,0	**9,8**	2,0
Profesní nebo obchodní sdružení	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	2,0	0,3
Jiná	3,1	1,3	0,0	2,9	5,3	2,0	2,3
Žádná	**57,7**	53,9	**66,3**	**37,9**	53,3	**37,3**	52,3

3.1.2 Nepeněžní dar

Z výsledků analýz vyplývá, že nepeněžní dar dobrovolné neziskové organizaci poskytli v posledních 12 měsících méně než čtyři respondenti z deseti (37,0 %). Nejčastěji dotázaní uvedli, že poskytli nepeněžní dar organizaci poskytující sociální služby (7,9 %), organizaci poskytující zdravotní služby (5,6 %) a sportovnímu klubu nebo sdružení (4,9 %). Naproti tomu nejméně často poskytli respondenti v posledních 12 měsících nepeněžní dar profesnímu nebo obchodnímu sdružení (0,2 %), odborovým organizacím (0,5 %), politickým organizacím (0,7 %) a ženským organizacím (1,0 %). Výsledky dokumentuje následující graf č. 2.

[3] Respondenti měli možnost označit více variant odpovědí, proto se sloupcové součty nerovnají 100 %.

Následně byla tato otázka vyhodnocena ve vztahu k okresu bydliště respondentů. Podrobně jsou výsledky uvedeny v tabulce č. 3.

Graf č. 2 Dobrovolnické neziskové organizace, kterým respondenti v uplynulých 12 měsících darovali nějaký nepeněžní dar

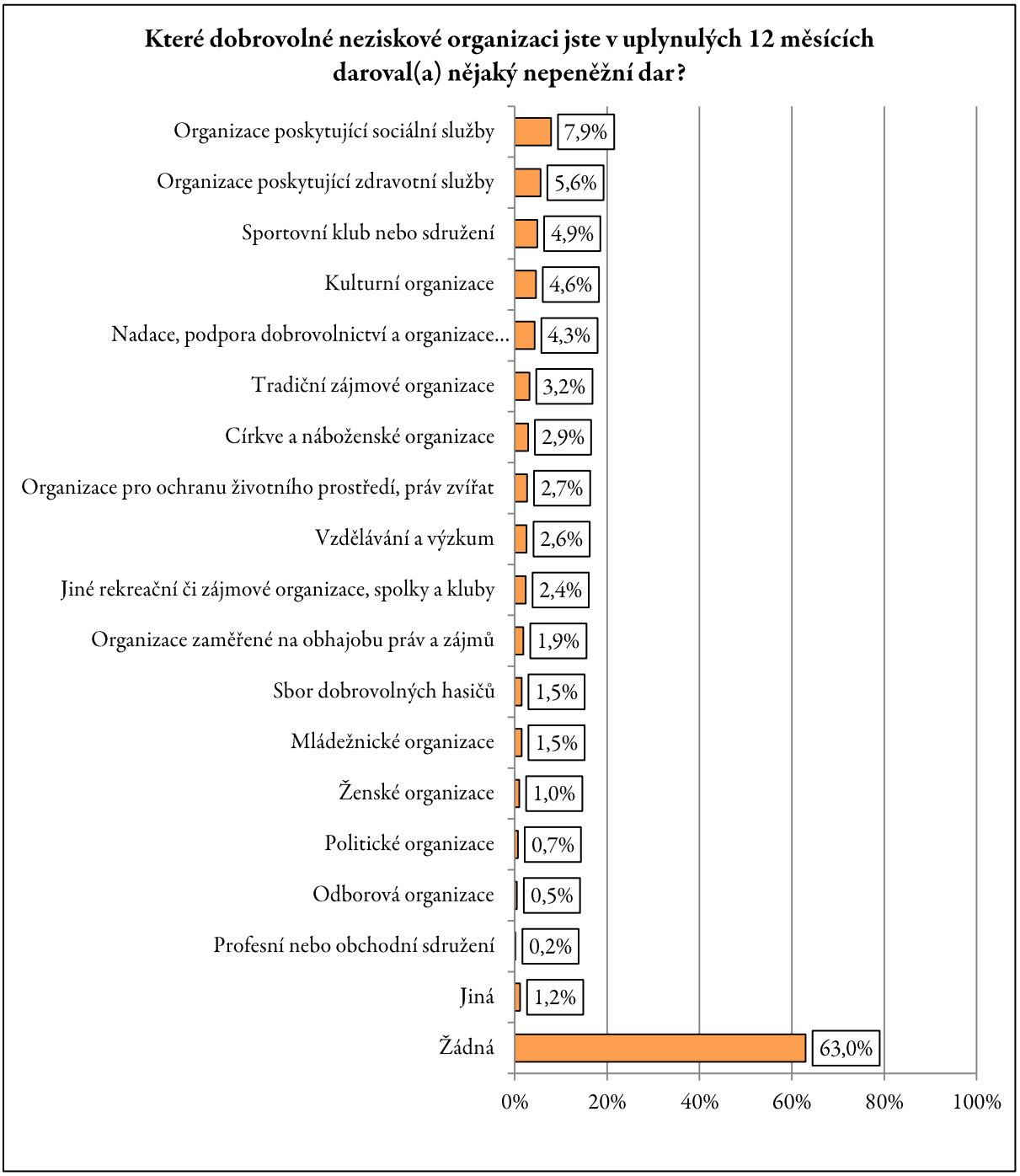

Jiná: oblečení pro bezdomovce, charitu, psí útulek, sdružení sběratelů mincí apod.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Tabulka č. 3 Dobrovolnické neziskové organizace, kterým respondenti v uplynulých 12 měsících darovali nějaký nepeněžní dar ve vztahu k okresu místa bydliště respondentů

Které dobrovolné neziskové organizaci jste v uplynulých 12 měsících daroval (a) nějaký nepeněžní dar?[4] Hodnoty uvedeny v %	Karviná	Ostrava	Nový Jičín	Frýdek-Místek	Opava	Bruntál	**Celkově**
Kulturní organizace	2,4	6,0	6,7	2,9	3,0	7,8	4,6
Sportovní klub nebo sdružení	1,6	3,4	3,4	9,7	4,5	**11,8**	4,9
Tradiční zájmové organizace	2,4	2,0	5,6	1,9	0,0	**11,8**	3,2
Ženské organizace	0,8	2,0	0,0	1,9	0,0	0,0	1,0
Mládežnické organizace	0,0	2,0	2,2	2,9	0,0	2,0	1,5
Jiné rekreační či zájmové organizace, spolky a kluby	0,8	2,0	4,5	4,9	0,0	2,0	2,4
Vzdělávání a výzkum	3,1	1,3	3,4	1,9	0,0	**7,8**	2,6
Organizace poskytující zdravotní služby	3,1	**10,7**	5,6	5,8	1,5	2,0	5,6
Organizace poskytující sociální služby	9,4	**14,8**	**1,1**	5,8	1,5	7,8	7,8
Organizace pro ochranu životního prostředí, práv zvířat	2,4	1,3	3,4	4,9	3,0	2,0	2,7
Sbor dobrovolných hasičů	0,0	1,3	4,5	0,0	3,0	2,0	1,5
Organizace zaměřené na obhajobu práv a zájmů	3,1	0,7	1,1	1,0	0,0	**7,8**	1,9
Politické organizace	0,0	1,3	0,0	1,0	1,5	0,0	0,7
Nadace, podpora dobrovolnictví a organizace zprostředkující dobročinnost	3,1	2,0	4,5	**11,7**	0,0	3,9	4,3
Církve a náboženské organizace	0,8	4,0	3,4	3,9	1,5	3,9	2,9
Odborová organizace	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Profesní nebo obchodní sdružení	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Jiná	3,1	0,7	0,0	0,0	1,5	2,0	1,2
Žádná	**68,5**	61,7	64,0	**49,5**	**82,1**	**52,9**	63,0

3.1.3 Dobrovolná práce

Z výsledků analýz vyplývá, že pro některou z dobrovolných neziskových organizací dobrovolně pracovali v posledních 12 měsících dva respondenti z deseti (21,2 %).

[4] Respondenti měli možnost označit více variant odpovědí, proto se sloupcové součty nerovnají 100 %.

Nejčastěji dotázaní uvedli, že dobrovolně pracovali pro kulturní organizace (4,1 %), tradiční zájmové organizace (3,6 %) a sportovnímu klubu nebo sdružení (3,2 %). Naproti tomu nejméně často respondenti dobrovolně pracovali v posledních 12 měsících pro profesní nebo obchodní sdružení (0,2 %), ženské organizace (0,3 %) a politické organizace (0,3 %). Výsledky dokumentuje následující graf č. 3. Následně byla tato otázka vyhodnocena ve vztahu k okresu bydliště respondentů. Podrobně jsou výsledky uvedeny v následující tabulce č. 4.

Graf č. 3 Dobrovolné neziskové organizace, pro které respondenti v uplynulých 12 měsících dobrovolně pracovali

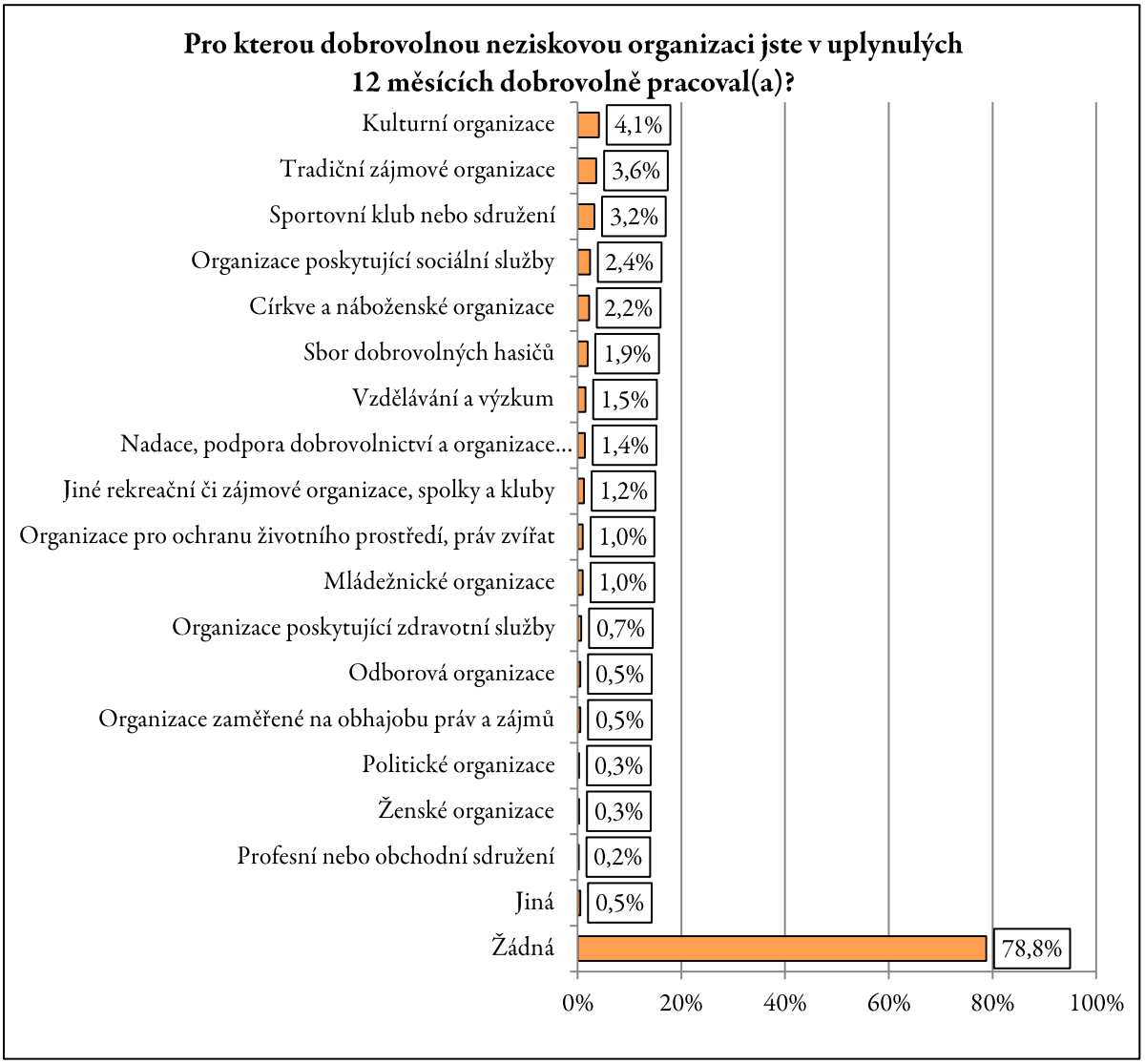

Jiná: Adra, psí útulek, ZOO apod.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Tabulka č. 4 Dobrovolné neziskové organizace, pro které respondenti v uplynulých 12 měsících dobrovolně pracovali ve vztahu k okresu místa bydliště respondentů

Pro kterou dobrovolnou neziskovou organizaci jste v uplynulých 12 měsících dobrovolně pracoval (a)?[5] Hodnoty uvedeny v %	Karviná	Ostrava	Nový Jičín	Frýdek-Místek	Opava	Bruntál	**Celkově**
Kulturní organizace	2,3	4,6	4,6	1,9	4,5	**9,8**	4,1
Sportovní klub nebo sdružení	1,5	2,6	2,3	3,9	0,0	**13,7**	3,2
Tradiční zájmové organizace	3,8	1,3	**9,2**	0,0	1,5	**9,8**	3,6
Ženské organizace	0,8	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Mládežnické organizace	0,0	1,3	2,3	0,0	1,5	2,0	1,0
Jiné rekreační či zájmové organizace, spolky a kluby	0,8	0,7	2,3	1,0	0,0	3,9	1,2
Vzdělávání a výzkum	2,3	0,7	0,0	1,0	4,5	2,0	1,5
Organizace poskytující zdravotní služby	0,8	0,7	1,1	1,0	0,0	0,0	0,7
Organizace poskytující sociální služby	1,5	2,6	2,3	1,0	4,5	3,9	2,4
Organizace pro ochranu životního prostředí, práv zvířat	0,0	1,3	1,1	0,0	1,5	3,9	1,0
Sbor dobrovolných hasičů	0,8	0,7	3,4	1,0	4,5	3,9	1,9
Organizace zaměřené na obhajobu práv a zájmů	0,0	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,5
Politické organizace	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,9	0,3
Nadace, podpora dobrovolnictví a organizace zprostředkující dobročinnost	0,8	1,3	2,3	2,9	0,0	0,0	1,4
Církve a náboženské organizace	1,5	2,0	3,4	1,0	1,5	5,9	2,2
Odborová organizace	0,0	1,3	0,0	0,0	1,5	0,0	0,5
Profesní nebo obchodní sdružení	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,2
Jiná	0,8	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	0,5
Žádná	83,1	82,4	**70,1**	**84,5**	79,1	**60,8**	78,8

Četnost dobrovolné práce v posledních 12 měsících pro nějakou dobrovolnou neziskovou organizaci byla identifikována pouze u těch respondentů, kteří na otázku „Pro kterou dobrovolnou neziskovou organizaci jste v posledních 12 měsících pracoval (a)?“ neodpověděli variantou „žádnou“ (tj. 21,2 % dotázaných).

Z výsledků analýz vyplývá, že denně se dobrovolné práci pro dobrovolnou neziskovou organizaci věnoval téměř zanedbatelný počet respondentů (0,8 %). S týdenní četností dobrovolně

[5] Respondenti měli možnost označit více variant odpovědí, proto se sloupcové součty nerovnají 100 %.

pracovala šestina dotázaných (16,0 %), měsíčně třetina respondentů (33,6 %), čtvrtletně pětina dotázaných (19,2 %) a tři desetiny respondentů (30,4 %) dobrovolně pracovali pro dobrovolnou neziskovou organizaci v uplynulém roce pouze jednou nebo dvakrát. Výsledky dokumentuje následující graf č. 4.

Graf č. 4 Četnost dobrovolné práce pro dobrovolnou neziskovou organizaci v posledních 12 měsících

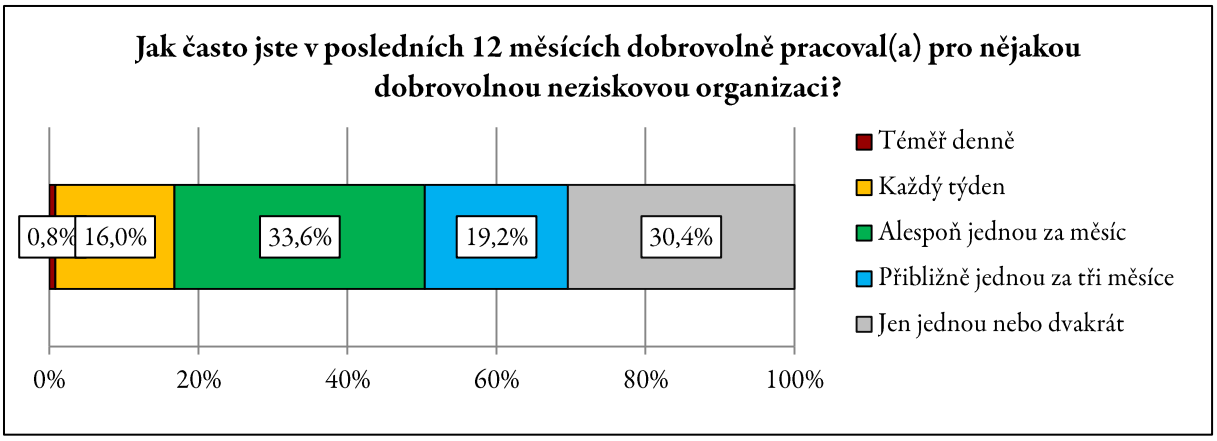

Z grafu č. 5 vyplývá, že téměř dva respondenti z deseti (17,5 %) pracovali za posledních 12 měsíců dobrovolně pro nějakou jinou organizaci než dobrovolně neziskovou organizaci. Jednalo se zejména o soukromou firmu (8,2 %). Většina respondentů však dobrovolně nepracovala ani pro žádnou jinou organizaci (82,5 %).

Graf č. 5 Dobrovolná práce pro jinou organizací než dobrovolně neziskovou organizací

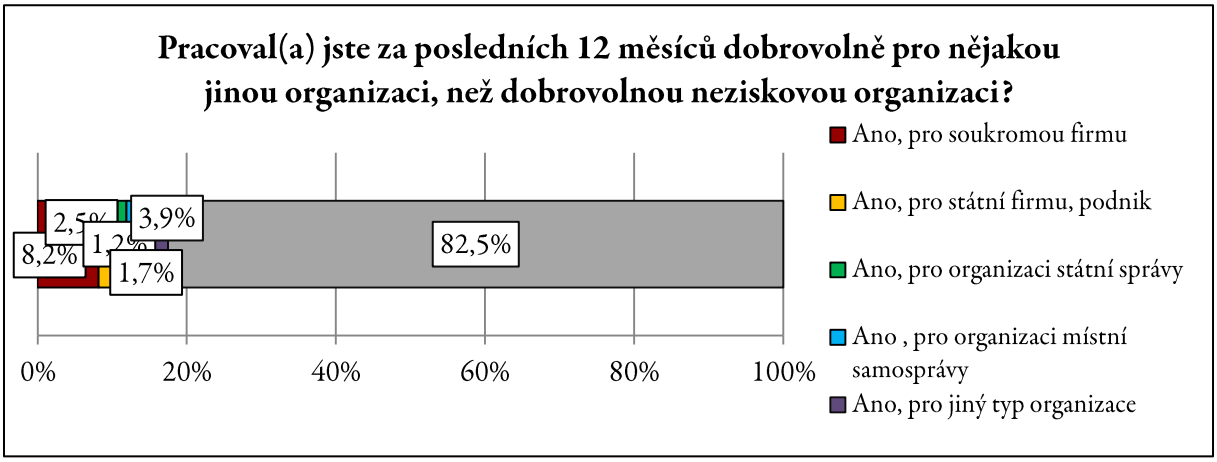

Následující přehledová tabulka č. 5 dokumentuje výsledky analýz ve vtahu k okresu místa bydliště respondenta. Lze konstatovat, že za posledních 12 měsíců pracovali dobrovolně pro nějakou jinou organizaci než dobrovolnou neziskovou organizaci ve větší míře ve vztahu k celkovému

hodnocení obyvatelé z okresu Nový Jičín a Bruntál. Závislost s okresem místa bydliště byla pro kontrolu a úplnost hodnocena také pomocí Pearsonova χ^2 testu[6].

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Tabulka č. 5 Dobrovolná práce pro jinou dobrovolnou neziskovou organizací, pro kterou respondenti v uplynulých 12 měsících dobrovolně pracovali ve vztahu k okresu místa bydliště respondentů

Pracoval (a) jste za posledních 12 měsíců dobrovolně pro nějakou jinou organizaci, než dobrovolnou neziskovou organizaci? Hodnoty uvedeny v %	Ano, pro soukromou firmu	Ne	Celkem
Celkově	17,5	82,5	100 %
Okres			
Karviná	**6,2**	**93,8**	100 %
Ostrava	20,9	79,1	100 %
Nový Jičín	**31,5**	**68,5**	100 %
Frýdek-Místek	**10,2**	**89,8**	100 %
Opava	17,3	82,7	100 %
Bruntál	**26,0**	**74,0**	100 %

Do dobrovolné práce, kterou organizoval zaměstnavatel, se zapojila čtrnáctina dotázaných (7,0 %). Desetině respondentů (10,9 %) tato možnost nebyla nabídnuta, u více než třetiny dotázaných (37,6 %) zaměstnavatel žádnou dobrovolnou práci neorganizoval, ani nepodporoval, a více než čtyři desetiny respondentů (44,6 %) žádného zaměstnavatele nemají. Výsledky dokumentuje následující graf č. 6.

[6] Nejdříve byly vypočteny tzv. očekávané frekvence, poté se na základě pozorovaných a očekávaných četností spočítala testová statistika χ^2. Její výsledná hodnota se srovnávala s kritickou hodnotou χ^2. Podle výsledné p-hodnoty $p < 0{,}001$ lze tento vztah považovat za statisticky významný na hladině významnosti 0,05. Pro změření síly tohoto vztahu byl použit Cramérův koeficient $V = 0{,}228$, což značí slabší závislost. Varianty odpovědí ano, byly sloučeny do jedné kategorie z důvodu dodržení předpokladu testu o dostatečných očekávaných četnostech (všechny větší než 2 a 80 % větších než 5).

Graf č. 6 Organizace nebo podpora dobrovolné práce zaměstnavatelem

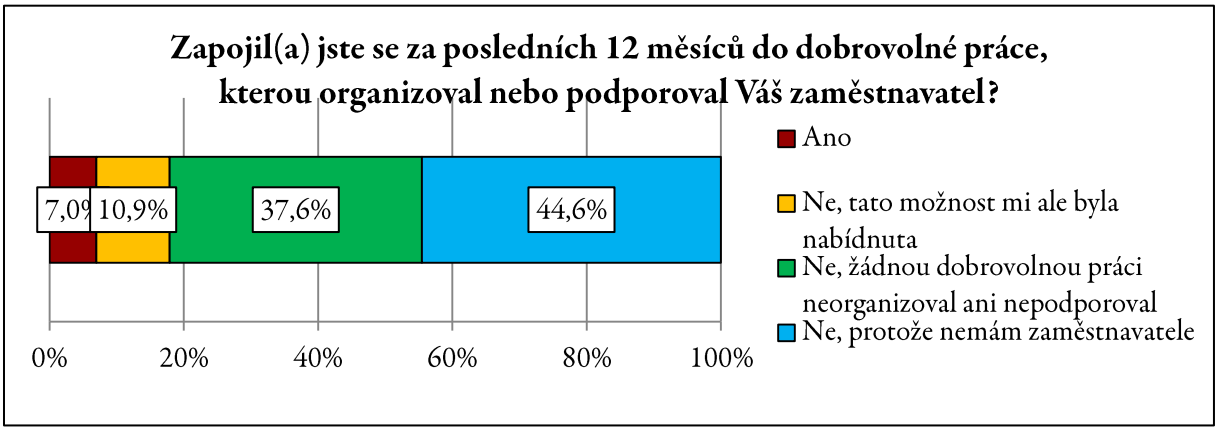

Následující přehledová tabulka č. 6 dokumentuje výsledky analýz ve vtahu k okresu místa bydliště respondenta. Lze konstatovat, že ve větší míře se za posledních 12 měsíců zapojili do dobrovolné práce, kterou organizoval zaměstnavatel, respondenti z okresu Bruntál (13,7 %). Závislost s okresem místa bydliště byla pro kontrolu a úplnost hodnocena také pomocí Pearsonova χ^2 testu[7].

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Tabulka č. 6 Dobrovolná práce pro jinou dobrovolnou neziskovou organizaci, pro kterou respondenti v uplynulých 12 měsících dobrovolně pracovali ve vztahu k okresu místa bydliště respondentů

Zapojil (a) jste se za posledních 12 měsíců do dobrovolné práce, kterou organizoval nebo podporoval Váš zaměstnavatel? Hodnoty uvedeny v %	Ano	Ne, tato možnost mi ale byla nabídnuta	Ne, žádnou dobrovolnou práci neorganizoval ani nepodporoval	Ne, protože nemám zaměstnavatele	Celkem
Celkově	*7,0*	*10,9*	*37,6*	*44,6*	100 %
Okres					
Karviná	*8,5*	***3,1***	*34,6*	***53,8***	100 %
Ostrava	*5,8*	*11,0*	*37,7*	*45,5*	100 %
Nový Jičín	7,9	10,1	**47,2**	**34,8**	100 %

[7] Nejdříve byly vypočteny tzv. očekávané frekvence, poté se na základě pozorovaných a očekávaných četností spočítala testová statistika χ^2. Její výsledná hodnota se srovnávala s kritickou hodnotou χ^2. Podle výsledné p-hodnoty p = 0,008 lze tento vztah považovat za statisticky významný na hladině významnosti 0,05. Pro změření síly tohoto vztahu byl použit Cramérův koeficient V = 0,132, což značí slabou závislost.

Frýdek-Místek	4,0	20,0	33,0	43,0	100 %
Opava	5,3	16,0	36,0	42,7	100 %
Bruntál	13,7	5,9	39,2	41,2	100 %

Věcný dar, finanční dar nebo dar v podobě dobrovolné práce v souvislosti se svým podnikáním darovali za posledních 12 měsíců tři respondenti z deseti (31,2 %), kteří jsou zaměstnavateli nebo osobami samostatně výdělečně činnými. Ve více než třetině případů se jednalo o věcný dar (37,5 %) nebo o finanční dar (37,5 %). Dále pak o vlastní dobrovolnickou práci a nejméně často o dobrovolnickou činnost zaměstnanců (4,2 %). Podrobně jsou výsledky uvedeny v následujícím grafu č. 7. Odpovědi se ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta statisticky významně nelišily.

Graf č. 7 Dary dobrovolným neziskovým organizacím nebo vykonání dobrovolné práce za posledních 12 měsíců – zaměstnavatelé nebo OSVČ

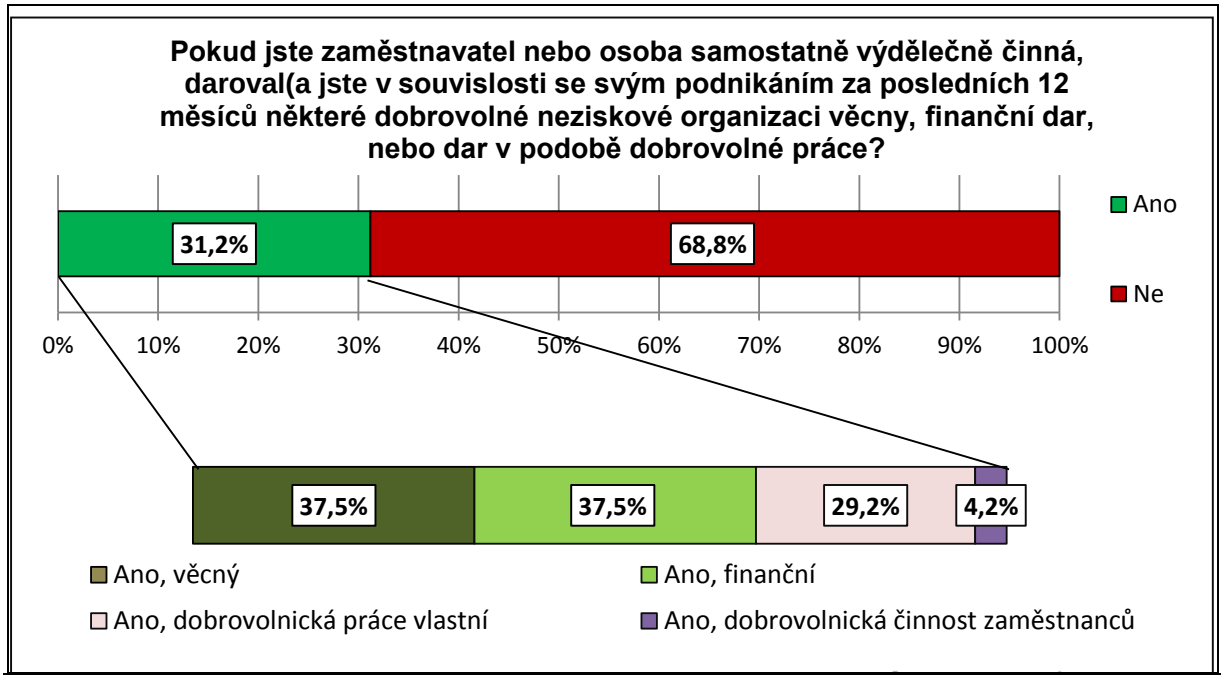

Člověk se nemusí dobrovolnictví věnovat jen skrze nějakou organizaci, ale také jako jednotlivec přímo ve svém okolí. Bez organizace jako zprostředkovatele pomohli dobrovolně ve svém sousedství nebo místním společenství za posledních 12 měsíců tři dotázaní z deseti (29,8 %). Ve čtvrtině případů (25,9 %) se jednalo o pravidelnou pomoc v ostatních případech (74,1 %) spíše o občasnou pomoc. Výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu č. 8.

Odpovědi se ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta statisticky významně nelišily.

Graf č. 8 Dobrovolná pomoc bez zprostředkovávající organizace

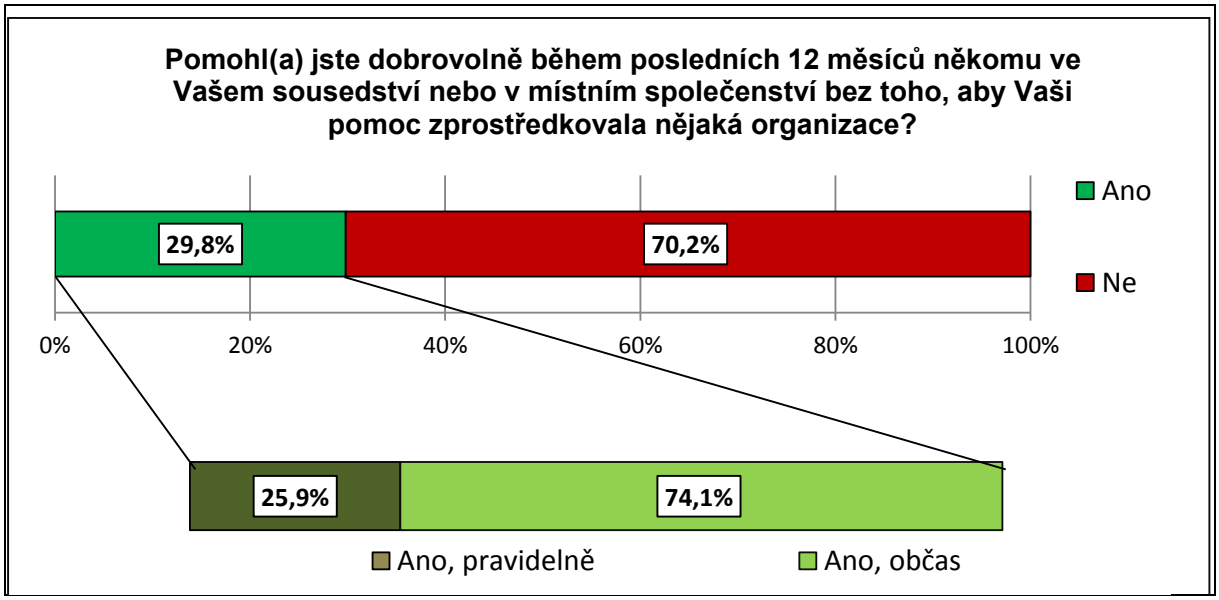

Typy činností, jakými respondenti pomohli dobrovolně během posledních 12 měsíců někomu ve svém okolí, byly identifikovány prostřednictvím volné otázky (bez nabízených variant odpovědí). Jednalo se o identifikaci spontánních reakcí respondentů, kteří na otázku „Pomohl (a) jste dobrovolně během posledních 12 měsíců někomu ve Vašem sousedství nebo v místním společenství bez toho, aby Vaši pomoc zprostředkovala nějaká organizace?“ odpověděli variantou „ano“. Odpovědi byly následně sloučeny do kategorií.

Nejčastěji respondenti pomohli dobrovolně během posledních 12 měsíců někomu ve svém okolí úklidem, opravami, domácími pracemi (47,1 %), pomocí při veřejných akcích (14,1 %) a darováním ošacení, jídla nebo peněz (11,2 %). Následující tabulka č. 7 dokumentuje kategorizovanou podobu odpovědí s uvedenými absolutními i relativními četnostmi.

Tabulka č. 7 Typy činností jakými respondenti pomohli dobrovolně během posledních 12 měsíců někomu ve svém okolí

Uveďte typ činnosti, jakou jste pomohli dobrovolně během posledních 12 měsíců někomu ve svém okolí.	**Na volnou otázku** (bez nabízených variant) **odpovídalo 28,2 % respondentů[8].**	
	Absolutní četnosti	**Relativní četnosti (%)**
Úklid, opravy, domácí práce	**80**	**47,1**
Pomoc při veřejných akcích	24	14,1

[8] Otázka byla položena pouze těm respondentům, kteří na otázku „Pomohl (a) jste dobrovolně během posledních 12 měsíců někomu ve Vašem sousedství nebo v místním společenství bez toho, aby Vaši pomoc zprostředkovala nějaká organizace?“ odpověděli variantou „ano“

Darování (ošacení, jídla, peněz)	19	11,2
Odvoz, dovoz (k lékaři, na úřad)	7	4,1
Hlídání dětí	7	4,1
Nákup	6	3,5
Ostatní	27	15,9
Celkem	**170**	**100,0**

Ostatní: venčení psů, pomoc postiženým apod.

Vizualizace analýz a výsledků „Dary peněžní a nepeněžní, dobrovolnická práce – postoj obyvatel v jednotlivých okresech" dokumentují následující mapy.

Mapa č. 2 Peněžní dary pro cílové skupiny neziskových organizací

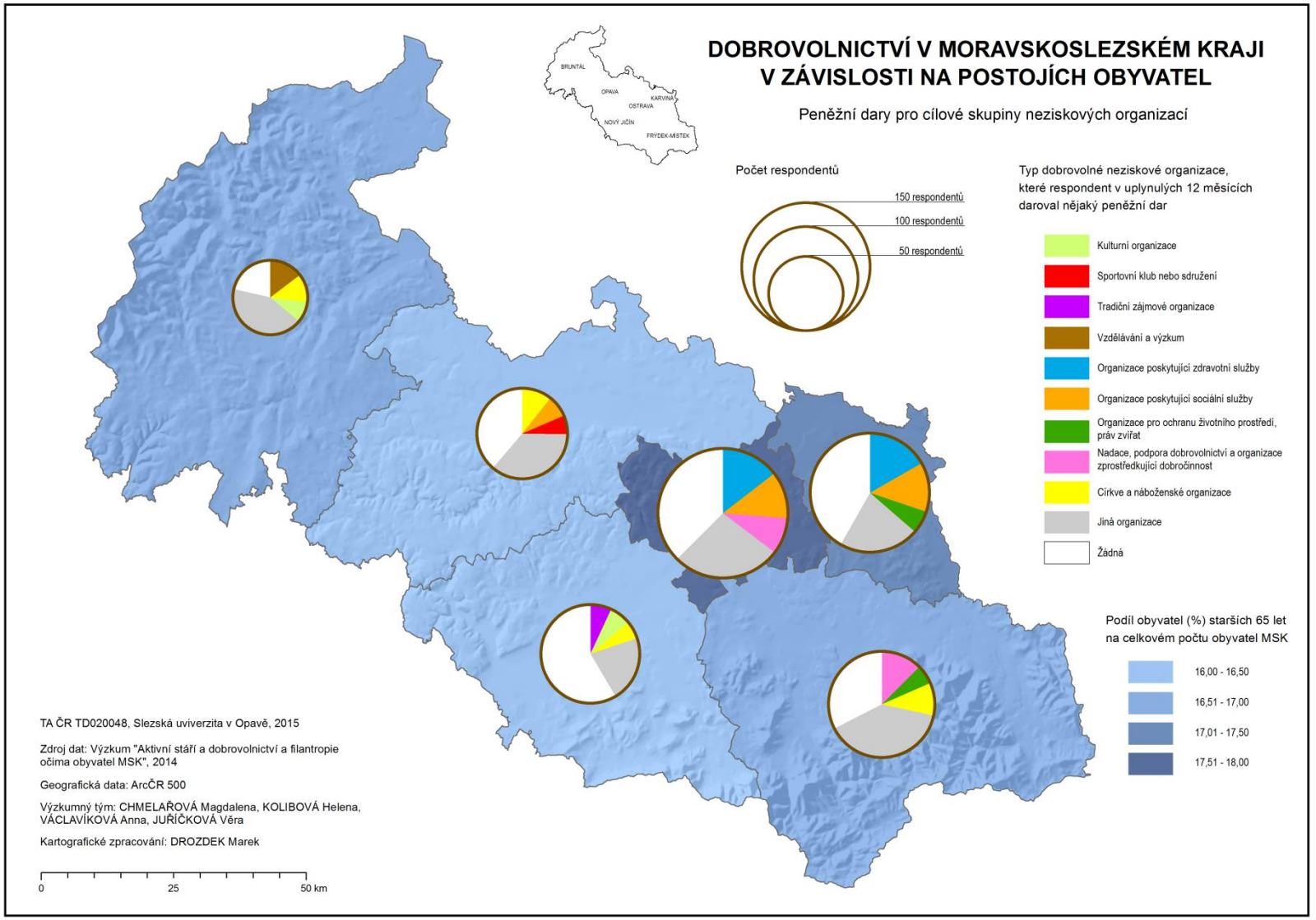

Mapa č. 3 Nepeněžní dary pro cílové skupiny neziskových organizací

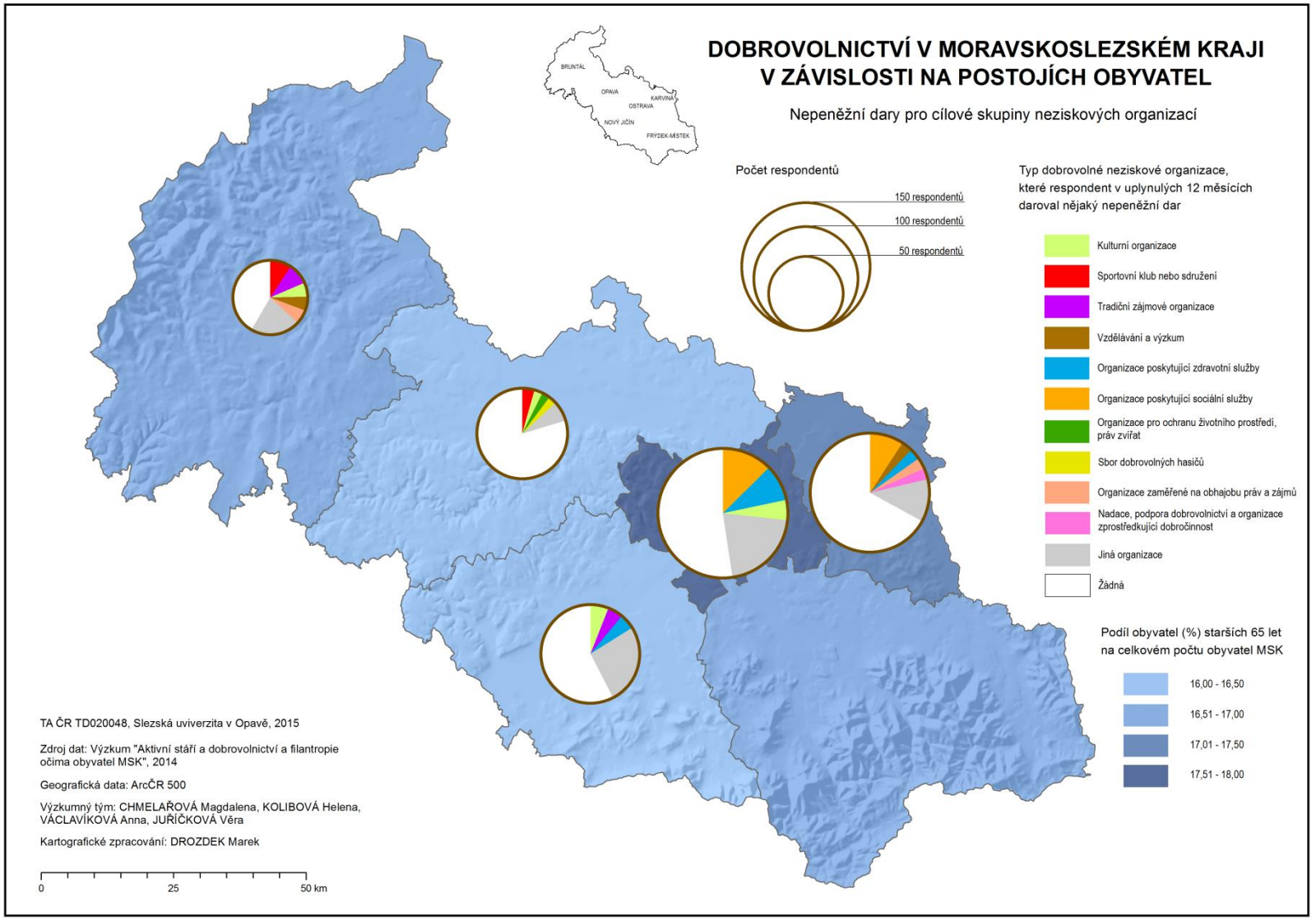

Mapa č. 4 Dobrovolná práce pro cílové skupiny neziskových organizací a soukromých firem

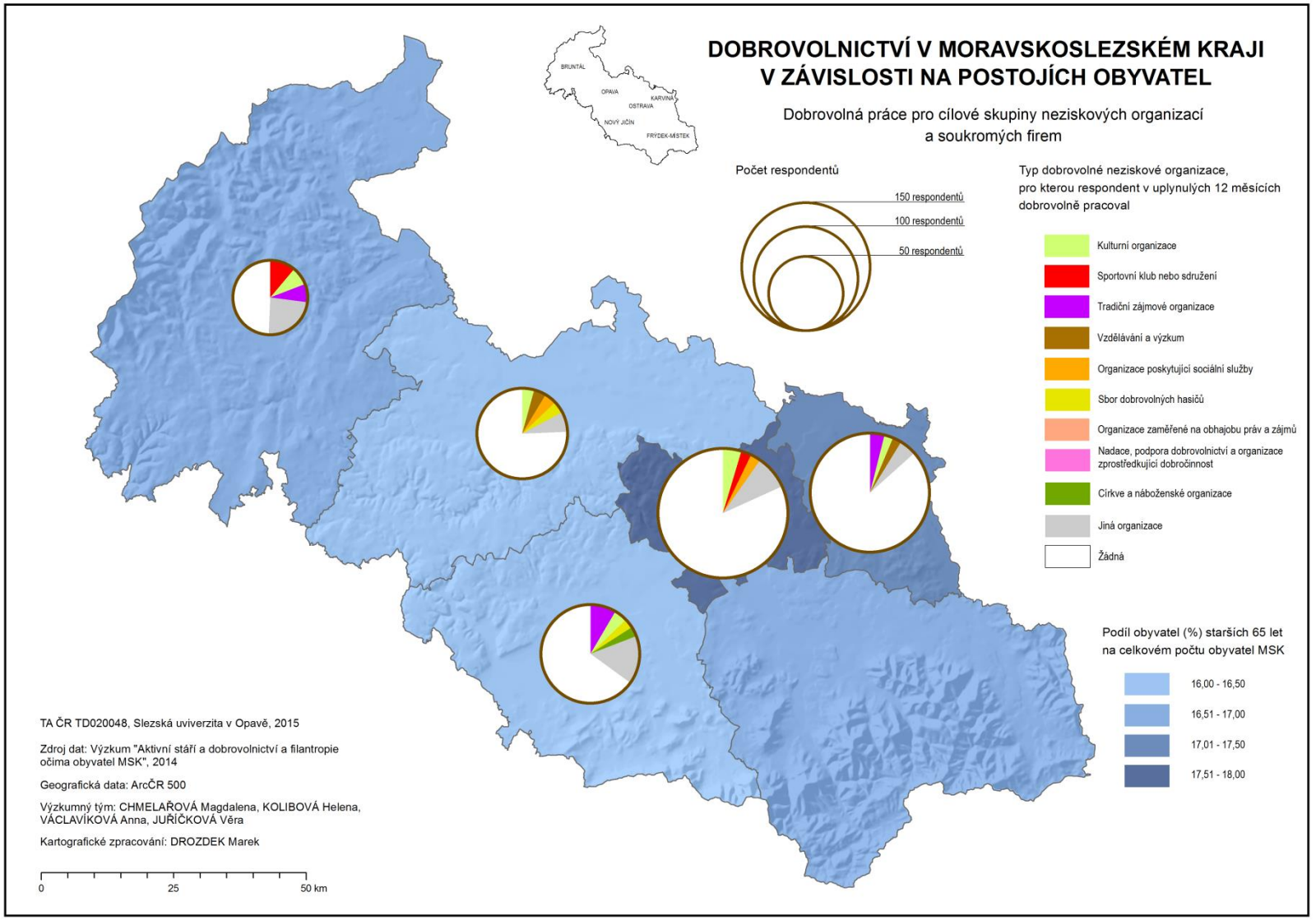

Mapa č. 5 Dobrovolná práce u zaměstnavatelů

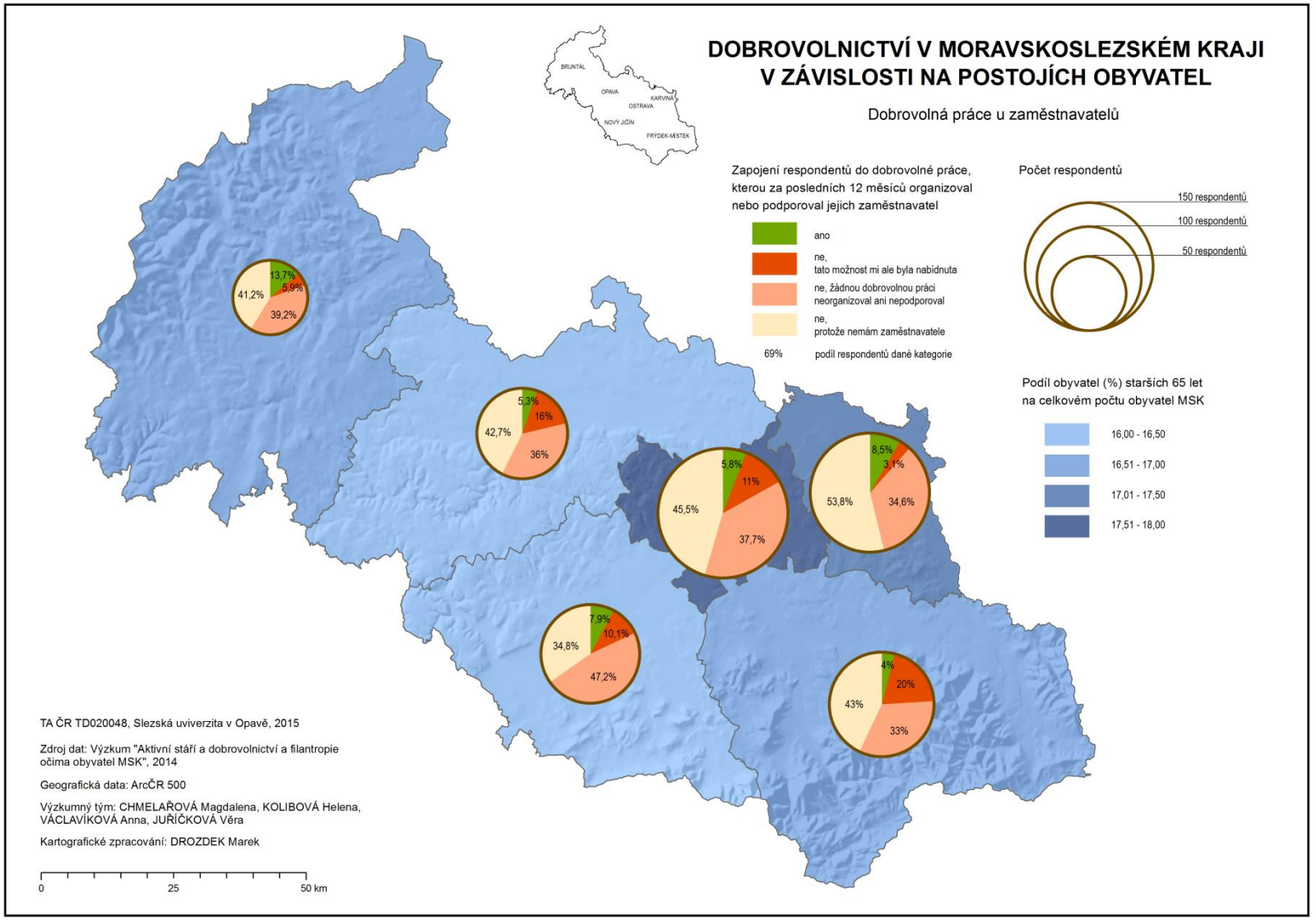

3.2 Motivační kritéria pro dobrovolnictví v jednotlivých okresech

Z výsledků analýz vyplývá, že nejdůležitějším důvodem pro motivaci pro dobrovolnou práci je pro respondenty pocit, že potřebují pomoct lidé, které znají (43,8 % - velmi důležitý). Dalším důležitým důvodem je pro dotázané to, že mohou udělat něco pro věc, která je pro ně důležitá (33,4 %), že jednoduše cítí, že je důležité pomáhat jiným (31,5 %) a že mohou navázat užitečné kontakty (27,1 %). Naproti tomu nejméně důležitým důvodem pro motivaci pro dobrovolnou práci je pro respondenty náboženské přesvědčení (43,7 % - rozhodně nedůležitý) a příležitost splatit dluh vůči společenství, do kterého patří (33,1 %). Podrobně jsou výsledky uvedeny v následujícím grafu č. 9.

Graf č. 9 Důvody pro motivaci pro dobrovolnou práci

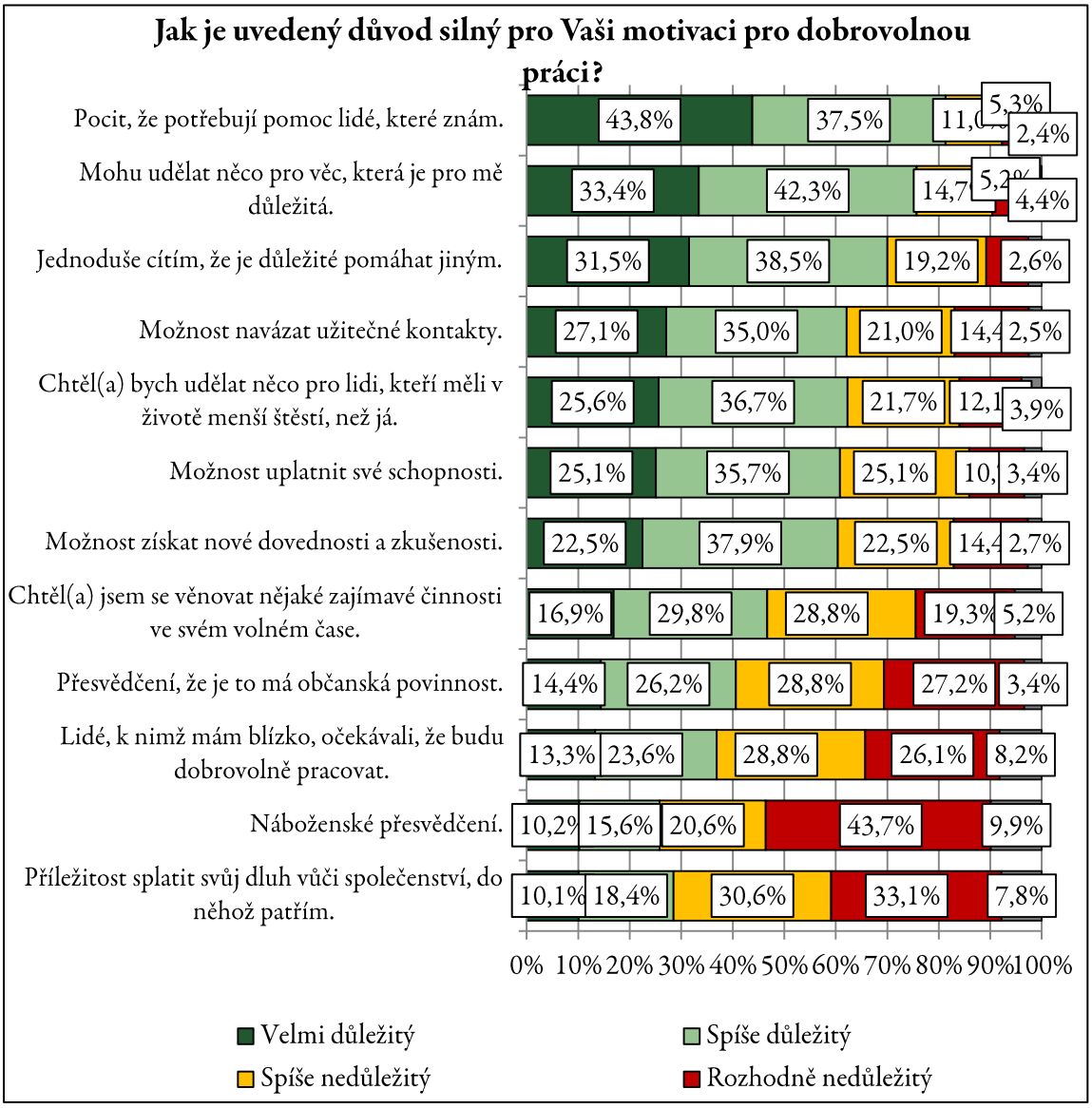

Jiný důvod: praxe, dobrý pocit, nemám žádnou motivaci – nemám na to čas apod.

Následně byla hodnocena závislost mezi výší důležitosti jednotlivých důvodů pro motivaci pro dobrovolnou práci s okresem místa bydliště a vzděláním. Závislost mezi proměnnými byla hodnocena pomocí Pearsonova χ^2 testu. Pozorované četnosti u statisticky významných závislostí jsou uvedeny v následujících tabulkách č. 8-19. Hodnoty statistické významnosti, Cramérova koeficientu a velikosti vzorku jsou uvedeny pod každou tabulkou.

Pro snadnější orientaci v tabulkách č. 8- 19 jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště nebo vzdělání ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulkách č. 8- 19 jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště nebo vzdělání ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Tabulka č. 8 Důležitost důvodu „Mohu udělat něco pro věc, která je pro mne důležitá" pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Mohu udělat něco pro věc, která je pro mne důležitá. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	35,0	44,2	15,4	5,5	100 %
Okres					
Karviná	38,7	**35,5**	16,9	8,9	100 %
Ostrava	35,1	41,1	13,9	9,9	100 %
Nový Jičín	32,3	**60,0**	**4,7**	**0,0**	100 %
Frýdek-Místek	**28,0**	46,2	**23,7**	2,2	100 %
Opava	38,5	43,1	15,4	3,1	100 %
Bruntál	33,3	45,8	18,8	2,1	100 %

p = 0,001, V = 0,148, n = 566

Tabulka č. 9 Důležitost důvodu „Přesvědčení, že je to má občanská povinnost" pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Přesvědčení, že je to má občanská povinnost. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	14,9	27,1	29,8	28,2	100 %
Okres					
Karviná	14,4	23,2	27,2	**35,2**	100 %
Ostrava	14,0	**15,3**	30,7	**40,0**	100 %
Nový Jičín	**21,4**	**42,9**	29,8	**6,0**	100 %

Frýdek-Místek	13,4	**38,1**	33,0	**15,5**	100 %
Opava	12,3	35,4	**26,2**	26,2	100 %
Bruntál	14,0	**14,0**	32,0	**40,0**	100 %

p ≤ 0,001, V = 0,190, n = 571

Tabulka č. 10 Důležitost důvodu „Mohu získat nové dovednosti a zkušenosti" pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Mohu získat nové dovednosti a zkušenosti. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	23,1	39,0	23,1	14,8	100 %
Okres					
Karviná	18,9	39,4	18,9	**22,8**	100 %
Ostrava	23,8	**33,1**	27,8	15,2	100 %
Nový Jičín	**34,5**	40,2	19,5	**5,7**	100 %
Frýdek-Místek	**17,9**	**56,8**	21,1	**4,2**	100 %
Opava	**30,3**	**28,8**	24,2	16,7	100 %
Bruntál	**12,2**	**32,7**	**28,6**	**26,5**	100 %

p ≤ 0,001, V = 0,168, n = 575

Tabulka č. 11 Důležitost důvodu „Možnost navázat užitečné kontakty" pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Možnost navázat užitečné kontakty. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	27,8	35,9	21,5	14,8	100 %
Okres					
Karviná	**22,2**	35,7	19,8	**22,2**	100 %
Ostrava	29,8	**29,8**	23,2	17,2	100 %
Nový Jičín	**36,8**	**42,5**	**14,9**	**5,7**	100 %
Frýdek-Místek	25,5	**46,9**	23,5	**4,1**	100 %
Opava	**35,4**	**23,1**	26,2	15,4	100 %
Bruntál	**14,3**	38,8	22,4	**24,5**	100 %

p ≤ 0,001, V = 0,156, n = 576

Tabulka č. 12 Důležitost důvodu „Pocit, že potřebují pomoc lidé, které znám“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Pocit, že potřebují pomoc lidé, které znám. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	45,0	38,4	11,3	5,4	100 %
Okres					
Karviná	46,9	**31,3**	8,6	**13,3**	100 %
Ostrava	40,7	35,3	15,3	8,7	100 %
Nový Jičín	48,8	**46,5**	**4,7**	**0,0**	100 %
Frýdek-Místek	**35,1**	**47,4**	**17,5**	**0,0**	100 %
Opava	**60,6**	**31,8**	**6,1**	1,5	100 %
Bruntál	44,9	42,9	12,2	**0,0**	100 %

$p \leq 0{,}001$, $V = 0{,}181$, $n = 576$

Tabulka č. 13 Důležitost důvodu „Jednoduše cítím, že je důležité pomáhat jiným“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Jednoduše cítím, že je důležité pomáhat jiným. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	32,3	39,6	19,7	8,4	100 %
Okres					
Karviná	29,1	37,8	18,9	**14,2**	100 %
Ostrava	35,6	34,9	19,5	10,1	100 %
Nový Jičín	**45,3**	44,2	**10,5**	**0,0**	100 %
Frýdek-Místek	**22,7**	**48,5**	**24,7**	4,1	100 %
Opava	34,8	**47,0**	**13,6**	4,5	100 %
Bruntál	**22,9**	**22,9**	**37,5**	**16,7**	100 %

$p \leq 0{,}001$, $V = 0{,}173$, $n = 573$

Tabulka č. 14 Důležitost důvodu „Možnost uplatnit své schopnosti“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Možnost uplatnit své schopnosti. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	26,0	37,0	26,0	11,0	100 %
Okres					
Karviná	22,0	37,8	22,0	**18,1**	100 %

Ostrava	26,0	24,7	32,7	16,7	100 %
Nový Jičín	32,5	48,2	18,1	1,2	100 %
Frýdek-Místek	23,7	45,2	24,7	6,5	100 %
Opava	31,3	37,3	22,4	9,0	100 %
Bruntál	22,0	38,0	36,0	4,0	100 %

p ≤ 0,001, V = 0,159, n = 570

Tabulka č. 15 Důležitost důvodu „Náboženské přesvědčení" pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Náboženské přesvědčení. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	11,3	17,4	22,8	48,5	100 %
Okres					
Karviná	9,8	11,4	30,9	48,0	100 %
Ostrava	9,9	12,7	19,0	58,5	100 %
Nový Jičín	15,7	22,9	20,0	41,4	100 %
Frýdek-Místek	8,1	30,2	29,1	32,6	100 %
Opava	20,3	20,3	13,6	45,8	100 %
Bruntál	8,0	12,0	18,0	62,0	100 %

p ≤ 0,001, V = 0,161, n = 530

Tabulka č. 16 Důležitost důvodu „Chtěl (a) jsem se věnovat nějaké zajímavé činnost ve svém volném čase" pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Chtěl (a) jsem se věnovat nějaké zajímavé činnost ve svém volném čase. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	17,9	31,4	30,4	20,4	100 %
Okres					
Karviná	16,1	25,8	31,5	26,6	100 %
Ostrava	22,4	23,8	33,3	20,4	100 %
Nový Jičín	27,9	43,0	22,1	7,0	100 %
Frýdek-Místek	10,9	44,6	33,7	10,9	100 %
Opava	17,5	28,6	20,6	33,3	100 %
Bruntál	4,2	27,1	39,6	29,2	100 %

p ≤ 0,001, V = 0,180, n = 560

Tabulka č. 17 Důležitost důvodu „Lidé, k nimž mám blízko, očekávali, že budu dobrovolně pracovat“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Lidé, k nimž mám blízko, očekávali, že budu dobrovolně pracovat. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	14,5	25,7	31,4	28,4	100 %
Okres					
Karviná	16,3	25,2	33,3	25,2	100 %
Ostrava	17,4	22,1	32,2	28,2	100 %
Nový Jičín	18,7	**32,0**	33,3	**16,0**	100 %
Frýdek-Místek	**6,0**	25,0	35,7	33,3	100 %
Opava	**3,1**	27,7	**24,6**	**44,6**	100 %
Bruntál	**24,5**	26,5	**22,4**	26,5	100 %

p = 0,007, V = 0,139, n = 545

Tabulka č. 18 Důležitost důvodu „Příležitost splatit svůj dluh vůči společenství, do něhož patřím“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Příležitost splatit svůj dluh vůči společenství, do něhož patřím. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	11,0	20,0	33,2	35,9	100 %
Okres					
Karviná	**16,1**	19,4	30,6	33,9	100 %
Ostrava	13,6	18,4	32,7	35,4	100 %
Nový Jičín	15,6	**27,3**	31,2	**26,0**	100 %
Frýdek-Místek	**2,3**	**27,9**	**39,5**	**30,2**	100 %
Opava	6,3	**12,7**	34,9	**46,0**	100 %
Bruntál	**4,1**	**10,2**	30,6	**55,1**	100 %

p = 0,002, V = 0,146, n = 546

Tabulka č. 19 Důležitost důvodu „Chtěl (a) bych udělat něco pro lidi, kteří měli v životě menší štěstí než já“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Chtěl (a) bych udělat něco pro lidi, kteří měli v životě menší štěstí než já. Jak je uvedený důvod silný pro Vaši motivaci pro dobrovolnou práci? Hodnoty uvedeny v %	Velmi důležitý	Spíše důležitý	Spíše nedůležitý	Rozhodně nedůležitý	Celkem
Celkově	26,6	38,2	22,6	12,6	100 %
Okres					
Karviná	23,0	**30,2**	**29,4**	17,5	100 %

Ostrava	31,3	36,0	16,7	16,0	100 %
Nový Jičín	45,8	44,6	7,2	2,4	100 %
Frýdek-Místek	13,7	45,3	36,8	4,2	100 %
Opava	26,9	47,8	11,9	13,4	100 %
Bruntál	14,0	28,0	36,0	22,0	100 %

$p \leq 0{,}001$, $V = 0{,}214$, $n = 571$

Jak vyplývá z následujícího grafu č. 10, s výrokem „Dobrovolníci jsou lidé, kteří pomáhají potřebným“ souhlasí (rozhodně nebo spíše) téměř devět z deseti dotázaných (87,6 %). S výrokem „Pomoc potřebným by měla být v rukou státu a ne dobrovolníků“ souhlasí (rozhodně nebo spíše) 64,1 % respondentů a s výrokem „Nadšení dobrovolníků je často zneužíváno“ souhlasí více než polovina dotázaných (52,1 %).

Graf č. 10 Míra souhlasu s výroky

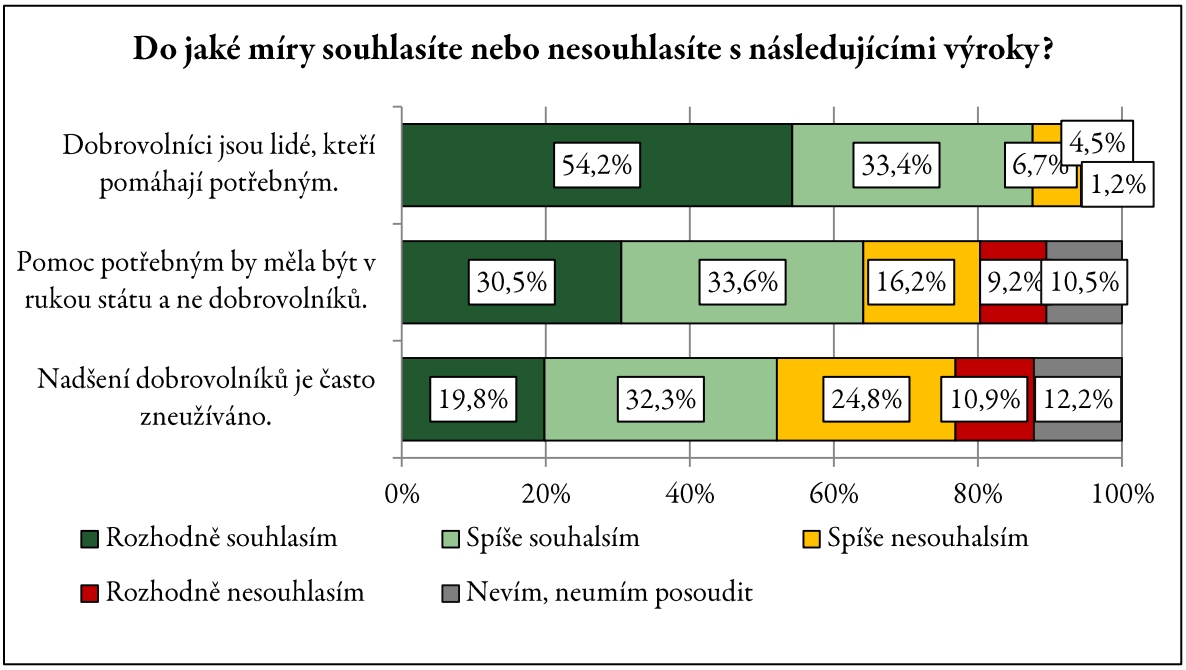

Následně byla hodnocena závislost mezi mírou souhlasu nebo nesouhlasu s jednotlivými výroky a okresem místa bydliště a vzděláním respondenta. Závislost mezi proměnnými byla hodnocena pomocí Pearsonova χ^2 testu. Pozorované četnosti u statisticky významných závislostí jsou uvedeny v následujících tabulkách č. 20-22. Hodnoty statistické významnosti, Cramérova koeficientu a velikosti vzorku jsou uvedeny pod každou tabulkou.

Pro snadnější orientaci v tabulkách č. 20-22 jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulkách č. 20-22 jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení

odpovědí.

Tabulka č. 20 Míra souhlasu nebo nesouhlasu s výrokem „Dobrovolníci, jsou lidé, kteří pomáhají potřebným“ ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Jak dalece souhlasíte nebo nesouhlasíte s výrokem **„Dobrovolníci, jsou lidé, kteří pomáhají potřebným“?** Hodnoty uvedeny v %	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Celkem
Celkově	54,8	33,9	6,7	4,6	100 %
Okres					
Karviná	51,9	31,8	4,7	**11,6**	100 %
Ostrava	**59,6**	**23,2**	9,9	7,3	100 %
Nový Jičín	**64,4**	33,3	2,3	0,0	100 %
Frýdek-Místek	**42,7**	**45,6**	**11,7**	0,0	100 %
Opava	57,5	38,4	2,7	1,4	100 %
Bruntál	52,0	**42,0**	6,0	0,0	100 %

$p \leq 0{,}001$, $V = 0{,}178$, $n = 593$

Tabulka č. 21 Míra souhlasu nebo nesouhlasu s výrokem „Nadšení dobrovolníků je často zneužíváno“ ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Jak dalece souhlasíte nebo nesouhlasíte s výrokem **„Nadšení dobrovolníků je často zneužíváno“?** Hodnoty uvedeny v %.	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Celkem
Celkově	22,5	36,8	28,2	12,4	100 %
Okres					
Karviná	18,9	**31,1**	31,1	**18,9**	100 %
Ostrava	19,6	**28,0**	**39,2**	13,3	100 %
Nový Jičín	26,7	40,0	26,7	**6,7**	100 %
Frýdek-Místek	20,0	**56,0**	24,0	**0,0**	100 %
Opava	**41,8**	**31,3**	**16,4**	10,4	100 %
Bruntál	**9,5**	**52,4**	**11,9**	**26,2**	100 %

$p \leq 0{,}001$, $V = 0{,}208$, $n = 524$

Tabulka č. 22 Míra souhlasu nebo nesouhlasu s výrokem „Pomoc potřebným by měla být v rukou státu a ne dobrovolníků“ ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Jak dalece souhlasíte nebo nesouhlasíte s výrokem **„Pomoc potřebným by měla být v rukou státu a ne dobrovolníků“?** Hodnoty uvedeny v %.	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Celkem
Celkově	34,0	37,6	18,1	10,3	100 %

Okres					
Karviná	**45,8**	34,7	**11,9**	7,6	100 %
Ostrava	32,0	**30,6**	**23,1**	14,3	100 %
Nový Jičín	34,2	35,6	17,8	12,3	100 %
Frýdek-Místek	**21,7**	**54,2**	19,3	**4,8**	100 %
Opava	**42,4**	36,4	**9,1**	12,1	100 %
Bruntál	**20,8**	41,7	**29,2**	8,3	100 %

p = 0,001, V = 0,154, n = 535

Organizace v Moravskoslezském kraji, které dle názoru respondentů zprostředkovávají dobrovolnou činnost pro další organizace, byly identifikovány prostřednictvím volné otázky (bez nabízených variant odpovědí). Jednalo se o identifikaci spontánních reakcí respondentů, jejichž odpovědi byly následně sloučeny do kategorií. Nejčastěji respondenti uvedli organizaci Adra (29,9 %) a Charitu (20,5 %). Následující tabulka č. 23 dokumentuje kategorizovanou podobu odpovědí s uvedenými absolutními i relativními četnostmi. Nejčastěji uvedené odpovědi podle okresů místa bydliště respondenta a podle vzdělání jsou uvedeny v tabulce č. 24.

Tabulka č. 23 Organizace v Moravskoslezském kraji, které zprostředkovávají dobrovolnou činnost pro další organizaci, dle názoru respondentů

Znáte nějakou organizaci v Moravskoslezském kraji, která zprostředkovává dobrovolnou činnost pro další organizace?	**Na volnou otázku** (bez nabízených variant) **odpovídalo 49,5 % respondentů.**	
	Absolutní četnosti	**Relativní četnosti (%)**
Adra	**89**	**29,9**
Charita	**61**	**20,5**
Slezská diakonie	15	5,0
Červený kříž	13	4,4
Sociální služby města	13	4,4
SDH	12	4,0
Armáda spásy	10	3,4
Diakonie ČCE	7	2,3
Ostatní	78	26,2
Celkem	**298**	**100,0**

Ostatní: Světluška, církev, skauti, Lékaři bez hranic apod.

Tabulka č. 24 Respondenty tři nejčastěji uváděné organizace v Moravskoslezském kraji, které dle jejich názoru zprostředkovávají dobrovolnou činnost pro další organizace ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta a dosaženému vzdělání

Znáte nějakou organizaci v Moravskoslezském kraji, která zprostředkovává dobrovolnou činnost pro další organizace? Tři nejčastěji uváděné odpovědi respondentů.					
Okres místa bydliště respondenta					
Karviná	**Ostrava**	**Nový Jičín**	**Frýdek-Místek**	**Opava**	**Bruntál**
Adra	Adra	Adra	Adra	Charita	Diakonie ČCE
Sociální služby města	Charita	Charita	Charita	Armáda spásy SDH	Červený kříž, Charita, Slezská diakonie
Armáda spásy	Sociální služby města	Červený kříž	SDH		

Vzdělání respondenta			
Bez vzdělání, základní vzdělání	**Středoškolské bez maturity, vyučen**	**Středoškolské s maturitou**	**Vysokoškolské (příp. VOŠ)**
Adra	Adra	Adra	Adra
Charita	Charita	Charita	Charita
Slezská diakonie, Sociální služby města	Červený kříž, SDH	Slezská diakonie	Červený kříž, Slezská diakonie

Organizace v Moravskoslezském kraji, které se dle názoru respondentů věnují poskytování sociálních služeb, byly identifikovány prostřednictvím volné otázky (bez nabízených variant odpovědí). Jednalo se o identifikaci spontánních reakcí respondentů, jejichž odpovědi byly následně sloučeny do kategorií. Dotázaní měli možnost uvést až tři takovéto organizace. Nejčastěji respondenti uvedli Charitu (16,9 %), domovy pro seniory, domovy s pečovatelskou službou (13,7 %) a Armádu spásy. Následující tabulka č. 25 dokumentuje kategorizovanou podobu odpovědí s uvedenými absolutními i relativními četnostmi. Nejčastěji uvedené odpovědi podle okresů místa bydliště respondenta a vzdělání jsou uvedeny v tabulce č. 26.

Tabulka č. 25 Organizace, které se dle názoru respondentů věnují poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji

Dokázal(a) byste vyjmenovat tři organizace, které se v MSK věnují poskytování sociálních služeb?	**Na volnou otázku** (bez nabízených variant) **odpovídalo 72,9 % respondentů.**	
	Absolutní četnosti	**Relativní četnosti (%)**
Charita	**175**	**16,9**
Domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou	**142**	**13,7**
Armáda spásy	49	4,7
Adra	48	4,6
Slezská diakonie	47	4,5
Hospic, stacionář, LDN	45	4,3
Červený kříž	35	3,4
Sociální služby města	30	2,9
Azylové domy	29	2,8
Diakonie ČCE	27	2,6
Ostatní	410	39,5
Celkem	**1037**	**100,0**

Tabulka č. 26 Respondenty tři nejčastěji uváděné organizace, které se dle jejich názoru v Moravskoslezském kraji věnují poskytování sociálních služeb – ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta a dosaženému vzdělání

Dokázal (a) byste vyjmenovat tři organizace, které se v MSK věnují poskytování sociálních služeb? Tři nejčastěji uváděné odpovědi respondentů.					
Okres místa bydliště respondenta					
Karviná	**Ostrava**	**Nový Jičín**	**Frýdek-Místek**	**Opava**	**Bruntál**
Domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou	Charita	Domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou	Charita	Charita	Charita
Slezská diakonie	Domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou	Charita	Hospic, stacionář, LDN	Armáda spásy	Domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou
Adra	Armáda spásy	Adra	Červený kříž	Azylové domy	Diakonie ČCE

Vzdělání respondenta			
Bez vzdělání, základní vzdělání	**Středoškolské bez maturity, vyučen**	**Středoškolské s maturitou**	**Vysokoškolské (příp. VOŠ)**
Domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou	Charita	Charita	Charita
Charita	Domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou	Domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou	Domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou
Slezská diakonie	Armáda spásy	Armáda spásy	Slezská diakonie

Vizualizace analýz a výsledků „Motivační kritéria pro dobrovolnictví v jednotlivých okresech“ dokumentuje následující mapa. Mapa znázorňuje pořadí důležitosti kritérií podle místa bydliště respondenta a podle pořadí.

Mapa č. 6 Kritéria podle důležitostí

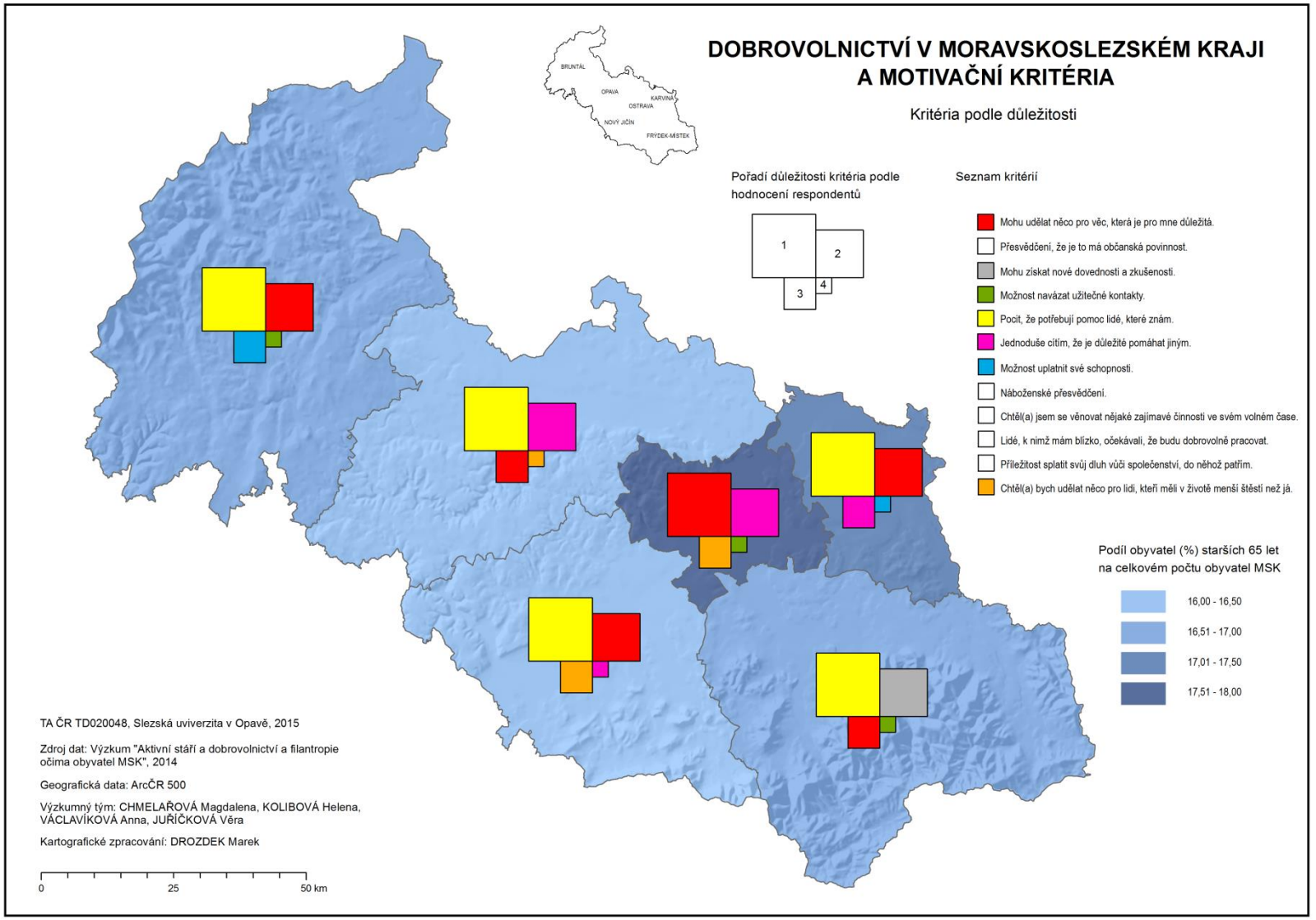

3.3 Míra potřebnosti jednotlivých cílových skupin sociálních služeb podle cítění obyvatel v Moravskoslezském kraji

Míra potřebnosti největší podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb byla hodnocena na škále od 1 – žádná podpora do 7 – maximální podpora. Pro účely interpretace byly vytvořeny tři kategorie odpovědí. Hodnoty 1–2 byly sloučeny do varianty „žádná, malá podpora", hodnoty 3–5 byly sloučeny do varianty „střed" a hodnoty 6–7 byly sloučeny do varianty „velká, maximální podpora".

Podle názoru respondentů potřebují největší podporu osoby se zdravotním postižením (69,8 %). Dále pak staří a umírající (67,0 %), lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou (63,1 %), lidé s mentálním handicapem (59,7 %) a lidé s duševním onemocněním (59,0 %). Naproti tomu malou, žádnou míru potřebnosti podpory vyjádřili dotázaní nejčastěji u cílové skupiny závislí na drogách, alkoholu a výherních automatech (50,8 %), propuštění z vězení, prostitutky a delikventi (48,6 %) a etnické a národnostní menšiny, uprchlíci, azylanti (40,3 %). Podrobně výsledky dokumentuje následující graf č. 11.

Graf č. 11 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb

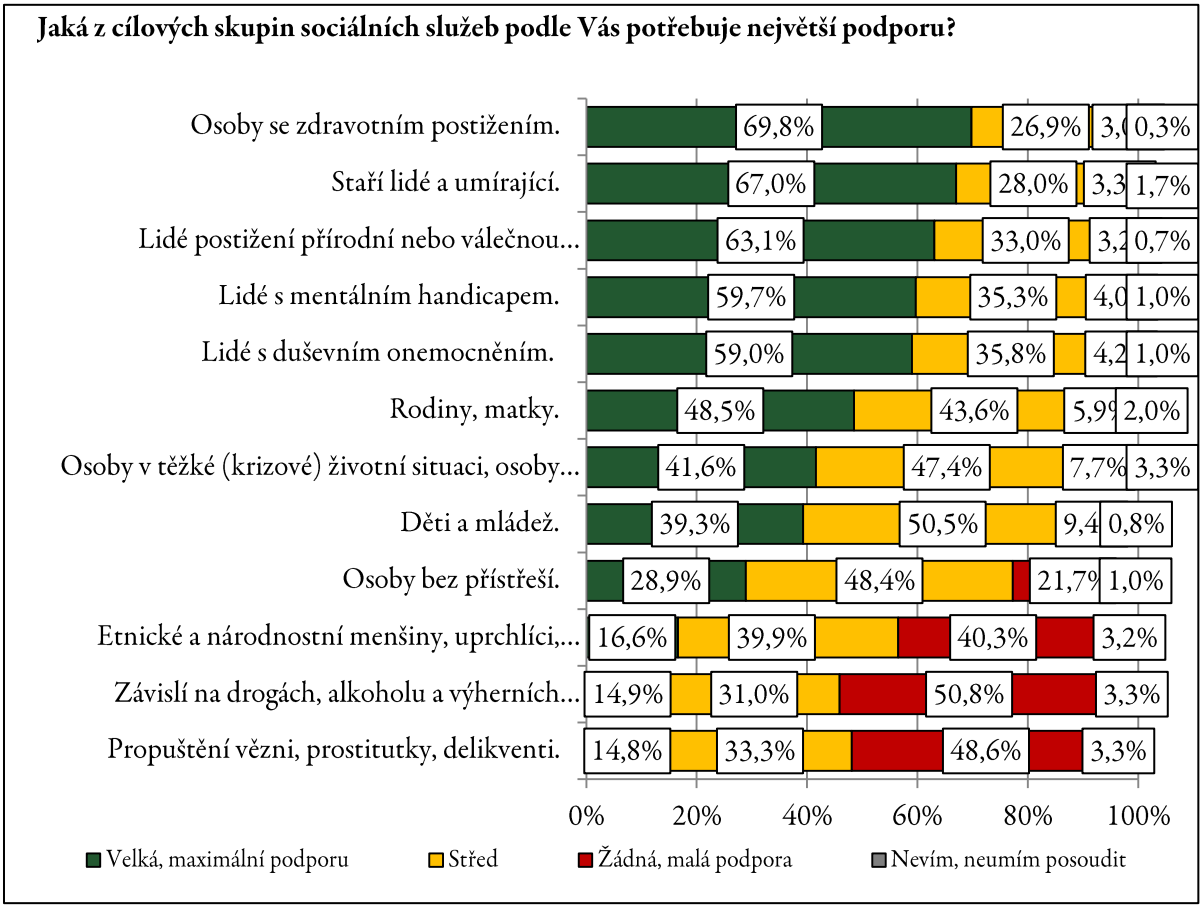

Následně byla míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb vyhodnocena za jednotlivé okresy dle místa bydliště respondenta. Výsledky jsou uvedeny v následujících grafech č. 12-17 a jsou doplněny krátkým textovým komentářem.

Podle názoru respondentů – obyvatel okresu Karviná potřebují největší podporu osoby se zdravotním postižením (72,0 %). Dále pak staří a umírající (66,1 %), lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou (63,5 %), lidé s mentálním handicapem (54,3 %) a lidé s duševním onemocněním (52,7 %). Naproti tomu malou, žádnou míru potřebnosti podpory vyjádřili dotázaní nejčastěji u cílové skupiny etnické a národnostní menšiny, uprchlíci, azylanti (49,6 %), závislí na drogách, alkoholu a výherních automatech (49,6 %) a propuštění z vězení, prostitutky a delikventi (48,1 %). Podrobně výsledky dokumentuje následující graf č. 12.

Graf č. 12 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Karviná

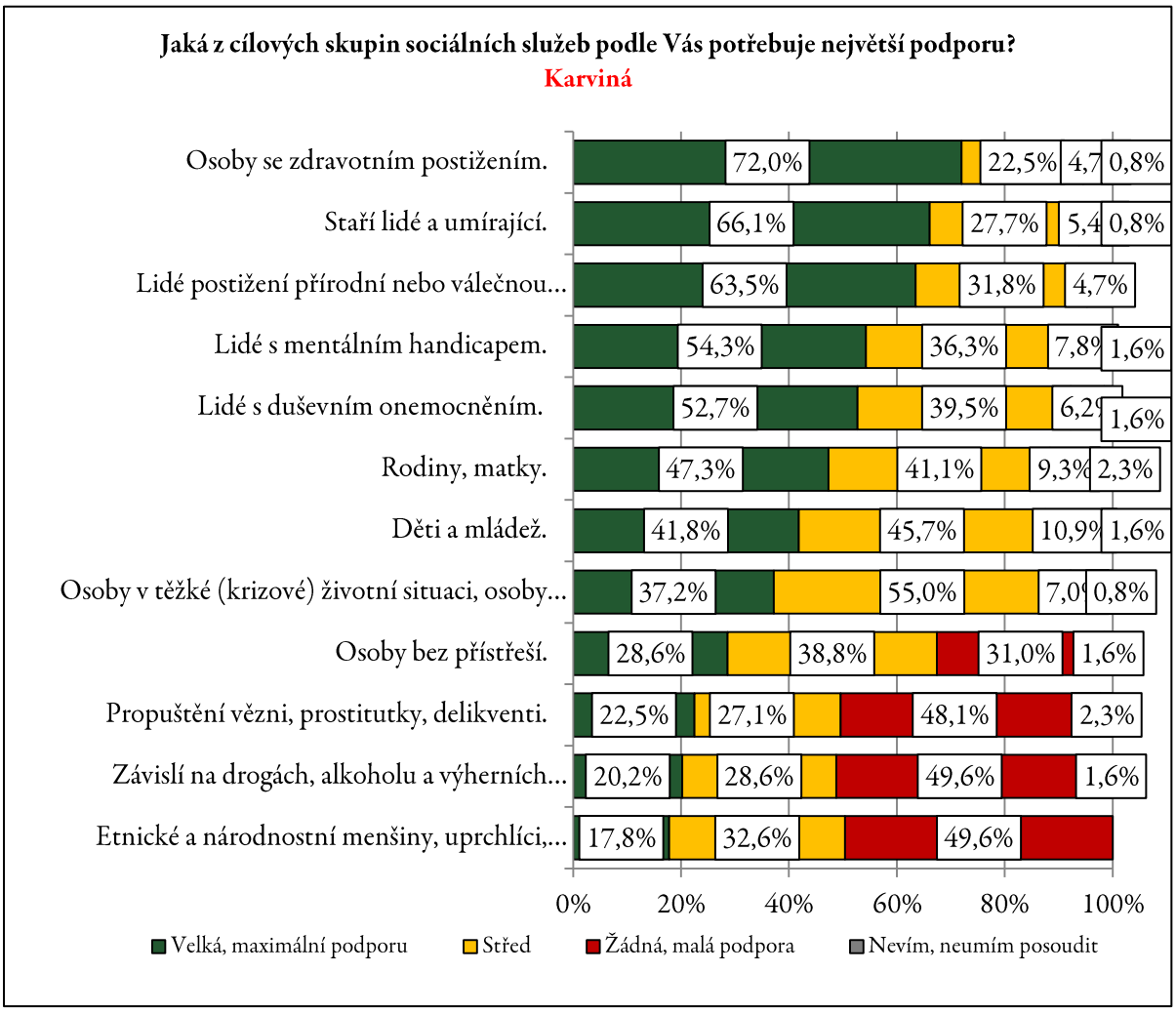

Podle názoru respondentů – obyvatel okresu Ostrava potřebují největší podporu staří lidé a umírající (66,6 %). Dále pak lidé s mentálním handicapem (54,9 %), osoby se zdravotním postižením (54,2 %), lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou (52,9 %) a lidé s duševním onemocněním (50,7 %). Naproti tomu malou, žádnou míru potřebnosti podpory vyjádřili dotázaní nejčastěji u cílové skupiny závislí na drogách, alkoholu a výherních automatech (41,8 %) propuštění z vězení, prostitutky a delikventi (41,8 %) a etnické a národnostní menšiny, uprchlíci, azylanti (34,2 %). Podrobně výsledky dokumentuje následující graf č. 13.

Graf č. 13 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Ostrava

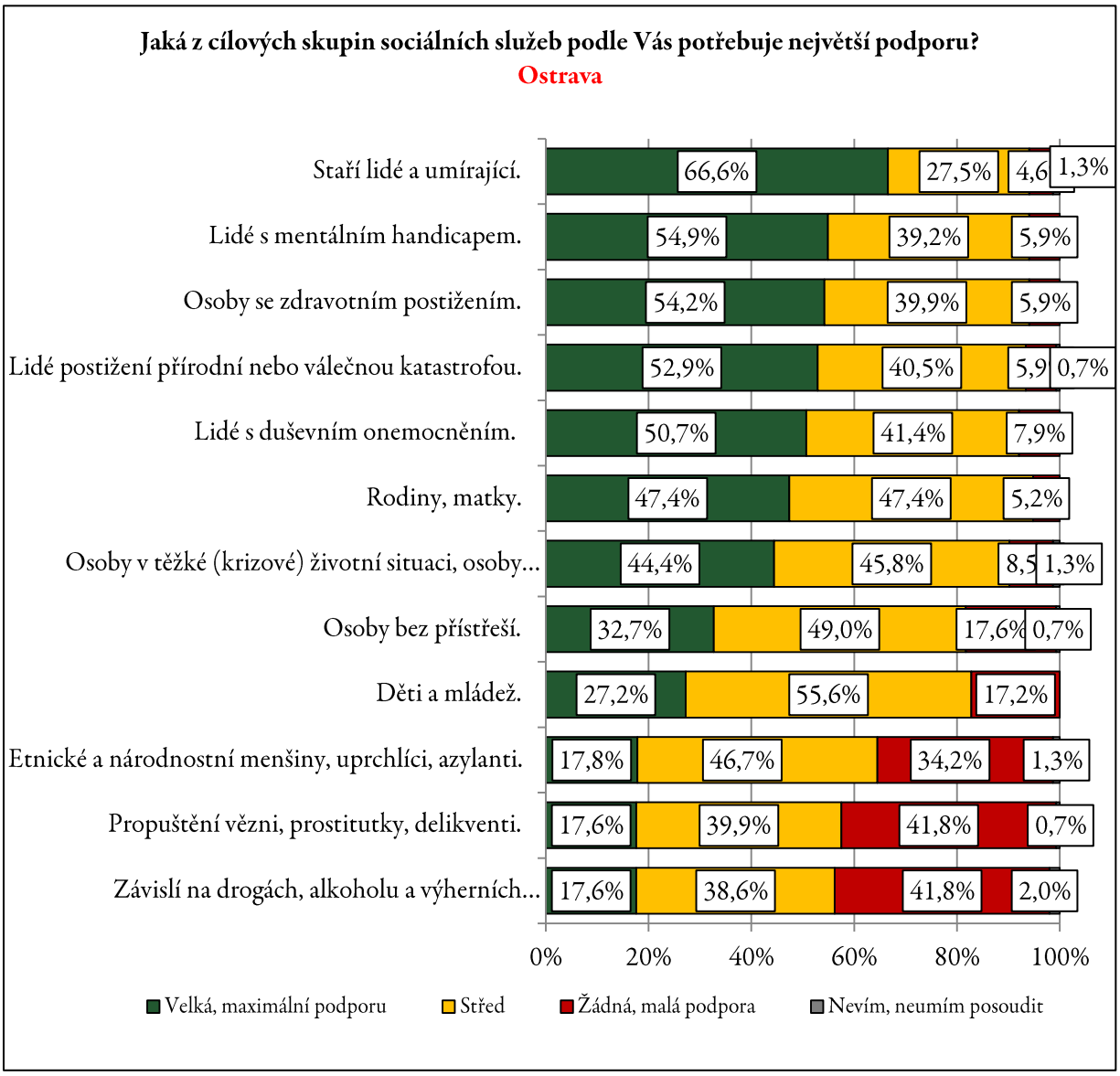

Podle názoru respondentů – obyvatel okresu Nový Jičín potřebují největší podporu osoby se zdravotním postižením (89,8 %). Dále pak lidé s mentálním handicapem (79,5 %), lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou (77,3 %), lidé s duševním onemocněním (77,3 %) a staří lidé a umírající (67,0 %). Naproti tomu malou, žádnou míru potřebnosti podpory vyjádřili dotázaní nejčastěji u cílové skupiny propuštění z vězení, prostitutky a delikventi (64,8 %), závislí na drogách, alkoholu a výherních automatech (56,8 %) a etnické a národnostní menšiny, uprchlíci, azylanti (50,6 %). Podrobně výsledky dokumentuje následující graf č. 14.

Graf č. 14 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Nový Jičín

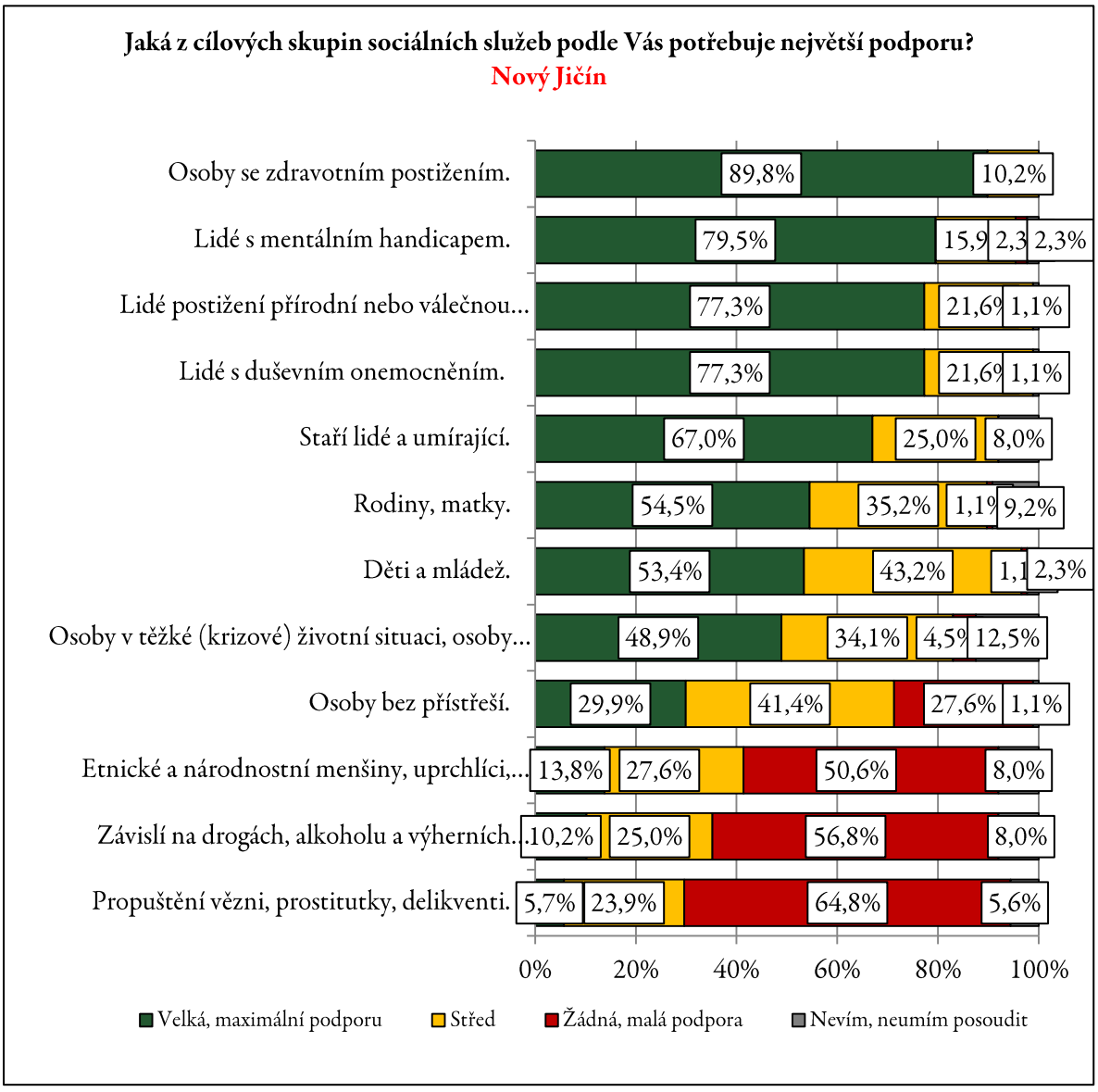

Podle názoru respondentů – obyvatel okresu Frýdek-Místek potřebují největší podporu osoby se zdravotním postižením (74,5 %). Dále pak lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou (69,9 %), lidé s mentálním handicapem (59,4 %), lidé s duševním handicapem (58,3 %) a staří lidé a umírající (56,3 %). Naproti tomu malou, žádnou míru potřebnosti podpory vyjádřili dotázaní nejčastěji u cílové skupiny závislí na drogách, alkoholu a výherních automatech (48,5 %), propuštění z vězení, prostitutky a delikventi (43,7 %), a etnické a národnostní menšiny, uprchlíci, azylanti (33,3 %). Podrobně výsledky dokumentuje následující graf č. 15.

Graf č. 15 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Frýdek-Místek

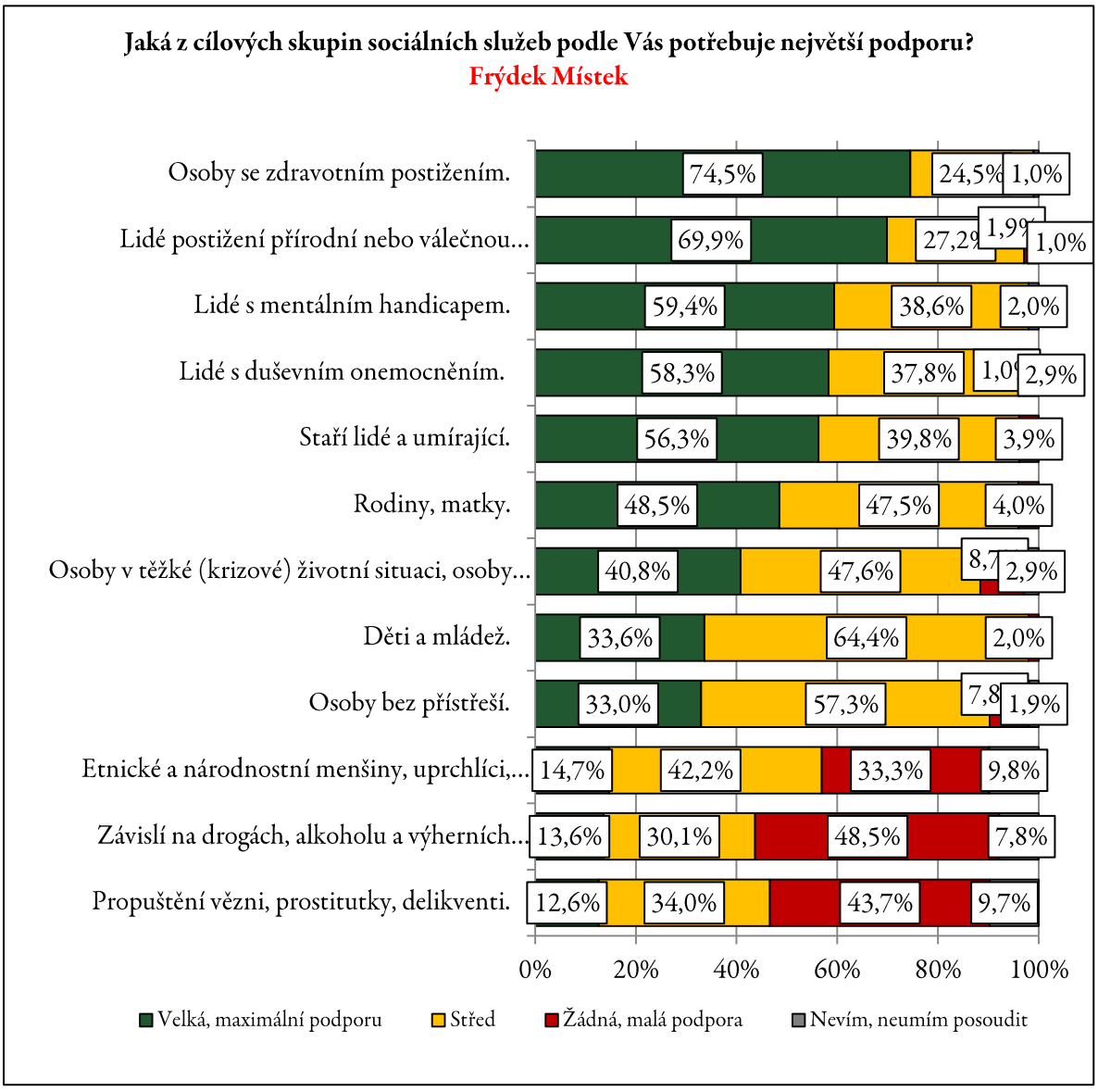

Podle názoru respondentů – obyvatel okresu Opava potřebují největší podporu staří lidé a umírající (81,4 %). Dále pak osoby se zdravotním postižením (70,7 %), lidé s duševním onemocněním (66,7 %), lidé s mentálním handicapem (59,5 %), lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou (52,0 %). Naproti tomu malou, žádnou míru potřebnosti podpory vyjádřili dotázaní nejčastěji u cílové skupiny závislí na drogách, alkoholu a výherních automatech (64,9 %), propuštění z vězení, prostitutky a delikventi (57,4 %), a etnické a národnostní menšiny, uprchlíci, azylanti (30,6 %). Podrobně výsledky dokumentuje následující graf č. 16.

Graf č. 16 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Opava

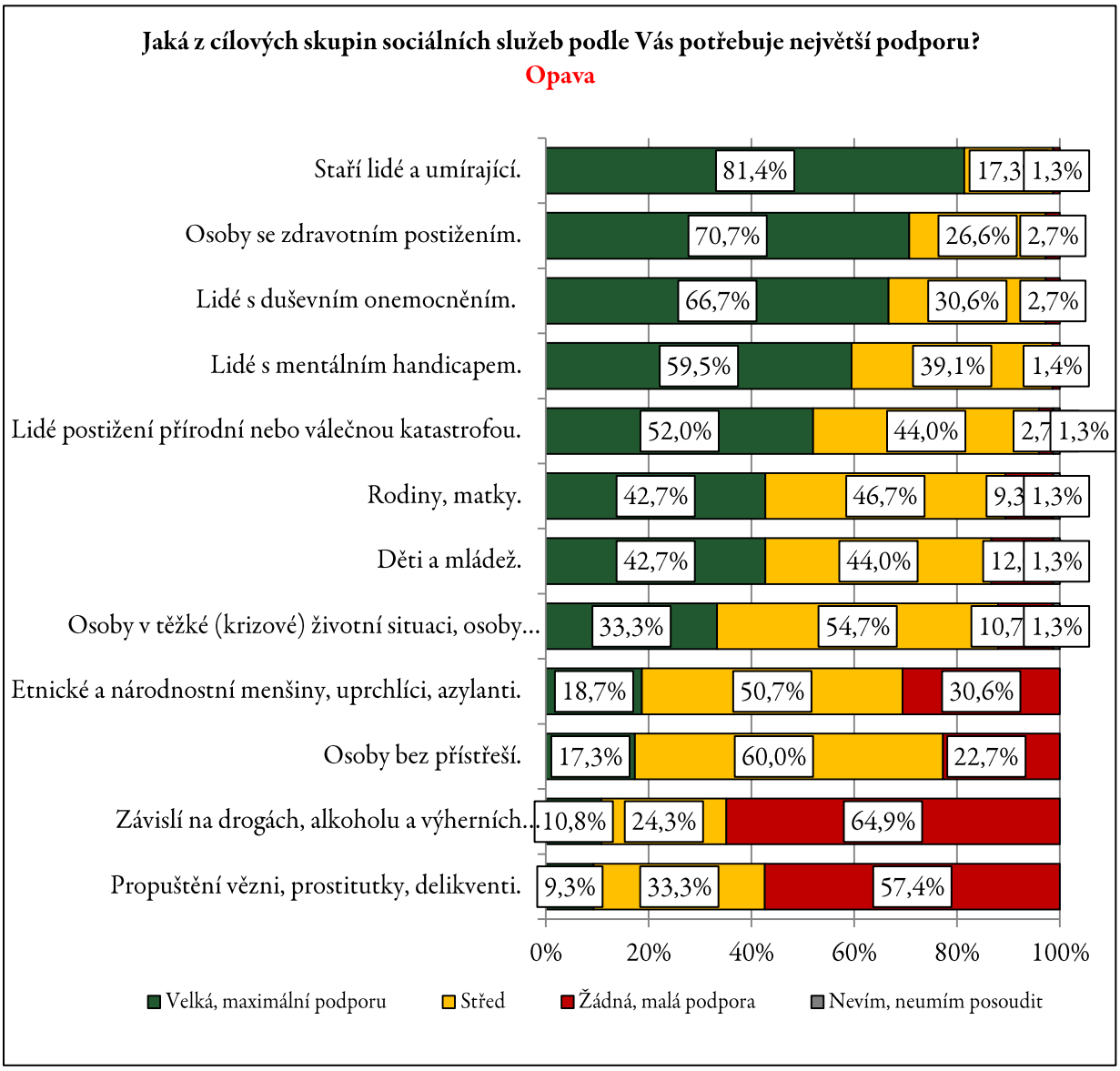

Podle názoru respondentů – obyvatel okresu Bruntál potřebují největší podporu lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou (70,6 %). Dále pak staří lidé a umírající (70,5 %), osoby se zdravotním postižením (64,7 %), lidé s duševním onemocněním (58,8 %) a lidé s mentálním handicapem (54,9 %). Naproti tomu malou, žádnou míru potřebnosti podpory vyjádřili dotázaní nejčastěji u cílové skupiny závislí na drogách, alkoholu a výherních automatech (54,9 %), etnické a národnostní menšiny, uprchlíci, azylanti (45,1 %) a propuštění z vězení, prostitutky a delikventi (39,2 %). Podrobně výsledky dokumentuje následující graf č. 17.

Graf č. 17 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb s místem bydliště v okrese Bruntál

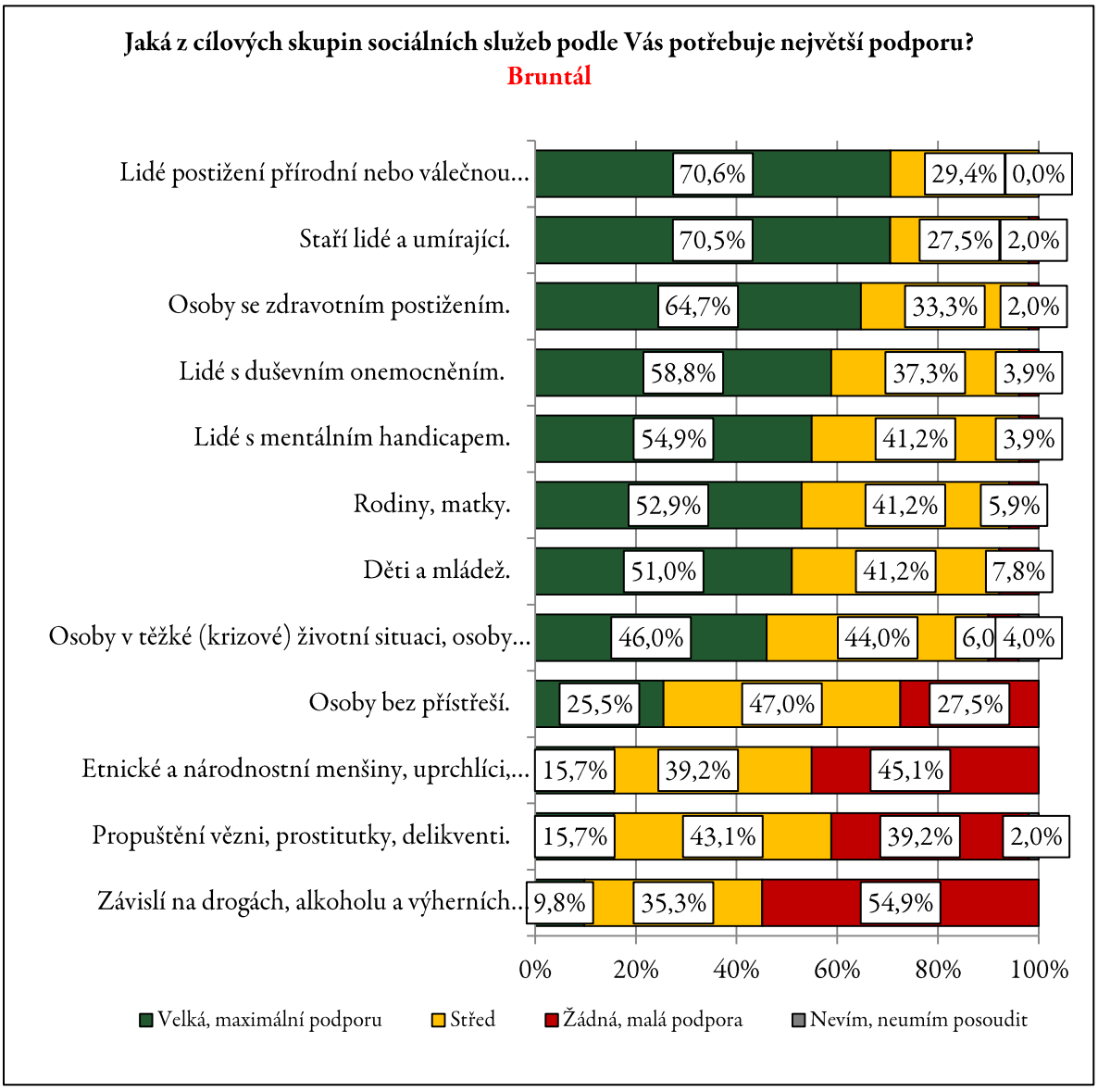

Následně byla potřebnost cílových skupin sociálních služeb hodnocena ve vtahu ke vzdělání respondentů. Následující tabulka č. 27 dokumentuje tři cílové skupiny, které dle jednotlivých skupin respondentů potřebují největší podporu.

Tabulka č. 1: Cílové skupiny sociálních služeb, které potřebují největší podporu ve vztahu ke vzdělání respondentů.

Tabulka č. 27 Cílové skupiny sociálních služeb, které potřebují největší podporu ve vztahu ke vzdělání respondentů

Jaká z cílových skupin sociálních služeb podle Vás potřebuje největší podporu? Tři cílové skupiny sociálních služeb s největším podílem odpovědí „velká, maximální podpora“.			
Vzdělání respondenta			
Bez vzdělání, základní vzdělání	**Středoškolské bez maturity, vyučen**	**Středoškolské s maturitou**	**Vysokoškolské (příp. VOŠ)**
Lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou	Osoby se zdravotním postižením	Osoby se zdravotním postižením	Osoby se zdravotním postižením
Osoby se zdravotním postižením	Staří lidé a umírající	Staří lidé a umírající	Staří lidé a umírající
Staří lidé a umírající	Lidé s duševním onemocněním	Lidé s mentálním handicapem.	Lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou

Vizualizace analýz a výsledků „Míra potřebnosti jednotlivých cílových skupin sociálních služeb podle cítění obyvatel v Moravskoslezském kraji“ dokumentuje následující mapa. Mapa znázorňuje pořadí důležitosti kritérií podle místa bydliště respondenta a podle pořadí.

Mapa č. 7 Cílové skupiny podle důležitostí a pořadí v jednotlivých okresech

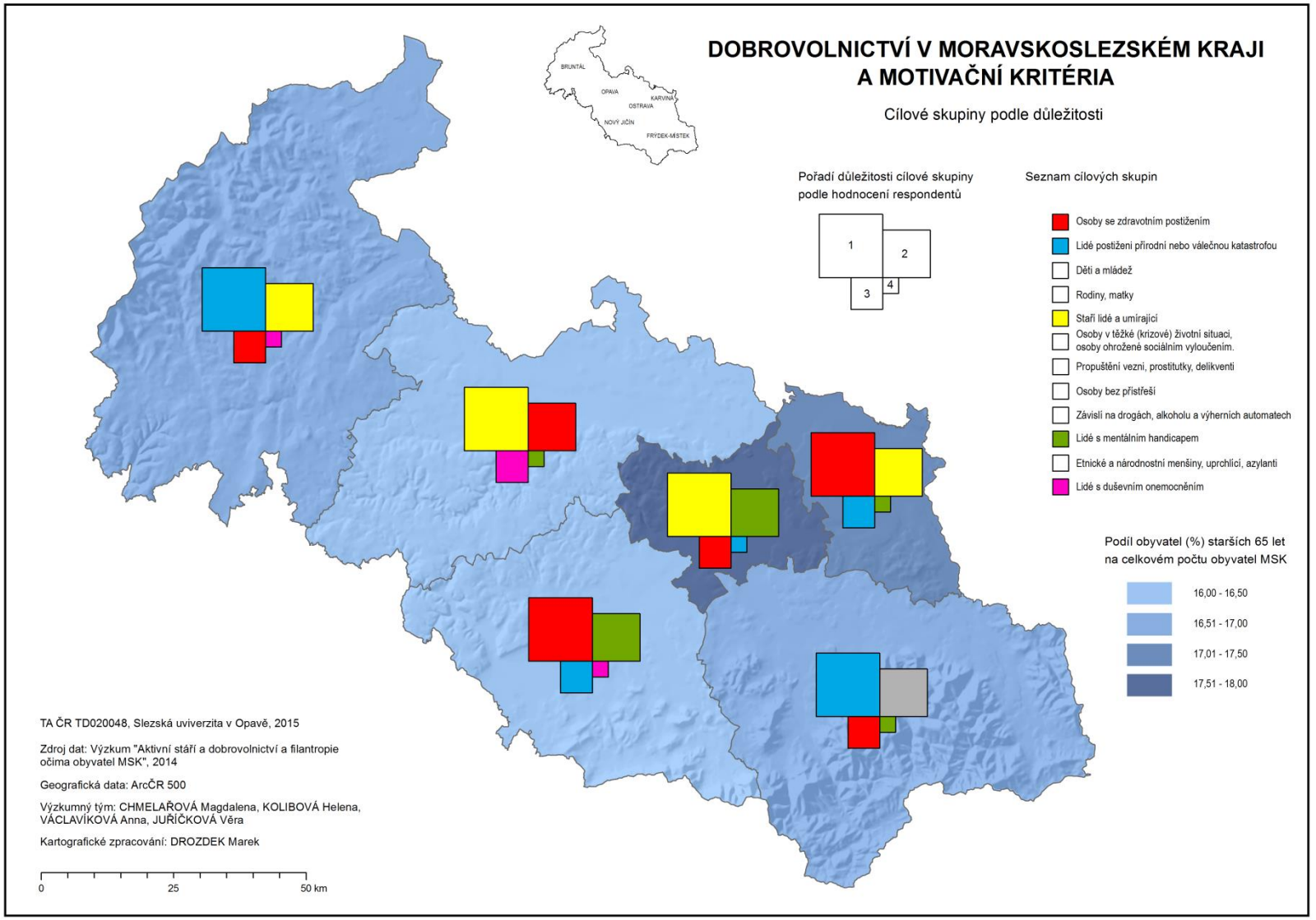

3.4 Moderní technologie v životě obyvatel Moravskoslezského kraje - využití pro dobrovolnictví a filantropii

Z výsledků analýz vyplynulo, že internet využívá ve své práci nebo ve svém volném čase sedm z deseti dotázaných (69,3 %). Výsledky dokumentuje následující graf č. 18.

Graf č. 18 Využívání internetu v práci nebo ve volném čase pro dobrovolnictví a filantropii

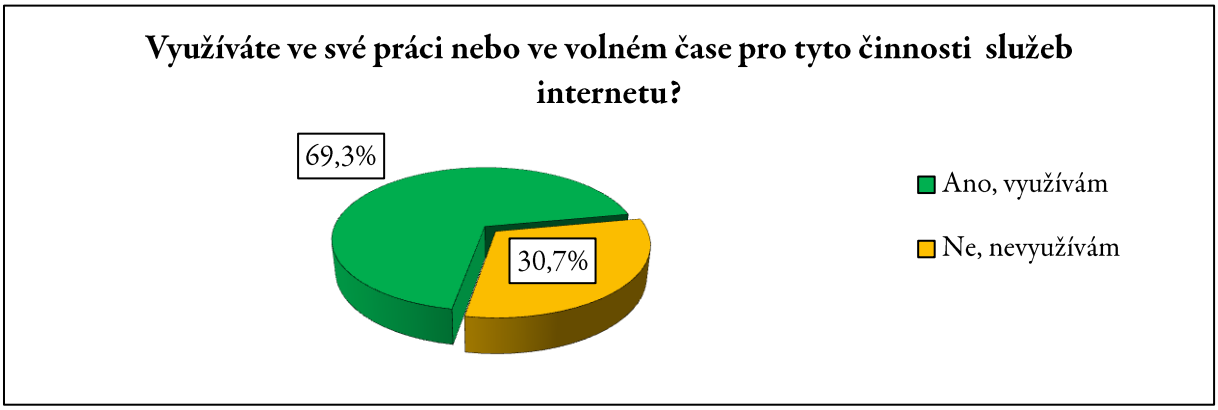

Závislost s okresem místa bydliště, vzděláním a skutečnosti, zda je respondent senior (65+) byla hodnocena také pomocí Pearsonova χ^2 testu[9]. Následující přehledová tabulka č. 28 dokumentuje výsledky analýz ve vtahu k okresu místa bydliště respondenta, ke vzdělání a ke skutečnosti, zda je respondent senior (65+). Lze konstatovat, že ve srovnání s celkovým hodnocením častěji využívají internet ve své práci nebo ve volném čase obyvatelé okresu Bruntálu, lidé neseniorského věku a lidé s vyšším vzděláním.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště, vzdělání a skutečnosti, zda je respondent senior ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště, vzdělání a skutečnosti, zda je respondent senior ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

[9] Nejdříve byly vypočteny tzv. očekávané frekvence, poté se na základě pozorovaných a očekávaných četností spočítala testová statistika χ^2. Její výsledná hodnota se srovnávala s kritickou hodnotou χ^2. Podle výsledné p-hodnoty $p = 0{,}010$ pro okres, $p < 0{,}001$ pro vzdělání a $p < 0{,}001$ pro skutečnost, zda je respondent senior lze tyto vztahy považovat za statisticky významné na hladině významnosti 0,05. Pro změření síly tohoto vztahu byl použit Cramérův koeficient. $V = 0{,}159$ pro okres, $V = 0{,}194$ pro vzdělání značí slabší závislost a $V = 0{,}347$ pro skutečnost, zda je respondent senior značí střední závislost.

Tabulka č. 28 Využívání internetu v práci nebo ve volném čase pro dobrovolnictví a filantropii ve vztahu k okresu místa bydliště a vzdělání respondenta

Využíváte pro tyto činnosti ve své práci nebo ve volném čase služeb internetu? Hodnoty uvedeny v %	**Ano, využívám**	**Ne, nevyužívám**	Celkem
Celkově	69,3	30,7	100 %
Okres			
Karviná	73,8	26,2	100 %
Ostrava	73,4	26,6	100 %
Nový Jičín	**59,1**	**40,9**	100 %
Frýdek-Místek	**59,8**	**40,2**	100 %
Opava	68,9	31,1	100 %
Bruntál	**82,4**	**17,6**	100 %
Vzdělání			
Bez vzdělání, základní	**54,5**	**45,5**	100 %
Středoškolské bez maturity, vyučen	**63,8**	**36,2**	100 %
Středoškolské s maturitou	**78,3**	**21,7**	100 %
Vysokoškolské (příp. VOŠ)	**77,9**	**22,1**	100 %
Věk			
18-64 let	**76,3**	**23,7**	100 %
65 let a více	**32,3**	**67,7**	100 %

Na následující otázky z oblasti internetu odpovídali pouze ti respondenti, kteří na otázku „Využíváte ve své práci nebo ve volném čase služeb internetu pro tyto činnosti?“ odpověděli variantou „ano, využívám“ (tj. 415 dotázaných).

Z následujícího grafu č. 19 vyplývá, že přibližně čtyři respondenti z deseti už alespoň někdy poskytli finanční dar zasláním DMS (43,3 %), využili internet k tomu, aby získali informace o činnosti nějaké dobrovolné neziskové organizace (40,2 %) nebo získali informace o nějaké dobrovolné neziskové organizaci přímo na jejich webových stránkách (38,3 %. Nejméně často se dotázaní účastnili aktivit, které přes internet organizovala nějaká dobrovolná nezisková organizace (85,3 % nikdy) a využili internet k tomu, aby získali informace o dobrovolnictví (76,3 % nikdy).

Graf č. 19 Četnost vybraných činností během posledních 12 měsíců

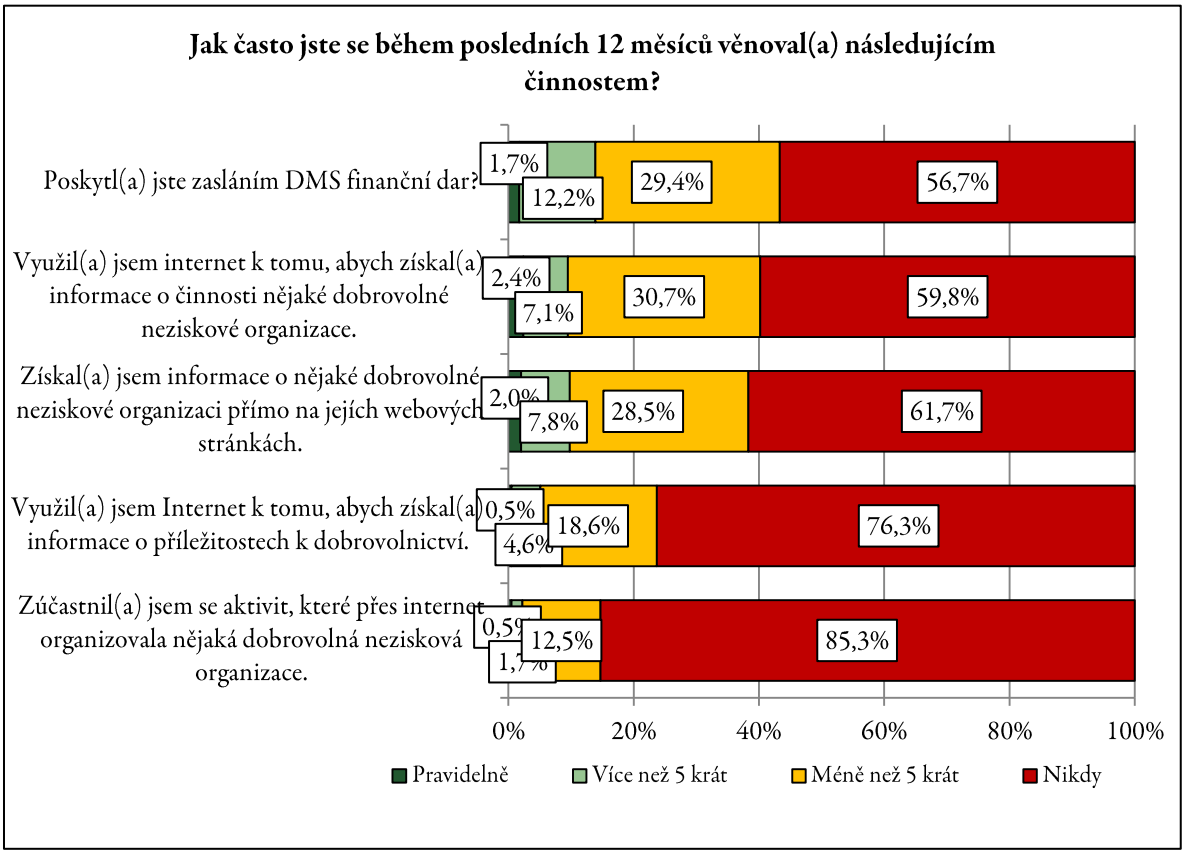

Výše uvedené otázky byly následně hodnoceny ve vztahu k okresu místa bydliště, ke vzdělání a ke skutečnosti, zda je respondent senior (65+). Závislost mezi proměnnými byla hodnocena pomocí Pearsonova χ^2 testu. Pozorované četnosti u statisticky významných závislostí jsou uvedeny v následujících tabulkách č. 29-30. Hodnoty statistické významnosti, Cramérova koeficientu a velikosti vzorku jsou uvedeny pod každou tabulkou. Z výsledků analýz vyplývá, že za posledních 12 měsíců poskytli zasláním DMS finanční dar nejčastěji obyvatelé okresu Frýdek Místek. Aktivit, které přes internet organizovala nějaká dobrovolná nezisková organizace, se za posledních 12 měsíců ve větší míře zúčastnili respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou.

Pro snadnější orientaci v tabulkách č. 29- 30 jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště nebo vzdělání ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulkách č. 29- 30 jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště nebo vzdělání ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Tabulka č. 29 Četnost zaslání DMS finančního daru za posledních 12 měsíců ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Jak často jste během posledních 12 měsíců poskytl (a) zasláním DMS finanční dar? Hodnoty uvedeny v %	Více než 5 krát nebo pravidelně	Méně než 5 krát	Nikdy	Celkem
Celkově	13,9	29,4	56,7	100 %
Okres				
Karviná	10,5	**23,2**	**66,3**	100 %
Ostrava	10,7	**24,1**	**65,2**	100 %
Nový Jičín	15,4	32,7	51,9	100 %
Frýdek-Místek	**31,1**	**39,3**	**29,5**	100 %
Opava	**8,2**	**38,8**	53,1	100 %
Bruntál	**9,5**	28,6	**61,9**	100 %

$p \leq 0{,}001$, $V = 0{,}210$, $n = 414$

Tabulka č. 30 Četnost zúčastnění se aktivit, které přes internet organizovala nějaká dobrovolná nezisková organizace ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta

Jak často jste se během posledních 12 měsíců zúčastil(a) aktivit, které přes internet organizovala nějaká dobrovolná nezisková organizace? Hodnoty uvedeny v %	Více než 5 krát nebo pravidelně	Méně než 5 krát	Nikdy	Celkem
Celkově	2,2	12,6	85,2	100 %
Vzdělání				
Bez vzdělání, základní	0,0	12,8	87,2	100 %
Středoškolské bez maturity, vyučen	0,0	9,6	**90,4**	100 %
Středoškolské s maturitou	6,2	15,8	**78,1**	100 %
Vysokoškolské (příp. VOŠ)	0,0	12,1	87,9	100 %

$p = 0{,}003$, $V = 0{,}156$, $n = 405$

Pouze necelá dvacetina dotázaných (4,4 %), kteří používají internet, se v posledních 12 měsících věnovala dobrovolné práci pro diskusní skupinu na internetu nebo pro nějaké internetové společenství. Výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu č. 20.

Graf č. 20 Dobrovolná práce pro diskusní skupinu na internetu nebo pro internetové společenství

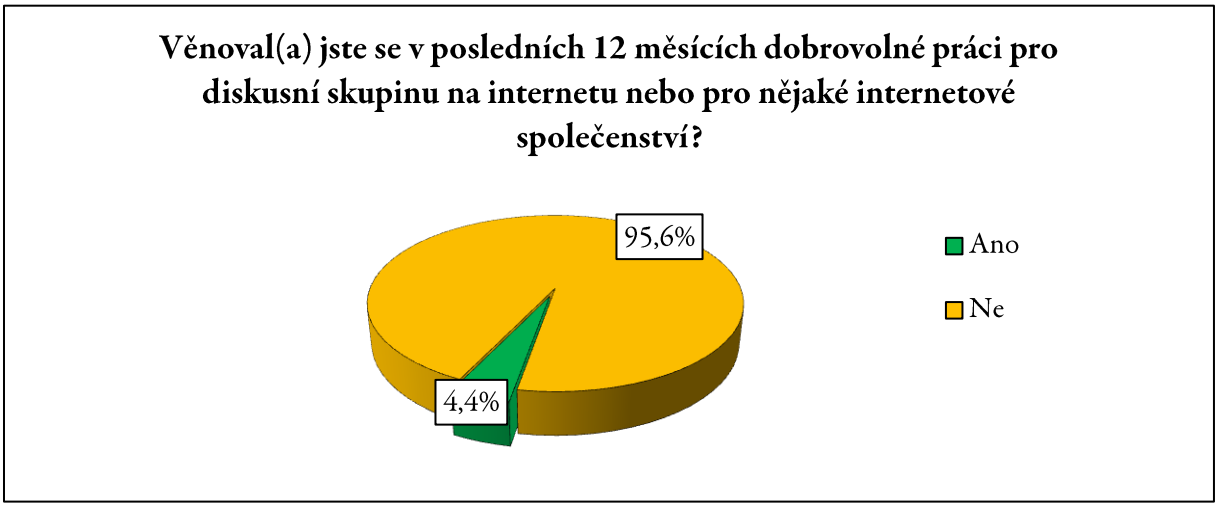

Následně byla hodnocena závislost mezi věnováním se dobrovolné práci pro diskusní skupinu na internetu nebo pro nějaké internetové společenství a okresem místa bydliště, vzděláním a skutečností, zda je respondent senior (65+). Nebyla však potvrzena žádná statisticky významná závislost nebo nebyly splněny předpoklady testu o počtu očekávaných četností. Z dotázaných, kteří využívají internet, je v současnosti více než desetina (11,7 %) aktivní v diskusní skupině na internetu nebo v nějakém jiném internetovém společenství. Výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu č. 21.

Graf č. 21 Členství v aktivní diskusní skupině na internetu nebo v internetovém společenství

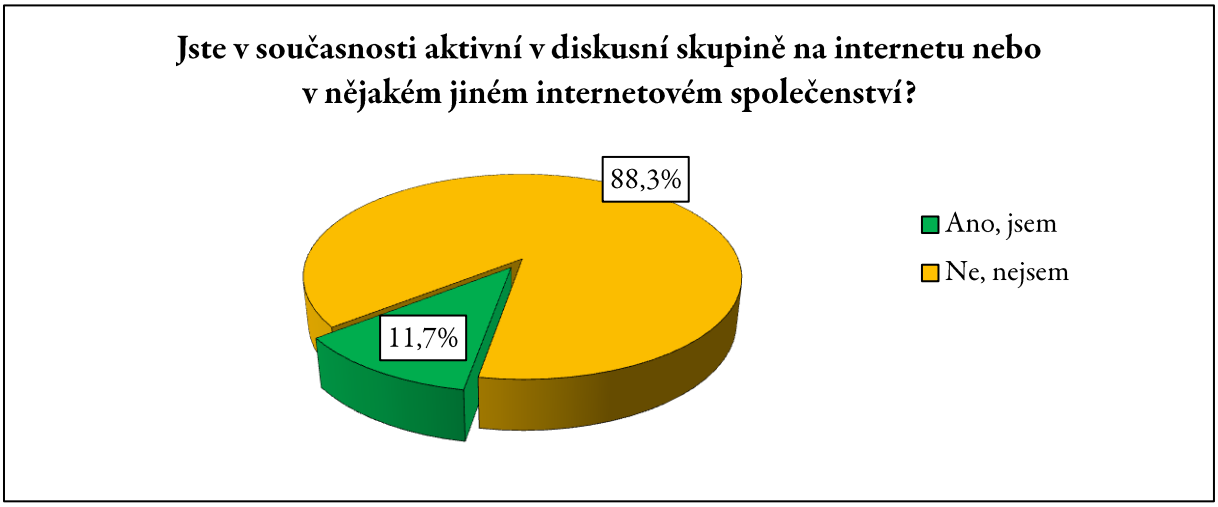

Závislost s okresem místa bydliště, vzděláním a skutečností, zda je respondent senior (65+) byla hodnocena pomocí Pearsonova χ^2 testu[10].

[10] Nejdříve byly vypočteny tzv. očekávané frekvence, poté se na základě pozorovaných a očekávaných četností spočítala testová statistika χ^2. Její výsledná hodnota se srovnávala s kritickou hodnotou χ^2. Podle výsledné p-

Následující přehledová tabulka č. 31 dokumentuje výsledky analýz ve vtahu k okresu místa bydliště respondenta. Lze konstatovat, že ve srovnání s celkovým hodnocením jsou aktivnější v diskusní skupině na internetu nebo v nějakém jiném internetovém společenství obyvatelé okresu Opava a Ostrava. Se vzděláním a skutečností, zda je respondent senior (65+) nebyla statisticky významná závislost prokázána.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny vyšší hodnoty (+ 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Pro snadnější orientaci v tabulce jsou zvýrazněny nižší hodnoty (- 5 %) četností odpovědí u jednotlivých skupin respondentů podle okresů místa bydliště ve vztahu k celkovému rozložení odpovědí.

Tabulka č. 31 Aktivita v diskusní skupině na internetu nebo v nějakém jiném internetovém společenství

Jste v současnosti aktivní v diskusní skupině na internetu nebo v nějakém jiném internetovém společenství? Hodnoty uvedeny v %	Ano, jsem	Ne, nejsem	Celkem
Celkově	11,7	88,3	100 %
Okres			
Karviná	11,5	88,5	100 %
Ostrava	**16,8**	**83,2**	100 %
Nový Jičín	**1,9**	**98,1**	100 %
Frýdek-Místek	6,8	93,2	100 %
Opava	**25,0**	**75,0**	100 %
Bruntál	**2,4**	**97,6**	100 %

Respondenti, kteří jsou v současnosti aktivní v diskusní skupině na internetu nebo v nějakém jiném internetovém společenství, měli možnost vyjádřit, do jaké míry souhlasí nebo nesouhlasí s vybranými výroky týkajícími se kontaktu s lidmi na síti. Největší míru souhlasu (rozhodně nebo spíše souhlasím) vyjádřili dotázaní téměř stejnou měrou s výroky „Na síti mám někoho, s kým se mohu poradit při důležitých rozhodnutích“ (89,5 %), „Díky kontaktu s lidmi na síti se zajímám i o to, co se děje mimo můj domov“ (87,5 %) a s výrokem „Když se cítím osamělý(á), na síti je několik lidí, s nimiž si mohu promluvit“ (87,5 %).

hodnoty $p < 0{,}001$ lze tento vztah považovat za statisticky významný na hladině významnosti 0,05. Pro změření síly tohoto vztahu byl použit Cramérův koeficient. $V = 0{,}221$ značí slabší závislost.

Naproti tomu největší míra nesouhlasu (rozhodně nebo spíše) byla zaznamenána s výrokem „Díky kontaktu s lidmi na síti se zajímám i o lidi, kteří jsou jiní než já“ (33,3 %). Podrobně výsledky dokumentuje následující graf č. 22.

Graf č. 22 Míra souhlasu s vybranými výroky

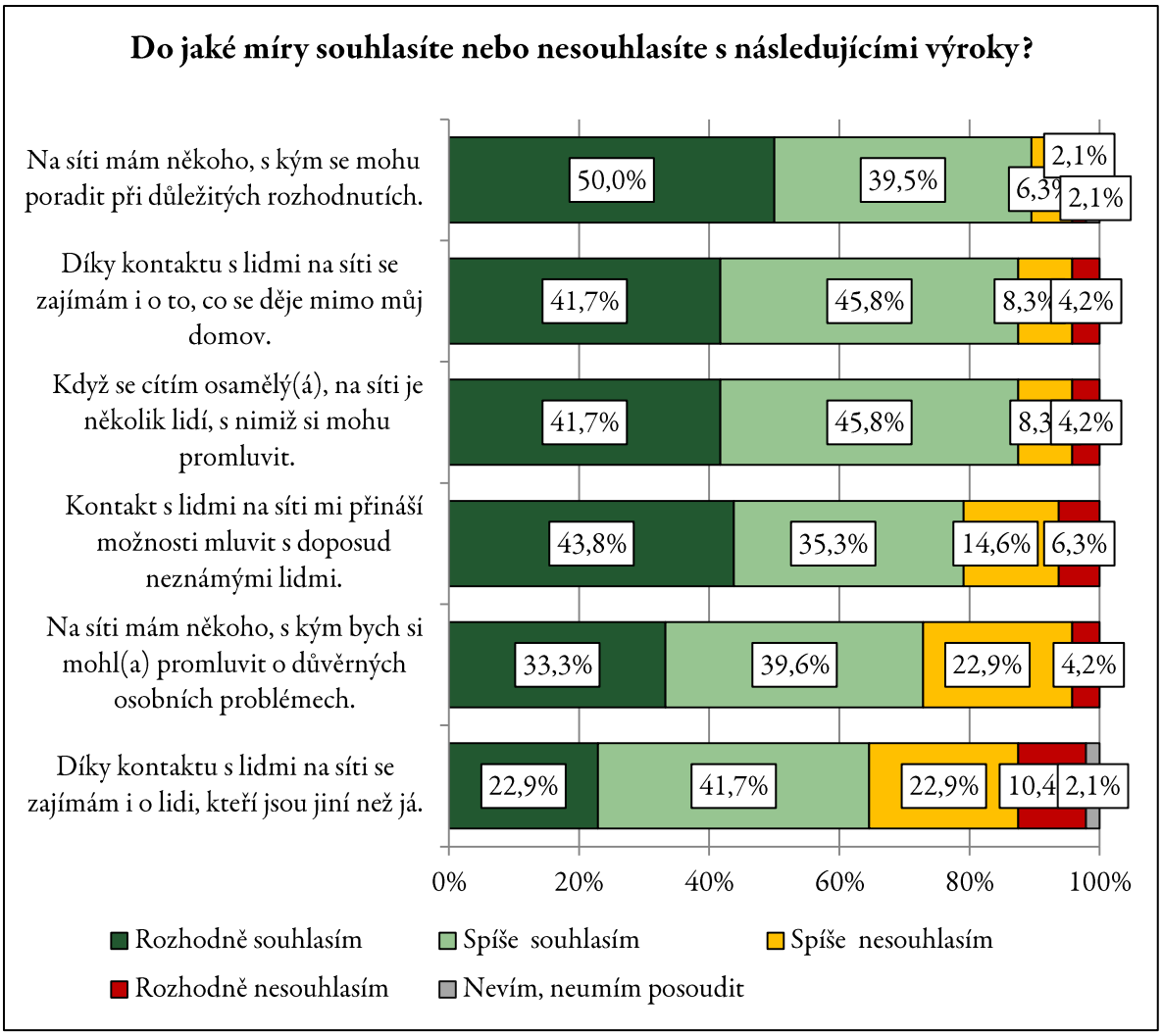

Pro hodnocení závislost mezi mírou souhlasu nebo nesouhlasu s jednotlivými výroky a okresem místa bydliště, vzděláním, případně skutečností, zda respondent je nebo není senior (65+) nebylo k dispozici dostatečné množství dat.

Vizualizace analýz a výsledků „ Moderní technologie v životě obyvatel Moravskoslezského kraje - využití pro dobrovolnictví a filantropii“ dokumentují následující mapy.

Mapa č. 8 Internetové služby pro dobrovolnictví a filantropii

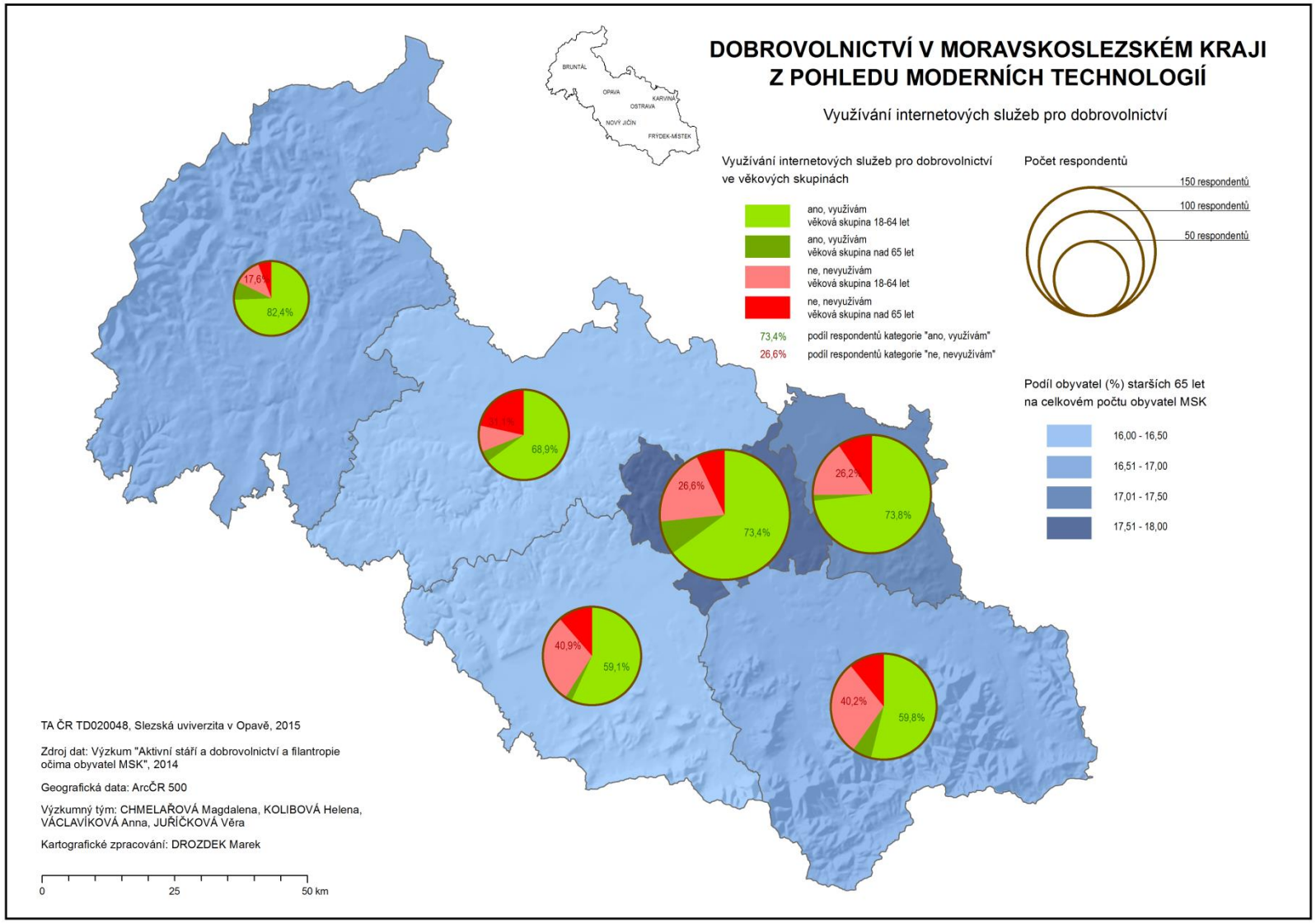

Mapa č. 9 Internet jako zdroj pro filantropii a komunikaci

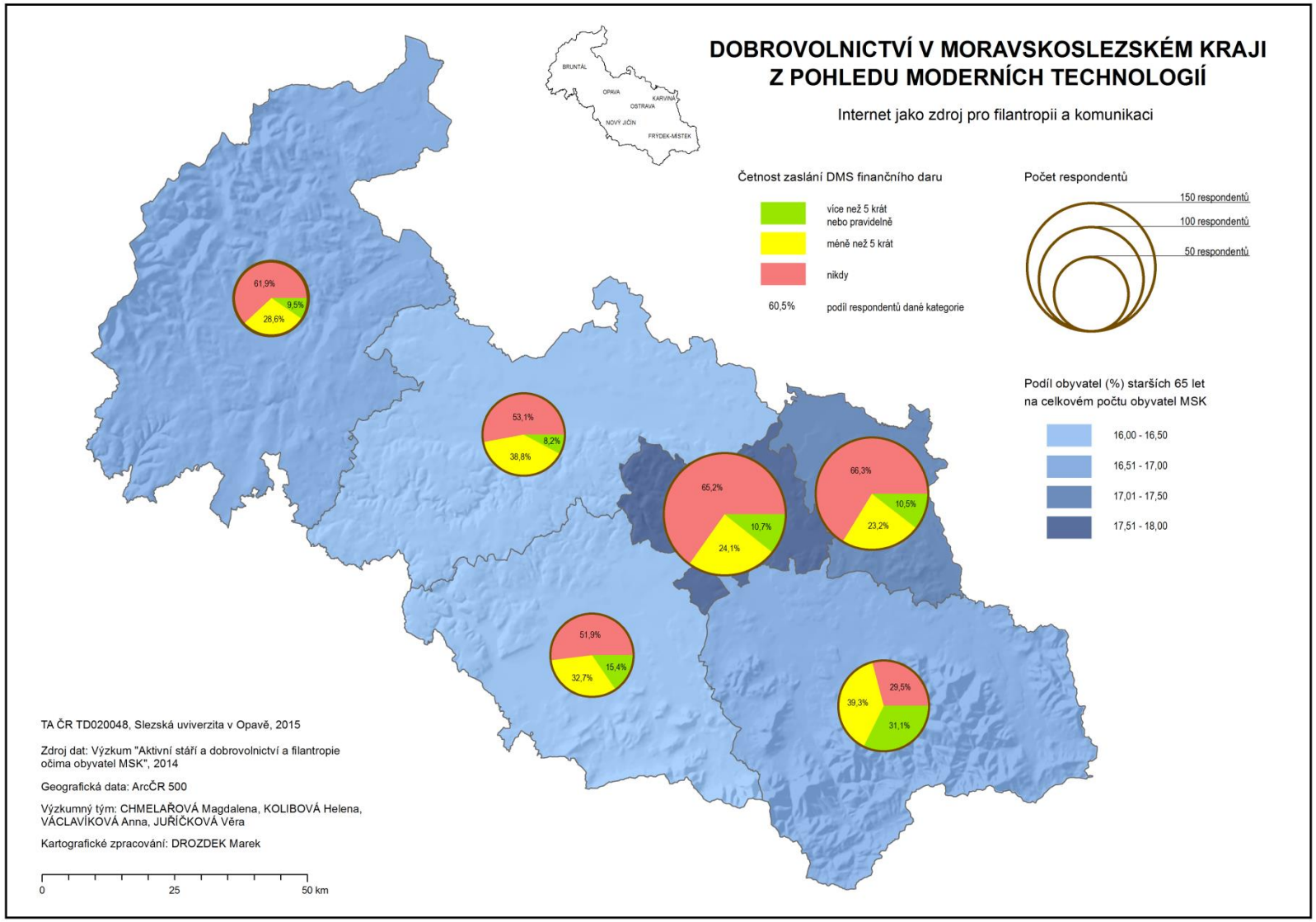

3.5 Senioři v Moravskoslezském kraji[11]

Z průzkumu vyplynulo, že téměř tři čtvrtiny (72,0 %) seniorů v Moravskoslezském kraji nenavštěvují žádné Centrum pro seniory. Nejčastěji dotázaní senioři navštěvují Klub aktivního stáří (14,0 %). Dále pak Univerzitu třetího věku (4,3 %), libovolné občanské sdružení (3,2 %) a multigenerační centrum (1,1 %). Akademii seniorů nenavštěvuje žádný z dotázaných seniorů. Výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu č. 23[12].

Graf č. 23 Návštěvy Center pro seniory

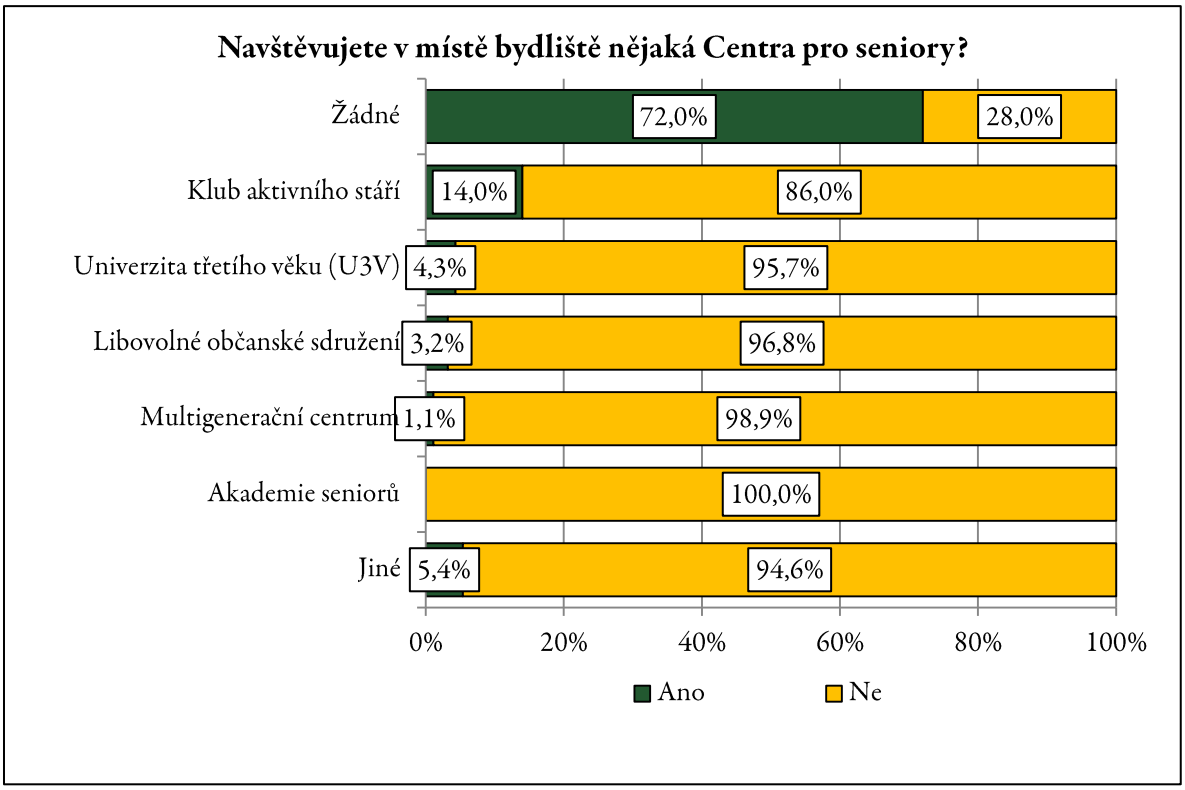

V případě, že respondent uvedl, že navštěvuje nějaké Centrum pro seniory, měl možnost uvést jeho konkrétní název:

1. *Klub aktivního stáří*: Klub důchodců, Klub žen.
2. *Univerzity třetího věku*: Slezská univerzita Opava, VU3V.
3. *Libovolná občanská sdružení*: Adra, Klub důchodců.
4. *Jiné*: cvičení, zahrádkářský svaz, setkání učitelů, klub důchodců apod.

[11] Otázky v této kapitole byly vyhodnoceny pouze za respondenty účastnící se průzkumu, kteří byli ve věku 65 let a více.

[12] Respondenti měli možnost označit více variant odpovědí – center, která navštěvují.

Následně byly identifikovány akce, které senioři ve svém volném čase v místě svého bydliště navštěvují. Z výsledků analýz vyplynulo, že senioři Moravskoslezského kraje nejčastěji navštěvují ve svém volném čase hudební a divadelní akce (34,8 %), dále pak kulturní a cestopisné přednášky (25,0 %), ostatní odborné přednášky a besedy na libovolná témata (14,1 %), sportovní aktivity (13,0 %) a odborné přednášky se zaměřením na zdravotní problematiku (13,0 %). Nejméně často senioři navštěvují počítačové a internetové kurzy (1,1 %) a jazykové kurzy (2,2 %). Téměř čtyři dotázaní senioři z deseti (37,0 %) nenavštěvují žádné akce v místě svého bydliště. Výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu č. 24.

Graf č. 24 Akce v místě bydliště, které senioři navštěvují ve svém volném čase

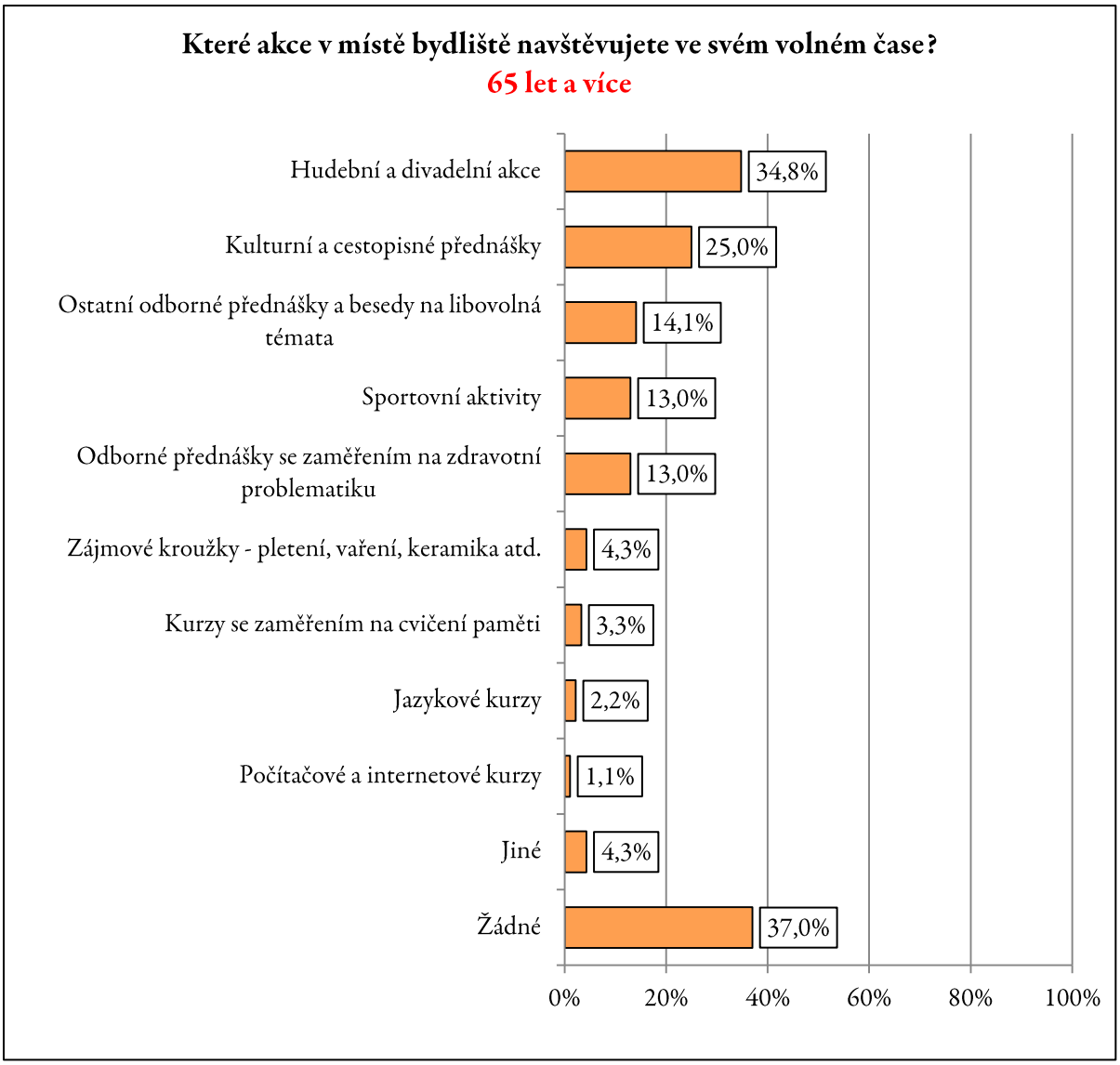

Jiné: návštěva kostela, zahrádkářské akce, spolek důchodců apod.

V některých oblastech týkajících se služeb a informovanosti se vyskytl větší podíl respondentů, kteří odpověděli variantou „Nevím, neumím posoudit“. Z toho důvodu byly tyto otázky interpretovány podle grafu č. 26, který tyto dotázané nezahrnuje. Graf č. 25 uvádíme pro úplnost. S informovaností občanů o dění ve městě je spokojeno (spíše nebo velmi) 80,9 % respondentů, s dostupností a kvalitou sociální péče je spokojeno 68,0 % a s dostupností a kvalitou zdravotní péče je spokojeno 65,2 % dotázaných. Oblast dostupnosti a kvality sociální péče však téměř čtvrtina respondentů nedokázala posoudit (do hodnocení míry spokojenosti nebyli zařazeni).

Graf č. 25 Míra spokojenosti seniorů s informovaností

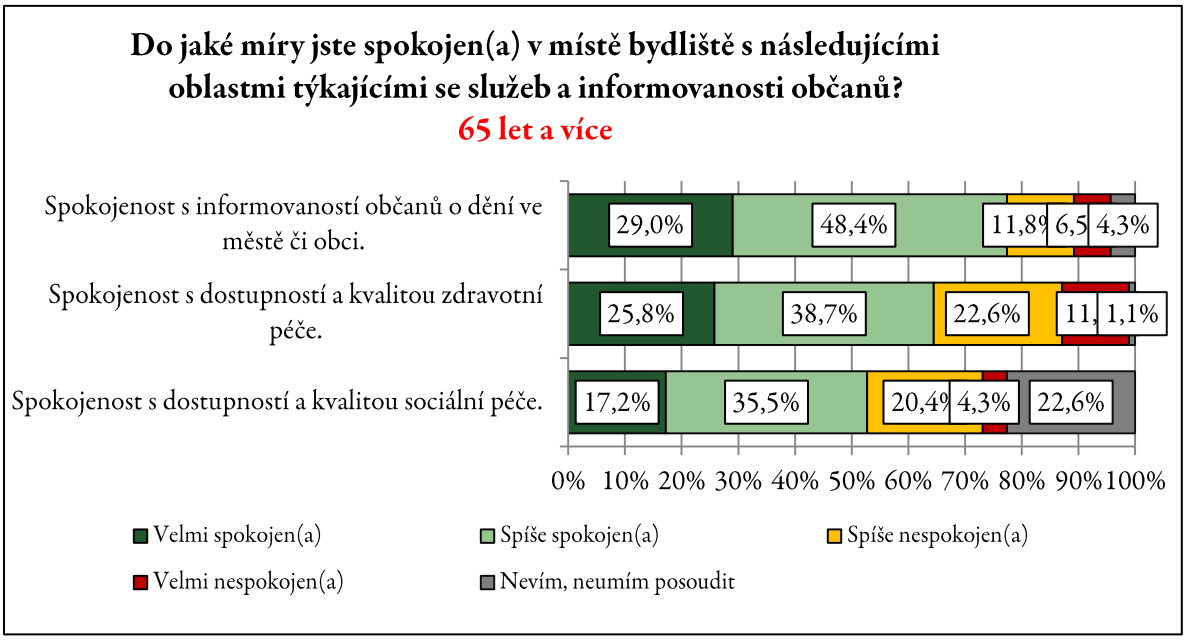

Graf č. 26 Míra spokojenosti seniorů s informovaností – bez varianty „nevím“.

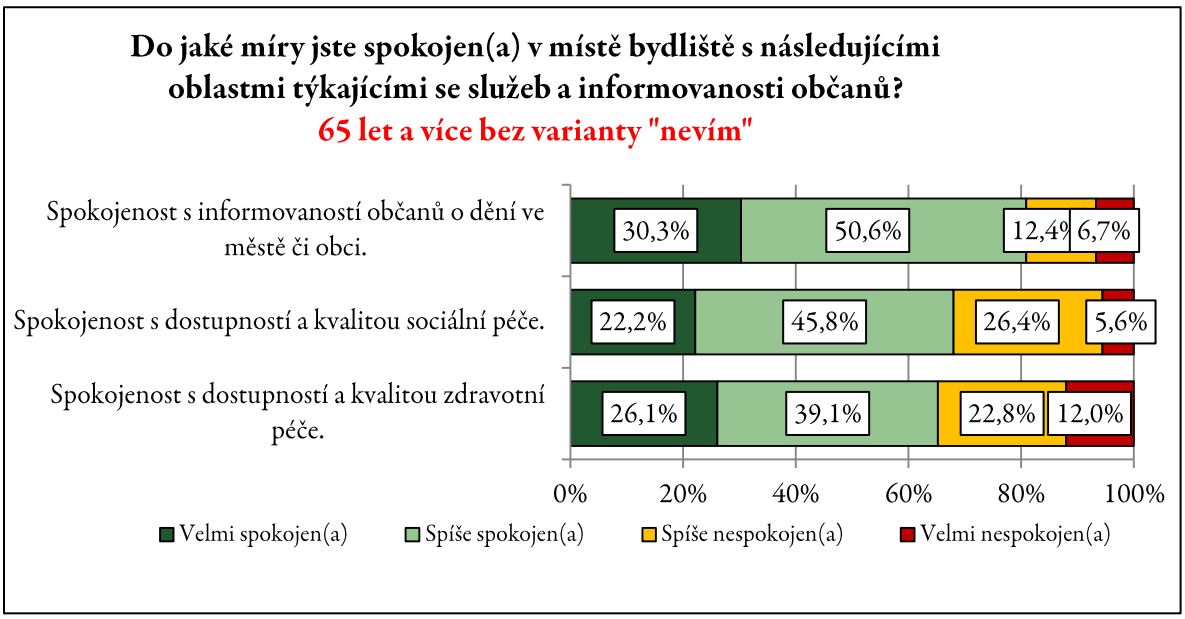

Osm dotázaných seniorů z deseti (79,5 %) ví, na koho se obrátit ve složité situaci. Dostatek informací o poskytovaných sociálních službách má více než polovina (52,7 %) respondentů (seniorů). Pouze tři dotázaní senioři z deseti (29,0 %) mají informaci o tom, že některé firmy či organizace nabízí bezplatné služby seniorům. Více než třetina dotázaných (34,4 %) tuto situaci nedokáže posoudit. Výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu č. 27.

Graf č. 27 Znáte odpovědi na následující otázky?

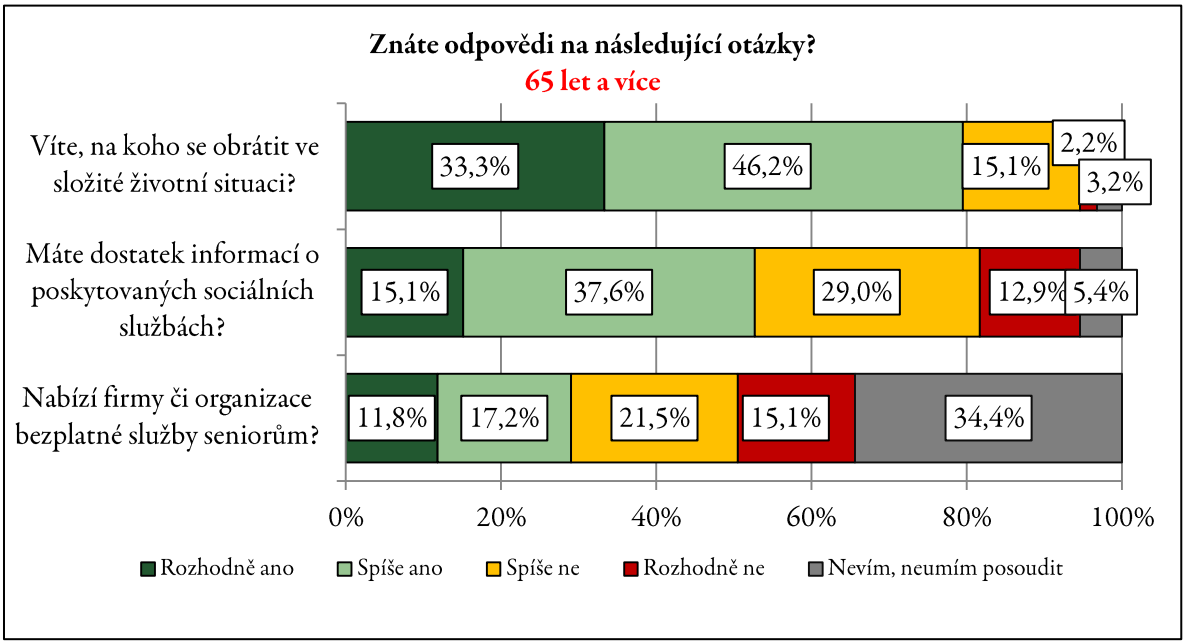

Pokud by z důvodu svého zdravotního stavu byli dotázaní senioři odkázáni na pomoc druhých, nejvíce by preferovali domácí péči (58,1 %), dále pak dům s pečovatelskou službou (29,0 %) případně pobytové zařízení (8,6 %). Ostatní četnosti jsou znázorněny v následujícím grafu č. 28.

Graf č. 28 Preferovaná pomoc druhých z důvodu zdravotního stavu

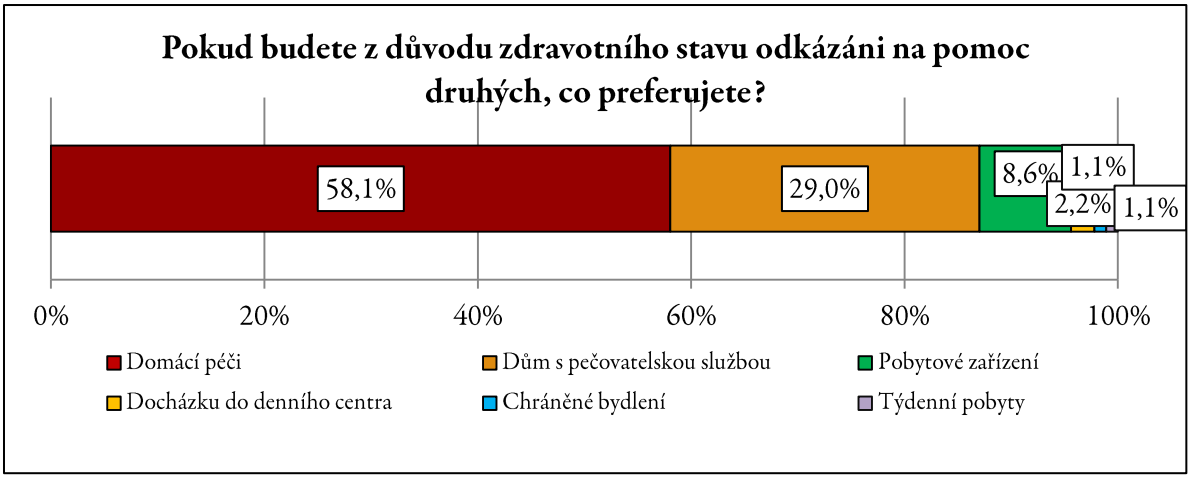

Otázky této kapitoly „Senioři v Moravskoslezském kraji“ byly posouzeny také ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta. Nebylo však k dispozici dostatečné množství dat nebo nebyla potvrzena žádná statisticky významná závislost.

Vizualizace dat „Senioři v Moravskoslezském kraji podle okresů“ dokumentuje následující mapa.

Mapa č. 10 Věková struktura obyvatel okresů Moravskoslezského kraje

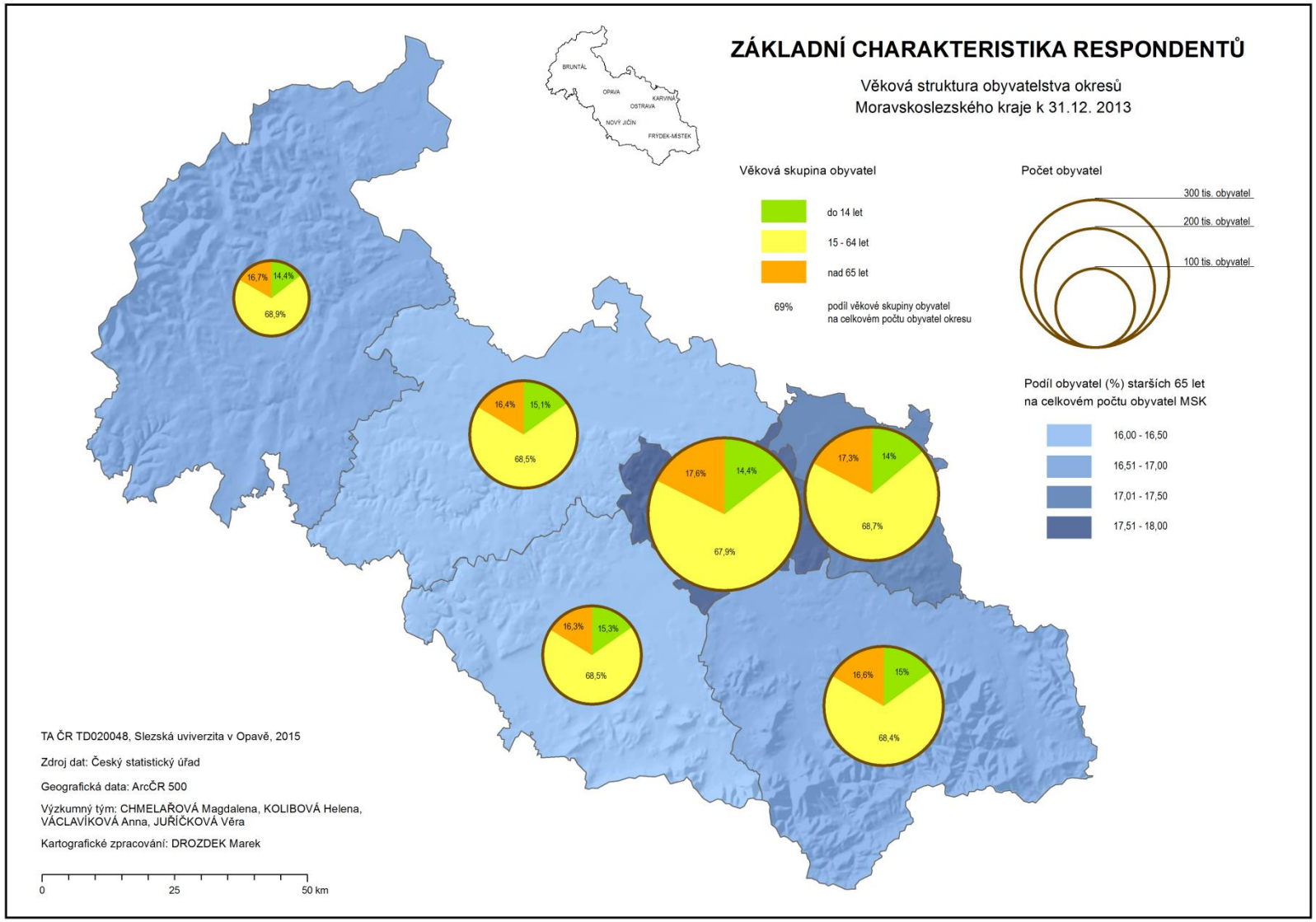

3.6 Komunitní plánování

O tom, zda město či obec, ve kterém respondent bydlí, realizuje střednědobé (komunitní) plány sociálních služeb, ví tři osminy dotázaných (37,0 %). Téměř desetina respondentů (8,4 %) tvrdí, že jejich město, či obec tyto plány realizuje úspěšně, dvacetina respondentů (4,2 %) má názor, že je město či obec realizuje, ale ne příliš úspěšně, pětina dotázaných (19,1 %) ví, že jejich město či obec realizuje střednědobé plány sociálních služeb, ale žádné další informace o tom nemá a dvacetina respondentů (5,4 %) vyjádřila, že jejich město či obec nic takového nerealizuje. Výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu č. 29.

Graf č. 29 Úspěšnost realizací střednědobého (komunitního) plánu sociálních služeb města či obce

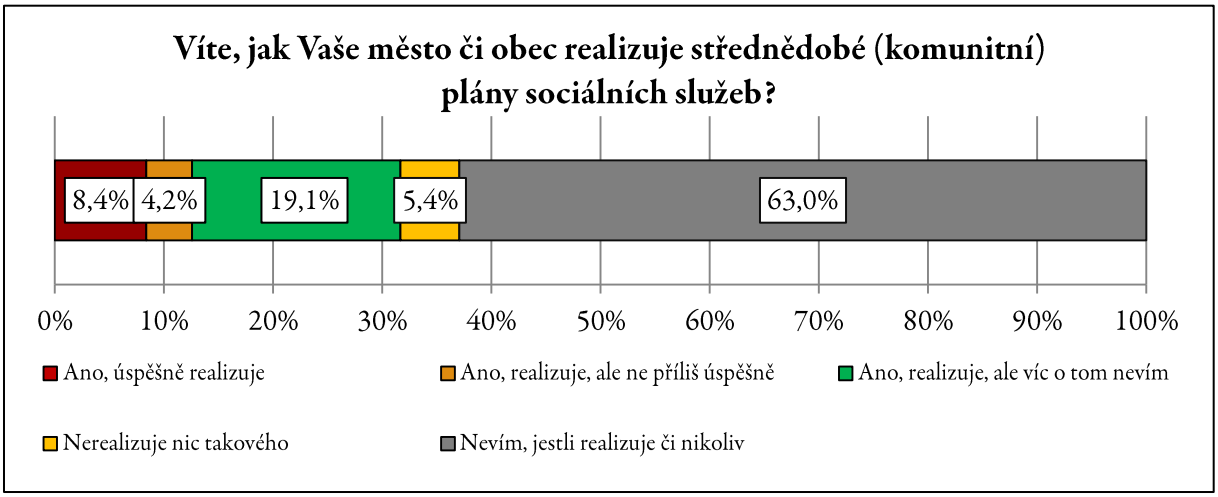

Následně byla hodnocena závislost mezi povědomím o realizaci střednědobého plánu sociálních služeb městem, ve kterém respondent žije a pohlavím a věkem respondenta. Nebyla však potvrzena žádná statisticky významná závislost. Jak vyplývá z následujícího grafu č. 30, povědomí o komunitním plánování má přibližně šestina dotázaných (17,2 %).

Graf č. 30 Povědomí o komunitním plánování

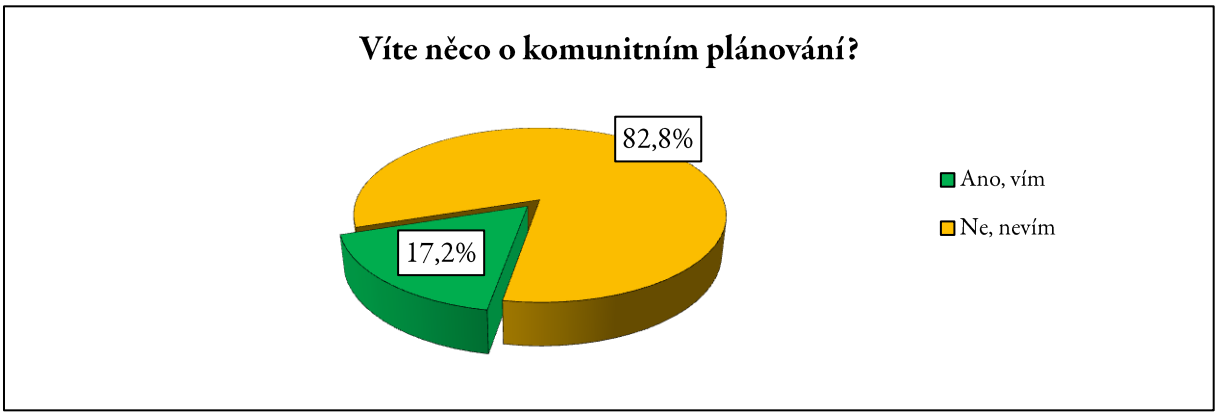

Následně byla hodnocena závislost mezi povědomím o komunitním plánování, ve kterém respondent žije a pohlavím a věkem respondenta. Nebyla však potvrzena žádná statisticky významná závislost.

Respondenti, kteří uvedli, že ví něco o komunitním plánování, byli dotázáni, do jaké míry souhlasí nebo nesouhlasí s uvedenými výroky.

Největší míru souhlasu (rozhodně nebo spíše) projevili respondenti s výrokem „Komunitní plánování zvyšuje dostupnost a kvalitu sociálních služeb“ (89,1 %) a s výrokem „Komunitní plánování je dobrý způsob, jak plánovat sociální služby ve městě“ (89,1 %). Dále pak s výrokem „Komunitní plánování zajišťuje funkční systém přenosu informací o sociálních službách ve městě“ (74,2 %), „Komunitní plánování podporuje demokratické procesy v našem městě“ (61,4 %) a „Díky komunitnímu plánu mají občané možnost podílet se na rozhodování o sociálních službách“ (61,4 %).

Naproti tomu nejčastěji nesouhlasí (rozhodně nebo spíše) s výrokem „Vůbec nevím, k čemu by komunitní plánování mohlo být dobré“ (78,2 %) a „Komunitní plánování nepřináší občanům města žádný profit“ (70,4 %). Podrobně jsou výsledky uvedeny v následujícím grafu č. 31.

Graf č. 31 Míra souhlasu nebo nesouhlasu s vybranými výroky z oblasti komunitního plánování

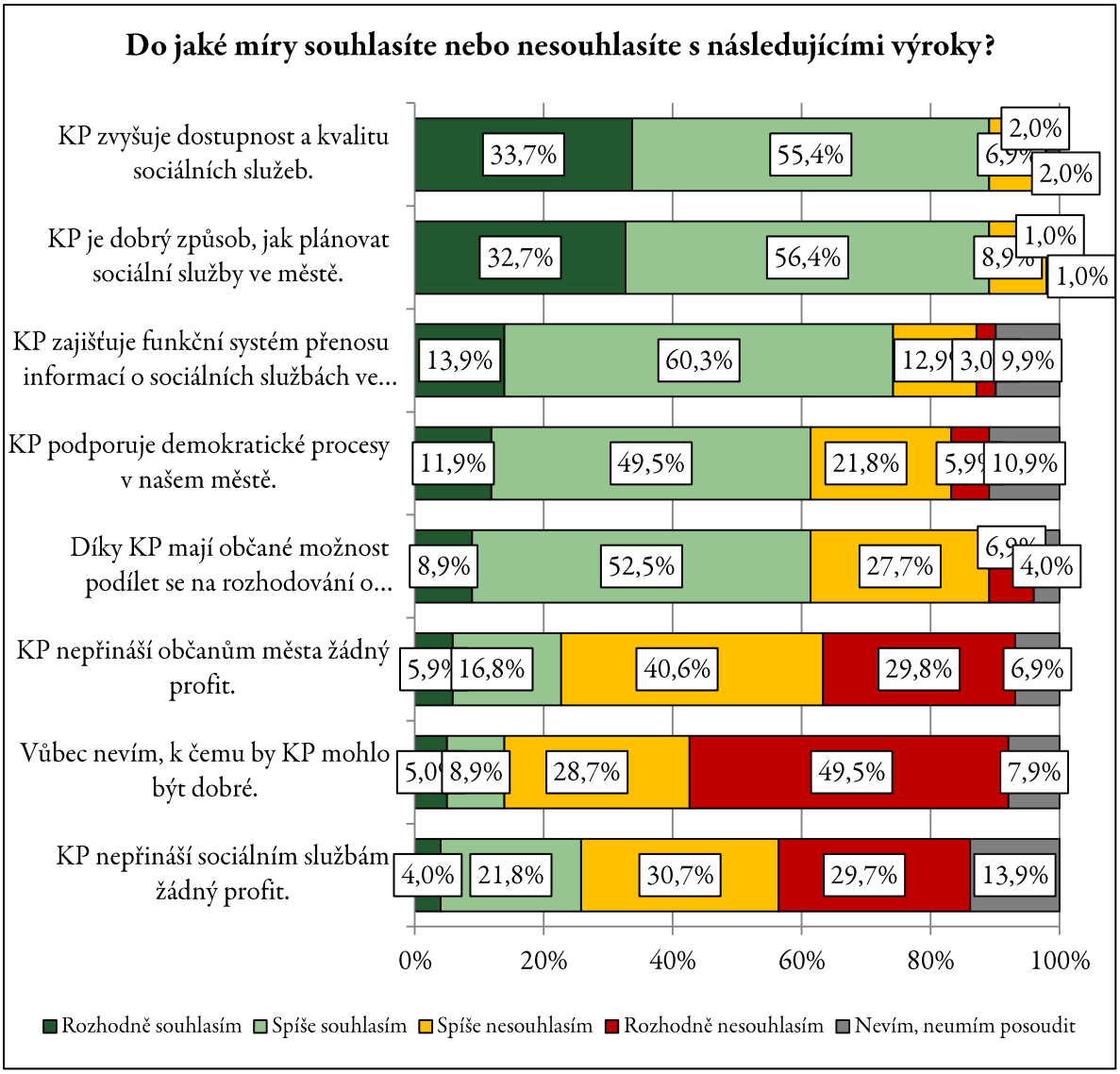

Otázky této kapitoly „Komunitní plánování“ byly posouzeny i ve vztahu k věku a pohlaví respondenta. Nebyla však potvrzena žádná statisticky významná závislost.

4 Závěrečné shrnutí

4.1 Dary peněžní a nepeněžní, dobrovolnická práce – postoj obyvatel v jednotlivých okresech

Při identifikaci dobrovolných neziskových organizací, kterým občané Moravskoslezského kraje darovali v posledních 12 měsících peněžní dar, nepeněžní dar nebo pro ně vykonali dobrovolnickou práci, bylo zjištěno, že v oblasti poskytnutí **peněžního daru** respondenti tvořili dvě přibližně stejně početné skupiny. Peněžní dar dobrovolné neziskové organizaci v posledních 12 měsících věnovalo 47,7 % dotázaných a naproti tomu 52,3 % respondentů žádný peněžní dar dobrovolným neziskovým organizacím v tomto období neposkytlo. Nejčastěji dotázaní uvedli, že poskytli peněžní dar organizacím poskytující zdravotní služby (12,5 %), organizacím poskytující sociální služby (11,3 %) a církvi a náboženským organizacím (9,5 %). Nejméně často poskytli respondenti v posledních 12 měsících peněžní dar profesnímu nebo obchodnímu sdružení (0,3 %), ženským organizacím (1,2 %), politickým organizacím (1,2 %) a mládežnickým organizacím (1,3 %).

Nepeněžní dar dobrovolné neziskové organizaci poskytlo v posledních 12 měsících méně než čtyři respondenti z deseti (37,0 %). Nejčastěji dotázaní uvedli, že darovali nepeněžní dar organizaci poskytující sociální služby (7,9 %), organizaci poskytující zdravotní služby (5,6 %) a sportovnímu klubu nebo sdružení (4,9 %). Naproti tomu nejméně často poskytli respondenti v posledních 12 měsících nepeněžní dar profesnímu nebo obchodnímu sdružení (0,2 %), odborovým organizacím (0,5 %), politickým organizacím (0,7 %) a ženským organizacím (1,0 %).

Pro některou z dobrovolných neziskových organizací **dobrovolně pracovali** v posledních 12 měsících dva respondenti z deseti (21,2 %). Nejčastěji dotázaní uvedli, že dobrovolně pracovali pro kulturní organizace (4,1 %), tradiční zájmové organizace (3,6 %) a sportovnímu klubu nebo sdružení (3,2 %). Naproti tomu nejméně často respondenti dobrovolně pracovali v posledních 12 měsících pro profesní nebo obchodní sdružení (0,2 %), ženské organizace (0,3 %) a politické organizace (0,3 %).

Četnost dobrovolné práce v posledních 12 měsících pro nějakou dobrovolnou neziskovou organizaci byla identifikována pouze u těch respondentů, kteří na otázku „Pro kterou dobrovolnou neziskovou organizaci jste v posledních 12 měsících pracoval (a)?“ neodpověděli variantou „žádnou“ (tj. 21,2 % dotázaných). Z výsledků analýz vyplývá, že denně se dobrovolné práci pro dobrovolnou neziskovou organizaci věnoval téměř zanedbatelný počet respondentů (0,8 %). S týdenní četností

dobrovolně pracovala šestina dotázaných (16,0 %), měsíčně třetina respondentů (33,6 %), čtvrtletně pětina dotázaných (19,2 %) a tři desetiny respondentů (30,4 %) dobrovolně pracovali pro dobrovolnou neziskovou organizaci v uplynulém roce pouze jednou nebo dvakrát.

Dobrovolně pro nějakou **jinou organizaci** než dobrovolně neziskovou organizaci pracovali za posledních 12 měsíců téměř dva respondenti z deseti (17,5 %). Jednalo se zejména o soukromou firmu (8,2 %). Většina respondentů však dobrovolně nepracovala ani pro žádnou jinou organizaci (82,5 %). Z analýzy vtahu k okresu místa bydliště respondenta lze konstatovat, že za posledních 12 měsíců pracovali dobrovolně pro nějakou jinou organizaci než dobrovolnou neziskovou organizaci ve větší míře ve vztahu k celkovému hodnocení obyvatelé z okresu Nový Jičín a Bruntál.

Do dobrovolné práce, kterou **organizoval zaměstnavatel**, se zapojila čtrnáctina dotázaných (7,0 %). Desetině respondentů (10,9 %) tato možnost nebyla nabídnuta, u více než třetiny dotázaných (37,6 %) zaměstnavatel žádnou dobrovolnou práci neorganizoval, ani nepodporoval, a více než čtyři desetiny respondentů (44,6 %) žádného zaměstnavatele nemají. Z analýzy vtahu k okresu místa bydliště respondenta lze konstatovat, že ve větší míře se za posledních 12 měsíců zapojili do dobrovolné práce, kterou organizoval zaměstnavatel, respondenti z okresu Bruntál (13,7 %).

Věcný dar, finanční dar nebo dar v podobě dobrovolné práce v souvislosti se svým podnikáním darovali za posledních 12 měsíců tři respondenti z deseti (31,2 %), kteří jsou zaměstnavateli nebo osobami samostatně výdělečně činnými. Ve více než třetině případů se jednalo o věcný dar (37,5 %) nebo o finanční dar (37,5 %). Dále pak o vlastní dobrovolnickou práci a nejméně často o dobrovolnickou činnost zaměstnanců (4,2 %). Odpovědi se ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta statisticky významně nelišily.

Člověk se však nemusí dobrovolnictví věnovat jen skrze nějakou organizaci, ale také jako jednotlivec přímo ve svém okolí. **Bez organizace jako zprostředkovatele** pomohli dobrovolně ve svém sousedství nebo místním společenství za posledních 12 měsíců tři dotázaní z deseti (29,8 %). Ve čtvrtině případů (25,9 %) se jednalo o pravidelnou pomoc v ostatních případech (74,1 %) spíše o občasnou pomoc.

Nejčastěji respondenti pomohli dobrovolně během posledních 12 měsíců někomu ve svém okolí úklidem, opravami, domácími pracemi (47,1 %), pomocí při veřejných akcích (14,1 %) a darováním ošacení, jídla nebo peněz (11,2 %).

4.2 Motivační kritéria pro dobrovolnictví v jednotlivých okresech

Nejdůležitějším důvodem pro motivaci pro dobrovolnou práci je pro respondenty pocit, že potřebují pomoct lidé, které znají (43,8 % - velmi důležitý). Dalším důležitým důvodem je pro dotázané to, že mohou udělat něco pro věc, která je pro ně důležitá (33,4 %), že jednoduše cítí, že je důležité pomáhat jiným (31,5 %) a že mohou navázat užitečné kontakty (27,1 %). Naproti tomu nejméně důležitým důvodem pro motivaci pro dobrovolnou práci je pro respondenty náboženské přesvědčení (43,7 % - rozhodně nedůležitý) a příležitost splatit dluh vůči společenství, do kterého patří (33,1 %).

S **výrokem** „Dobrovolníci jsou lidé, kteří pomáhají potřebným" souhlasí (rozhodně nebo spíše) téměř devět z deseti dotázaných (87,6 %). S výrokem „Pomoc potřebným by měla být v rukou státu a ne dobrovolníků" souhlasí (rozhodně nebo spíše) 64,1 % respondentů a s výrokem „Nadšení dobrovolníků je často zneužíváno" souhlasí více než polovina dotázaných (52,1 %).

Organizace v Moravskoslezském kraji, které dle názoru respondentů **zprostředkovávají dobrovolnou činnost** pro další organizace, byly identifikovány prostřednictvím volné otázky (bez nabízených variant odpovědí). Jednalo se o identifikaci spontánních reakcí respondentů, jejichž odpovědi byly následně sloučeny do kategorií. Nejčastěji respondenti uvedli organizaci Adra (29,9 %) a Charitu (20,5 %).

Organizace v Moravskoslezském kraji, které se dle názoru respondentů **věnují poskytování sociálních služeb**, byly identifikovány prostřednictvím volné otázky (bez nabízených variant odpovědí). Jednalo se o identifikaci spontánních reakcí respondentů, jejichž odpovědi byly následně sloučeny do kategorií. Dotázaní měli možnost uvést až tři takovéto organizace. Nejčastěji respondenti uvedli Charitu (16,9 %), domovy pro seniory, domovy s pečovatelskou službou (13,7 %) a Armádu spásy.

4.3 Míra potřebnosti jednotlivých cílových skupin sociálních služeb podle cítění obyvatel v MSK

Podle názoru respondentů **potřebují největší podporu** osoby se zdravotním postižením (69,8 %). Dále pak staří a umírající (67,0 %), lidé postižení přírodní nebo válečnou katastrofou (63,1 %), lidé s mentálním handicapem (59,7 %) a lidé s duševním onemocněním (59,0 %). Naproti tomu malou, žádnou míru potřebnosti podpory vyjádřili dotázaní nejčastěji u cílové skupiny závislí

na drogách, alkoholu a výherních automatech (50,8 %), propuštění z vězení, prostitutky a delikventi (48,6 %) a etnické a národnostní menšiny, uprchlíci, azylanti (40,3 %).

4.4 Moderní technologie v životě obyvatel MSK

Z výsledků analýz vyplynulo, že **internet využívá** ve své práci nebo ve svém volném čase sedm z deseti dotázaných (69,3 %). Z analýzy závislosti lze konstatovat, že ve srovnání s celkovým hodnocením využívají častěji internet ve své práci nebo ve volném čase obyvatelé okresu Bruntálu, lidé neseniorského věku a lidé s vyšším vzděláním.

Na další otázky z oblasti internetu odpovídali pouze ti respondenti, kteří na otázku „Využíváte ve své práci nebo ve volném čase služeb internetu?“ odpověděli variantou „ano, využívám“ (tj. 415 dotázaných).

Přibližně čtyři respondenti z deseti už alespoň někdy poskytli finanční dar zasláním DMS (43,3 %), využili internet k tomu, aby získali informace o činnosti nějaké dobrovolné neziskové organizace (40,2 %) nebo získali informace o nějaké dobrovolné neziskové organizaci přímo na jejich webových stránkách (38,3 %. Nejméně často se dotázaní účastnili aktivit, které přes internet organizovala nějaká dobrovolná nezisková organizace (85,3 % nikdy) a využili internet k tomu, aby získali informace o dobrovolnictví (76,3 % nikdy).

Výše uvedené otázky byly následně hodnoceny ve vztahu k okresu místa bydliště, ke vzdělání a ke skutečnosti, zda je respondent senior (65+). Z výsledků analýz vyplývá, že za posledních 12 měsíců poskytli zasláním DMS finanční dar nejčastěji obyvatelé okresu Frýdek Místek. Aktivit, které přes internet organizovala nějaká dobrovolná nezisková organizace, se za posledních 12 měsíců ve větší míře zúčastnili respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou.

Pouze necelá dvacetina dotázaných (4,4 %), kteří používají internet, se v posledních 12 měsících věnovala **dobrovolné práci pro diskusní skupinu na internetu** nebo pro nějaké internetové společenství. Následně byla hodnocena závislost mezi věnováním se dobrovolné práci pro diskusní skupinu na internetu nebo pro nějaké internetové společenství a okresem místa bydliště, vzděláním a skutečností, zda je respondent senior (65+). Nebyla však potvrzena žádná statisticky významná závislost.

Z dotázaných, kteří využívají internet, je v současnosti více než desetina (11,7 %) **aktivní v diskusní skupině na internetu nebo v nějakém jiném internetovém společenství**. Závislost

s okresem místa bydliště, vzděláním a skutečností, zda je respondent senior (65+) byla hodnocena pomocí Pearsonova χ^2 testu. Lze konstatovat, že ve srovnání s celkovým hodnocením jsou aktivnější v diskusní skupině na internetu nebo v nějakém jiném internetovém společenství obyvatelé okresu Opava a Ostrava. Se vzděláním a skutečností, zda je respondent senior (65+) nebyla prokázána statisticky významná závislost.

Respondenti, kteří jsou v současnosti aktivní v diskusní skupině na internetu nebo v nějakém jiném internetovém společenství, měli možnost vyjádřit, do jaké míry souhlasí nebo nesouhlasí s vybranými výroky týkajícími se kontaktu s lidmi na síti. Největší míru souhlasu (rozhodně nebo spíše souhlasím) vyjádřili dotázaní téměř stejnou měrou s výroky „Na síti mám někoho, s kým se mohu poradit při důležitých rozhodnutích" (89,5 %), „Díky kontaktu s lidmi na síti se zajímám i o to, co se děje mimo můj domov" (87,5 %) a s výrokem „Když se cítím osamělý(á), na síti je několik lidí, s nimiž si mohu promluvit" (87,5 %). Naproti tomu největší míra nesouhlasu (rozhodně nebo spíše) byla zaznamenána s výrokem „Díky kontaktu s lidmi na síti se zajímám i o lidi, kteří jsou jiní než já" (33,3 %).

4.5 Senioři v Moravskoslezském kraji

Z průzkumu vyplynulo, že téměř tři čtvrtiny (72,0 %) seniorů v Moravskoslezském kraji nenavštěvují žádné **Centrum pro seniory**. Ti respondenti, kteří nějaké Centrum pro seniory navštěvují, navštěvují nejčastěji Klub aktivního stáří (14,0 %). Dále pak Univerzitu třetího věku (4,3 %), libovolné občanské sdružení (3,2 %) a multigenerační centrum (1,1 %). Akademii seniorů nenavštěvuje žádný z dotázaných seniorů.

Následně byly **identifikovány akce**, které senioři ve svém volném čase v místě svého bydliště navštěvují. Z výsledků analýz vyplynulo, že senioři Moravskoslezského kraje nejčastěji navštěvují ve svém volném čase hudební a divadelní akce (34,8 %), dále pak kulturní a cestopisné přednášky (25,0 %), ostatní odborné přednášky a besedy na libovolná témata (14,1 %), sportovní aktivity (13,0 %) a odborné přednášky se zaměřením na zdravotní problematiku (13,0 %). Nejméně často senioři navštěvují počítačové a internetové kurzy (1,1 %) a jazykové kurzy (2,2 %). Téměř čtyři dotázaní senioři z deseti (37,0 %) nenavštěvují žádné akce v místě svého bydliště.

S **informovaností občanů** o dění ve městě je spokojeno (spíše nebo velmi) 80,9 % respondentů, s **dostupností a kvalitou sociální péče** je spokojeno 68,0 % a s **dostupností a kvalitou zdravotní péče** je spokojeno 65,2 % dotázaných. Oblast dostupnosti a kvality sociální

péče však téměř čtvrtina respondentů nedokázala posoudit (do hodnocení míry spokojenosti nebyli zařazeni).

Osm dotázaných seniorů z deseti (79,5 %) ví, **na koho se obrátit ve složité situaci**.

Dostatek informací o poskytovaných sociálních službách má více než polovina (52,7 %) respondentů (seniorů).

Pouze tři dotázaní senioři z deseti (29,0 %) mají informaci o tom, že některé firmy či organizace nabízí **bezplatné služby seniorům**. Více než třetina dotázaných (34,4 %) tuto situaci nedokáže posoudit.

Pokud by z důvodu svého zdravotního stavu byli dotázaní senioři odkázáni na **pomoc druhých**, nejvíce by preferovali domácí péči (58,1 %), dále pak dům s pečovatelskou službou (29,0 %) případně pobytové zařízení (8,6 %).

Otázky této kapitoly „Senioři v Moravskoslezském kraji" byly posouzeny také ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta. Nebyla však potvrzena žádná statisticky významná závislost.

4.6 Komunitní plánování

O tom, zda město či obec, ve kterém respondent bydlí, **realizuje střednědobé (komunitní) plány sociálních služeb**, ví tři osminy dotázaných (37,0 %). Téměř desetina respondentů (8,4 %) tvrdí, že jejich město, či obec tyto plány realizuje úspěšně, dvacetina respondentů (4,2 %) má názor, že je město či obec realizuje, ale ne příliš úspěšně, pětina dotázaných (19,1 %) ví, že jejich město či obec realizuje střednědobé plány sociálních služeb, ale žádné další informace o tom nemá a dvacetina respondentů (5,4 %) vyjádřila, že jejich město či obec nic takového nerealizuje.

Povědomí o komunitním plánování má přibližně šestina dotázaných (17,2 %).

Respondenti, kteří uvedli, že ví něco o komunitním plánování, byli dotázáni, do jaké míry souhlasí nebo nesouhlasí s uvedenými výroky. Největší míru souhlasu (rozhodně nebo spíše) projevili respondenti s výrokem „Komunitní plánování zvyšuje dostupnost a kvalitu sociálních služeb" (89,1 %) a s výrokem „Komunitní plánování je dobrý způsob, jak plánovat sociální služby ve městě" (89,1 %). Dále pak s výrokem „Komunitní plánování zajišťuje funkční systém přenosu informací o sociálních službách ve městě" (74,2 %), „Komunitní plánování podporuje demokratické procesy v našem městě" (61,4 %) a „Díky komunitnímu plánu mají občané možnost podílet se na rozhodování o sociálních službách" (61,4 %). Naproti tomu nejčastěji nesouhlasí (rozhodně nebo

spíše) s výrokem „Vůbec nevím, k čemu by komunitní plánování mohlo být dobré“ (78,2 %) a „Komunitní plánování nepřináší občanům města žádný profit“ (70,4 %).

Otázky této kapitoly „Komunitní plánování“ byly posouzeny i ve vztahu k věku a pohlaví respondenta. Nebyla však potvrzena žádná statisticky významná závislost.

5 Citování závěrů publikovaných v monografii

Celkové zhodnocení výzkumných aktivit odborného týmu je publikované ve výsledku projektu (monografii) KOLIBOVÁ, H., CHMELAŘOVÁ, M., VÁCLAVÍKOVÁ, A., JUŘÍČKOVÁ, V. Inkluzivní rozměr filantropických aktivit v regionálním kontextu. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2015. ISBN 978-80-7510-142-6.

„Filantropie v Moravskoslezském kraji podléhá jako mnoho dalších společenských jevů, které propojují svět ekonomiky a sociální politiky, vlivům z vnějšího prostředí i vnitřním procesům. Hlavním záměrem textu bylo analyzovat současný stav firemního dárcovství v Moravskoslezském kraji a jeho vazbách ke společnosti, definovat jak úspěšné strategie, tak slabiny a naznačit možnosti optimalizace dalšího vývoje.

Korporátní filantropie v České republice je v současnosti poměrně značně rozvinutá a dynamicky se vyvíjí. Především je třeba uvést, že filantropie v Moravskoslezském kraji má značnou tradici vzhledem k mnohaleté praxi velkých firem v péči o zaměstnance a jejich zájmu o saturaci potřeb regionu, které klíčoví zaměstnavatelé kraje v hornictví, hutnictví a automobilovém průmyslu realizovali v dlouhodobém časovém horizontu. Aktuální stav filantropie není výlučně orientován na dostatečné ekonomické zdroje potencionálního donátora. Trend vývoje dárcovství v kraji dokazuje, že filantropie organizací přímo tolik nesouvisí s ekonomickou vyspělostí oblasti. Ekonomický faktor vývoje sociální politiky nepůsobí ani v tomto případě přímo. Rozsah o obsah filantropie se odvíjí spíše od strategií dlouhodobého směřování země a vazeb na „kulturu podnikání“, a to zejména v ohledech na komunitní rozměr. Postoj vlády k podpoře filantropie je formalizován daňovou legislativou, která však, jak výzkumy prokázaly, může být jen za souběhu okolností prioritní motivací organizace. A tak v praxi existují na jedné straně strategie firemního managementu s akcentem na přímé využití daňové legislativy (neboť společnost považuje dárce – právnickou osobu za poplatníka, který má nárok na odčitatelnou položku), na druhé straně je ve firmách dopřáván prostor pro filozofii sociální odpovědnosti, s pozorností k ekologickému, sociálnímu a občanskému hledisku. Takže současnou podobu altruistického chování organizací lze spíše pojímat jako **kvalitativní posun filantropie do roviny společenské investice.**

Stanovené hypotézy a jejich ověření

1. Předpoklad: Charakter velikosti firmy ovlivňuje profil firemní filantropie v MSK. U velkých podniků navazuje na tradice, tzn., že největšími donátory nominální výše jsou v kraji velké firmy z oblasti hornictví a hutnictví.

   Ověření: Výzkum potvrdil platnost hypotézy. Z výsledků výzkumu vyplynulo, že Moravskoslezský kraj si stále nese pečeť regionu s převládajícím průmyslem, s dominancí a profilací báňského a hutního průmyslu. Potvrzují to jednoznačně zjištění o výši poskytnutého daru ve vztahu k velikosti firmy a její lokalizaci v rámci některého z okresů MSK. Větší finanční obnosy darovaly firmy z tradičních průmyslových okresů, a to z okresu Frýdek- Místek a okresu Karviná, které na svém územní soustředí nejen největší četnost průmyslových firem, ale také firem s vysokým počtem zaměstnanců. Naproti tomu firmy v okresech, které mají nižší ekonomický potenciál (Bruntál, Nový Jičín), jen stěží konkurují rozsahu firemní filantropie tradičních hornických a hutnických regionů. Z analýzy výsledků vyplynulo, a takto potvrdilo i hypotézu, že se vzrůstající velikostí firmy rostla i výše darů, které byla firma schopna poskytnout. Navíc u velkých firem se setkáváme s pravidelností v dárcovství.

2. Předpoklad: Největší přísun prostředků z firemní filantropie v MSK je od mikro, malých a středních firem. Dávají méně peněz, ale častěji a systematičtěji volí objekt podpory. Navíc darují nejen prostředky, ale zapojují i své zaměstnance.

   Ověření: Největší nárůst se týká individuálního filantropického chování, a to zejména u drobných dárců, přispívajících příležitostně (přírodní katastrofy a humanitární katastrofy). Soukromé dárcovství v Moravskoslezském kraji překročilo ve sledovaném období hranici 171 603 609 Kč. Firemní dárcovství odvedlo na filantropické účely 86 594 739 Kč. V reálných cenách byl růst individuálního dárcovství snížen o inflaci, která v roce 2013 dosáhla výše 1,4.[13] *Z analýzy dat vyplývá, že menší sumy od četnějšího množství donátorů, vykazují pro potřebné aktivity vyšší prostředky. Jsou reálným zdrojem donátorství. Kultura dárcovství v Moravskoslezském kraji je dynamická, patří v rámci ČR k rozvinutým. Projevuje se jak u právnických, tak i u fyzických osob.*

[13] ČSÚ © 2015 [cit. 3. 3. 2015]. Dostupné z http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace.

Její zázemí je dáno úrovní altruistického chování jako projevu osobních preferencí a hodnotového žebříčku subjektů a ekonomických souvislostí souvisejících s ekonomickým vývojem společnosti, překonání recese 2012, 2013, kdy v r. 2014 došlo k vzestupu ekonomiky na + 2% a stabilitě hmotných podmínek i díky daňové politice státu. Nepřehlédnutelným problémem zůstává prekarizace práce v regionech, ekonomické nejistoty a chudoba.

3. Předpoklad: Firemní filantropie v MSK je poměrně značně rozvinutá, její pokles souvisel s projevy ekonomické krize v r. 2009, dynamika vývoje v posledních letech v čase recese stagnovala (2012, 2013).

   Ověření: Z údajů a dat, které bylo možné získat na základě výzkumu, nelze potvrdit třetí hypotézu. Firemní filantropie je již tradičním obrazem Moravskoslezského kraje, jeho okresů i firem na jeho území. Lze souhlasit s názorem, že řada firem projevovala obavy, že v důsledku poklesu ekonomiky a přetrvávající ekonomické nestability rostly obavy z poklesu kondice řady firem a tím i možnosti zapojení do filantropických aktivit. Výzkumy tuto skutečnost nepotvrdily. Z výsledků vyplynulo, že filantropická činnost firem v období let 2010 až 2012 měla setrvalou tendenci, a to u více než dvou třetin dotázaných firem (68,9 %), dokonce u šestiny firem (17,0 %) měla zvyšující se tendenci a naopak snižující tendenci zmiňuje přibližně jen sedmina dotázaných (14,1 %).

4. Předpoklad: Velké firmy podporují v dárcovství i ve sponzoringu v MSK oblast životního prostředí, nejméně jsou podporovány kulturní aktivity.

   Ověření: Se čtvrtou hypotézou lze souhlasit jen z části. Potvrdilo se, že firmy podporují v dárcovství i ve sponzoringu v MSK oblast životního prostředí, ale nikoli prioritně. Naopak, právě kultura patří k těm oblastem, kam zájem firem směřuje v největší míře. Zcela jednoznačně u poloviny dotazovaných firem, kam by směřovaly svou pomoc, uvedly, do oblasti sportu (55,4 %) a kultury (49,3 %). Z výzkumu nakonec vyplynulo, že více než jedna třetina firem, které se zúčastnily dotazníkového šetření, potvrdila, že jejich cílovou skupinou, které pravidelně přispívaly, byli sportovci (36,1%) a děti (36,1%). Poměrně rozsáhlou pomoc získávali pravidelně také zdravotně postižení občasné (25, %) a senioři (16,1%). Výzkum také ukázal na tu skutečnosti, že podpora dětí,

zdravotně postižených osob, seniorů sportovců, ale také příspěvky na ekologii a kulturu jsou v hledáčku zájmu nejen velkých firem, ale všech, bez rozdílu.

5. Předpoklad: V dárcovství i ve sponzoringu patří mezi nejpodporovanější cílové skupiny dětí a mládeže, senioři. Naopak, nejméně podporovaní jsou bezdomovci, etnické a národnostní menšiny a drogově závislí.

   Ověření: Výsledky výzkumu potvrzují platnost hypotézy. Přes polovinu neziskových organizací specifikovalo zaměření na děti do 18 let. Stejný počet (23 NNO) udává, že se zaměřují na mládež od 19-26 let a na seniory. Nejvíce sledovanou skupinou s možnými problémy jsou osoby se zdravotním postižením (26,9 %). Činnost zaměřenou na rizikové skupiny dětí a mládeže uvedlo 15,4 % NNO. Na venkově se zaměřují na všechny občany, města více specifikují svoje aktivity. To, že se zaměřují na všechny občany, podporuje mezigenerační komunikaci a často neziskové organizace umožňují setkávání a zapojení všech občanů bez rozdílů věku a minimalizují vyloučení. Potvrdila se i další část našeho předpokladu, že nejméně finančně podporovanou skupinou jsou příslušníci národnostních menšin, rizikové skupiny dětí a mládeže a osoby v sociální nouzi – to se týká aktivit NO, peněžních i nepeněžních darů a nakonec i dotací, i když v tomto případě je možné pozorovat mírně větší počet zapojených NO než u filantropie.

6. Předpoklad: V dárcovství i ve sponzoringu, podobně v ochotě k dobrovolnické činnosti je upřednostňována konkrétní transparentní pomoc v regionu a sousedství před projekty oficiálních nadací na republikové úrovni.

   Ověření: Potvrzuje se i další hypotéza, totiž že těžiště práce neziskových organizací je v regionu a toto spojení s místem je klíčem i pro vyhledávání jejich zdrojů. Konkrétnost příspěvku, jeho spojení s lokalitou a lidmi, kde občané žijí, je cestou k úspěchu. Proto mohou být úspěšnější malé obce, protože mají lidé k sobě blíž – jsou více pospolitým společenstvím než anonymní společností. Pro činnost neziskových organizací i úspěšný sponzoring je nejdůležitější složka jejich public relation. PR aktivity vyžadují kreativní přístup. Úspěšnost fungování neziskové organizace je spojena s orientací na místní podmínky dané lokality a zviditelnění se v místních médiích, což může oslovit jak firmy, tak jednotlivce ve všech formách filantropických aktivit.

7. Předpoklad: Využití moderních komunikačních technologií prospívá ochotě darovat zejména pro svou jednoduchost, akčnost a transparentnost napříč věkovými kategoriemi, ale oslovuje i dárce s menší nominální výší daru.

   Ověření: Dominantní formou drobného individuálního dárcovství jsou dárcovské SMS/DMS, jejichž raketový nástup byl dán přidruženými efekty. Poslat DMS je jednoduché, rychlé, průhledné, cílené a spontánní gesto. Navíc je forma přitažlivá i pro mladou generaci a obecně pro dárcovskou motivaci ad hoc tj. (příležitostnou), která je charakteristická téměř pro polovinu českých dárců.

8. Předpoklad: Digitální prostředí, nové technologie, budování networkingu ve firemní filantropii a dobrovolnictví za využití internetových aplikací vytváří prostředí pro zpřístupnění databází a zajišťuje změny ve způsobech organizace práce s klienty díky interaktivnímu komunikačnímu rozhraní.

   Ověření: Vysokorychlostních internetových přípojek v České republice, které jsou nezbytným předpokladem při budování moderních networkingů, je přibližně 3,8 mil. Na prvních pozicích jsou: Praha, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj a pak Moravskoslezský kraj. Podle Mezinárodní telekomunikační unie (ITU) Česká republika nemá rozvinutou dostupnost vysokorychlostního internetu, na 100 obyvatel připadá 16,6 pevných vysokorychlostních internetových přípojek. Řadíme se mezi podprůměrné země a toto ovlivňuje i zavádění moderních technologií v rámci globálních síťových propojení. Navíc je vysokorychlostní internetové připojení stále drahé, což v kraji s vysokou nezaměstnaností je považováno za postradatelnou položku domácích rozpočtů.

Bariéry rozvoje filantropie

- Trvající překážkou rozvoje firemního dárcovství je nízké daňové zvýhodnění. Zejména autorita státu a záruka garancí definují a stimulují kulturu filantropie v dané společnosti a současně motivují jednotlivé subjekty k altruistickému chování.
- Přetrvávající atmosféra ve společnosti, kdy ten, kdo (jednotlivec, podnik aj.) filantropii a dobrovolnictví realizuje, je pojímán jako výjimka s alternativním postojem a hodnotovým žebříčkem, zatímco ten (jednotlivec, podnik aj.), který filantropický rozměr opomíjí a společensky se neangažuje, je pragmatik s racionálním smýšlením.

- Pro rozšíření filantropické pomoci a současně výkon dárcovství není dostatek mediální podpory a společenského zájmu. Jednorázová propagace činnosti neziskových organizací se jeví jako nedostatečná. Klíčovou skutečností je nedostatečně stimulující postoj médií. Absence adekvátního společenského uznání vychází z nedostatku společenského akcentu na občanskou angažovanost, jako přirozeného projevu sounáležitosti.
    - Rezervy v informovanosti obyvatel o možnosti zapojení do dobrovolnictví.
    - Rezervy v komunikaci neziskových organizací jak s cílovými skupinami, tak s podporovateli.
    - Anonymita větších měst.
    - Posun v hodnotové hierarchii směrem k hédonismu.
- Strategii dárcovství vykazují v naprosté většině velké a zahraniční firmy s mezinárodní působností. Malé a regionální firmy až na výjimky strategii či firemní nadaci nevykazují, darují s konkrétním zaměřením na aktuální žádost.

Doporučené efektivní implementace

Monografie se zaměřila na posílení vazeb v komunitě s cílem stimulovat:

- Dialog mezi podnikatelským prostředím a regionálním prostorem.
- Aktivní formování občanské společnosti podporou altruistického chování díky projektům kultury, sportu, sociální sféry, uchování kulturního dědictví, životního prostředí apod.
- Celkové zlepšování kvality života a posílení sociálního konsensu s důrazem na udržování tradic a regionální kontext.
- Stabilizující se prostor pro rozšiřující se neziskový sektor a mediální diskurz na obou stranách, tj. jak konkrétnost finančního požadavku co nejblíže působnosti neziskové organizace, ale i pravidelné zviditelňování neziskových organizací v regionálních médiích, včetně příkladů dobré praxe, které umožní transparentnost a předvídatelnost aktivit v bezprostředním okolí.
- Podporu vzájemně výhodné kooperace neziskových organizací se samosprávami.
- Stimuly pro výchovu k filantropii a dobrovolnictví ve školách“.

Přínosy pro Moravskoslezský kraj

Mapování sociální reality v rozměru filantropických aktivit v oblasti Moravskoslezského kraje je přínosem v mnoha ohledech. Zejména je třeba ocenit zobrazení míry filantropického cítění obyvatel kraje, toku prostředků firem malého, středního a velkého podnikání a jeho projevů a v neposlední řadě analýza kumulace sekundárních dat ze zdrojových informací finančních úřadů zobrazuje formy iniciativy na podporu sociální agendy a prosazování různých forem prospěšných aktivit cílové skupině. V přímém kontaktu s praxí byla definována postojová hladina mínění a využívané postupy, byly také popsány názory dokládající, že filantropické chování a výkon dobrovolnictví cílových skupin spočívají v explicitně daných efektech tj. finanční i instrumentální podpory, ale i v tzv. neviditelných přidaných kompetencích cílové skupiny tj. prezentovaná solidarita a sociální konsensus.

Výzkumné aktivity odpovídají na cíle projektu „*Deskripce potřeb primárních a sekundárních cílových skupin a okruh donátorství a dobrovolnictví firem a institucí*“, „*Deskripce programů a sociálních politik firem podporující filantropii a dobrovolnictví jako společenské odpovědné chování*“ a „*Deskripce požadavků na úrovni samosprávy a jejich komparace, definování příkladů dobré praxe*“.

6 Přílohy

6.1 Seznam grafů

Graf č. 1 Dobrovolné neziskové organizace, kterých respondenti v uplynulých 12 měsících darovali nějaký peněžní dar....11

Graf č. 2 Dobrovolnické neziskové organizace, kterým respondenti v uplynulých 12 měsících darovali nějaký nepeněžní dar....13

Graf č. 3 Dobrovolné neziskové organizace, pro které respondenti v uplynulých 12 měsících dobrovolně pracovali 15

Graf č. 4 Četnost dobrovolné práce pro dobrovolnou neziskovou organizaci v posledních 12 měsících 17

Graf č. 5 Dobrovolná práce pro jinou organizací než dobrovolně neziskovou organizací....17

Graf č. 6 Organizace nebo podpora dobrovolné práce zaměstnavatelem....19

Graf č. 7 Dary dobrovolným neziskovým organizacím nebo vykonání dobrovolné práce za posledních 12 měsíců – zaměstnavatelé nebo OSVČ....20

Graf č. 8 Dobrovolná pomoc bez zprostředkovávající organizace....21

Graf č. 9 Důvody pro motivaci pro dobrovolnou práci....27

Graf č. 10 Míra souhlasu s výroky....33

Graf č. 11 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb....40

Graf č. 12 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Karviná....41

Graf č. 13 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Ostrava....42

Graf č. 14 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Nový Jičín....43

Graf č. 15 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Frýdek-Místek....44

Graf č. 16 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb dle názoru respondentů s místem bydliště v okrese Opava....45

Graf č. 17 Míra potřebnosti podpory jednotlivých cílových skupin sociálních služeb s místem bydliště v okrese Bruntál....46

Graf č. 18 Využívání internetu v práci nebo ve volném čase pro dobrovolnictví a filantropii....49

Graf č. 19 Četnost vybraných činností během posledních 12 měsíců....51

Graf č. 20 Dobrovolná práce pro diskusní skupinu na internetu nebo pro internetové společenství....53

Graf č. 21 Členství v aktivní diskusní skupině na internetu nebo v internetovém společenství....53

Graf č. 22 Míra souhlasu s vybranými výroky....55

Graf č. 23 Návštěvy Center pro seniory....58

Graf č. 24 Akce v místě bydliště, které senioři navštěvují ve svém volném čase....59

Graf č. 25 Míra spokojenosti seniorů s informovaností....60
Graf č. 26 Míra spokojenosti seniorů s informovaností – bez varianty „nevím“. 60
Graf č. 27 Znáte odpovědi na následující otázky?....61
Graf č. 28 Preferovaná pomoc druhých z důvodu zdravotního stavu....62
Graf č. 29 Úspěšnost realizací střednědobého (komunitního) plánu sociálních služeb města či obce....64
Graf č. 30 Povědomí o komunitním plánování....64
Graf č. 31 Míra souhlasu nebo nesouhlasu s vybranými výroky z oblasti komunitního plánování....66

6.2 Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Základní charakteristiky respondentů....8
Tabulka č. 2 Dobrovolné neziskové organizace, kterým respondenti v uplynulých 12 měsících darovali nějaký peněžní dar ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta....12
Tabulka č. 3 Dobrovolnické neziskové organizace, kterým respondenti v uplynulých 12 měsících darovali nějaký nepeněžní dar ve vztahu k okresu místa bydliště respondentů....14
Tabulka č. 4 Dobrovolné neziskové organizace, pro které respondenti v uplynulých 12 měsících dobrovolně pracovali ve vztahu k okresu místa bydliště respondentů....16
Tabulka č. 5 Dobrovolná práce pro jinou dobrovolnou neziskovou organizací, pro kterou respondenti v uplynulých 12 měsících dobrovolně pracovali ve vztahu k okresu místa bydliště respondentů....18
Tabulka č. 6 Dobrovolná práce pro jinou dobrovolnou neziskovou organizaci, pro kterou respondenti v uplynulých 12 měsících dobrovolně pracovali ve vztahu k okresu místa bydliště respondentů....19
Tabulka č. 7 Typy činností jakými respondenti pomohli dobrovolně během posledních 12 měsíců někomu ve svém okolí....21
Tabulka č. 8 Důležitost důvodu „Mohu udělat něco pro věc, která je pro mne důležitá“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta....28
Tabulka č. 9 Důležitost důvodu „Přesvědčení, že je to má občanská povinnost“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta....28
Tabulka č. 10 Důležitost důvodu „Mohu získat nové dovednosti a zkušenosti“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta....29
Tabulka č. 11 Důležitost důvodu „Možnost navázat užitečné kontakty“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta....29
Tabulka č. 12 Důležitost důvodu „Pocit, že potřebují pomoc lidé, které znám“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta....30
Tabulka č. 13 Důležitost důvodu „Jednoduše cítím, že je důležité pomáhat jiným“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta....30
Tabulka č. 14 Důležitost důvodu „Možnost uplatnit své schopnosti“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta....30
Tabulka č. 15 Důležitost důvodu „Náboženské přesvědčení“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta....31

Tabulka č. 16 Důležitost důvodu „Chtěl (a) jsem se věnovat nějaké zajímavé činnost ve svém volném čase“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta 31

Tabulka č. 17 Důležitost důvodu „Lidé, k nimž mám blízko, očekávali, že budu dobrovolně pracovat“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta 32

Tabulka č. 18 Důležitost důvodu „Příležitost splatit svůj dluh vůči společenství, do něhož patřím“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta 32

Tabulka č. 19 Důležitost důvodu „Chtěl (a) bych udělat něco pro lidi, kteří měli v životě menší štěstí než já“ pro motivaci pro dobrovolnou práci ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta 32

Tabulka č. 20 Míra souhlasu nebo nesouhlasu s výrokem „Dobrovolníci, jsou lidé, kteří pomáhají potřebným“ ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta 34

Tabulka č. 21 Míra souhlasu nebo nesouhlasu s výrokem „Nadšení dobrovolníků je často zneužíváno“ ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta 34

Tabulka č. 22 Míra souhlasu nebo nesouhlasu s výrokem „Pomoc potřebným by měla být v rukou státu a ne dobrovolníků“ ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta 34

Tabulka č. 23 Organizace v Moravskoslezském kraji, které zprostředkovávají dobrovolnou činnost pro další organizaci, dle názoru respondentů 35

Tabulka č. 24 Respondenty tři nejčastěji uváděné organizace v Moravskoslezském kraji, které dle jejich názoru zprostředkovávají dobrovolnou činnost pro další organizace ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta a dosaženému vzdělání 36

Tabulka č. 25 Organizace, které se dle názoru respondentů věnují poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji 37

Tabulka č. 26 Respondenty tři nejčastěji uváděné organizace, které se dle jejich názoru v Moravskoslezském kraji věnují poskytování sociálních služeb – ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta a dosaženému vzdělání 37

Tabulka č. 27 Cílové skupiny sociálních služeb, které potřebují největší podporu ve vztahu ke vzdělání respondentů 47

Tabulka č. 28 Využívání internetu v práci nebo ve volném čase pro dobrovolnictví a filantropii ve vztahu k okresu místa bydliště a vzdělání respondenta 50

Tabulka č. 29 Četnost zaslání DMS finančního daru za posledních 12 měsíců ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta 52

Tabulka č. 30 Četnost zúčastnění se aktivit, které přes internet organizovala nějaká dobrovolná nezisková organizace ve vztahu k okresu místa bydliště respondenta 52

Tabulka č. 31 Aktivita v diskusní skupině na internetu nebo v nějakém jiném internetovém společenství 54

6.3 Seznam specializovaných obsahových map

Mapa č. 1 Základní charakteristika respondentů podle zvolených věkových skupin 9

Mapa č. 2 Peněžní dary pro cílové skupiny neziskových organizací 23

Mapa č. 3 Nepeněžní dary pro cílové skupiny neziskových organizací 24

Mapa č. 4 Dobrovolná práce pro cílové skupiny neziskových organizací a soukromých firem 25

Mapa č. 5 Dobrovolná práce u zaměstnavatelů 26

Mapa č. 6 Kritéria podle důležitostí 39
Mapa č. 7 Cílové skupiny podle důležitostí a pořadí v jednotlivých okresech 48
Mapa č. 8 Internetové služby pro dobrovolnictví a filantropii 56
Mapa č. 9 Internet jako zdroj pro filantropii a komunikaci 57
Mapa č. 10 Věková struktura obyvatel okresů Moravskoslezského kraje 63